

Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening

Algemene informatie

N.V. Luchthaven Schiphol is een naamloze (structuur) vennootschap, statutair gevestigd te Schiphol, gemeente Haarlemmermeer. De vennootschap is ingeschreven op het adres Evert van de Beekstraat 202, 1118 CP te Schiphol, Nederland. N.V. Luchthaven Schiphol voert haar activiteiten uit onder de naam Schiphol Group.

Schiphol Group is een luchthavenonderneming met Amsterdam Airport Schiphol als belangrijkste luchthaven. De luchthavens van de groep, en met name Amsterdam Airport Schiphol, creëren waarde voor de samenleving en de economie. In haar handelen staan de volgende kernwaarden centraal: betrouwbaar, efficiënt, gastvrij, inspirerend en duurzaam.

De missie van Schiphol Group is Connecting the Netherlands; Nederland optimaal verbinden met de rest van de wereld en zo een bijdrage leveren aan de welvaart en het welzijn in Nederland en daarbuiten. De ambitie van Schiphol Group is om de luchthaven Schiphol te ontwikkelen tot Europe's Preferred Airport, de voorkeursluchthaven voor reizigers, airlines en logistieke dienstverleners. Wij willen hen optimaal bedienen met een goed gepositioneerde luchthaven en moderne faciliteiten.

De Raad van Commissarissen heeft op 16 februari 2017 ingestemd met de jaarrekening zoals opgemaakt door de directie. De directie legt de jaarrekening ter vaststelling voor aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, die plaatsvindt op 18 april 2017.

Grondslagen voor consolidatie, waardering en resultaatbepaling

Hierna volgt een uiteenzetting van de grondslagen voor consolidatie, waardering van activa en passiva en bepaling van het resultaat van Schiphol Group. Deze grondslagen zijn in overeenstemming met IFRS, voor zover aanvaard door de EU en worden consistent toegepast op alle informatie die wordt gepresenteerd. Voorts wordt, voor zover van toepassing, voldaan aan de wettelijke bepalingen betreffende de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW. Als waarderingsgrondslag hanteert Schiphol Group het historische kostprijsstelsel, uitgezonderd vastgoedbeleggingen en derivaten. Deze posten worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Nieuwe standaarden en wijzigingen in standaarden die verplicht zijn met ingang van 2016

De volgende gewijzigde en/of nieuwe standaarden en interpretaties die van invloed zijn op de toelichtingen en financiële gegevens in deze jaarrekening worden met ingang van 1 januari 2016 door Schiphol Group toegepast:

- IAS 16 en IAS 38, Materiële- en immateriële vaste activa aanpassingen (verplicht met ingang van 1 januari 2016);
- IAS 1, Toelichtingsinitiatief (verplicht met ingang van 1 januari 2016);

- Wijzigingen in het kader van het Annual improvements project 2012-2014 (verplicht met ingang van 1 januari 2016).

Er zijn geen gewijzigde en/of nieuwe standaarden en interpretaties die toegepast worden door Schiphol Group die een significante invloed hebben op de toelichtingen en de financiële gegevens in deze jaarrekening.

Nieuwe standaarden en wijzigingen in standaarden die verplicht zijn met ingang van 2017 of later

Schiphol Group heeft geen nieuwe standaarden, wijzigingen van bestaande standaarden of interpretaties vrijwillig vervroegd toegepast die pas met ingang van het boekjaar 2017 of later verplicht zijn. Schiphol Group onderzoekt momenteel de consequenties van de volgende nieuwe standaarden, interpretaties en wijzigingen van bestaande standaarden, waarvan toepassing verplicht is met ingang van de jaarrekening over 2017 of later indien vermeld. De onderstaande wijzigingen zijn goedgekeurd door de Europese Unie:

- IAS 7, Toelichtingsinitiatief (verplicht met ingang van 1 januari 2017);
- IAS 12, Verantwoording van latente belastingvorderingen voor verrekenbare verliezen (verplicht met ingang van 1 januari 2017);
- IFRS 9, Financiële instrumenten vervangt per 1 januari 2018 grote delen van IAS 39 en bevat nieuwe richtlijnen met betrekking tot de opname en waardering, impairment en hedge accounting van financiële instrumenten. De nieuwe standaard bevat aangepaste voorschriften voor de opname en waardering van financiële activa, waarbij de classificatie wordt gerelateerd aan het business model van Schiphol. Verder bevat IFRS 9 een nieuw impairment model waarbij wordt uitgegaan van verwachte verliezen in plaats van opgetreden verliezen. Dit zal leiden tot het eerder verantwoorden van kredietverliezen bij financiële activa. De wijzigingen bij financiële verplichtingen hebben geen effect op Schiphol, evenals de nieuwe voorwaarden voor hedge accounting. Als gevolg van de relatief eenvoudige portefeuille van financiële instrumenten verwacht Schiphol een beperkte impact van IFRS 9. Schiphol is een implementatieprogramma gestart dat in 2017 zal worden afgerond. Schiphol verwacht de standaard met ingang van 1 januari 2018 volledig retrospectief toe te passen.
- IFRS 15, Omzetverantwoording klantcontracten vervangt per 1 januari 2018 de huidige standaarden IAS 11 'Construction Contracts', IAS 18 'Revenue Recognition' en gerelateerde interpretaties. Het basisprincipe van IFRS 15 is dat een onderneming opbrengsten moet verantwoorden voor geleverde goederen of diensten ter hoogte van het bedrag waarop de onderneming verwacht recht te hebben in ruil voor die goederen of diensten. De toelichtingsvereisten onder IFRS 15 zijn omvangrijker dan de huidige standaarden. De verwachting is dat de impact van de nieuwe standaard voor Schiphol beperkt zal zijn voor de belangrijkste omzet stromen en derhalve met name gevolgen heeft voor toelichtingen. In

2016 is een implementatieprogramma gestart, waarbij contracten worden beoordeeld conform de nieuwe standaard. Dit programma zal in 2017 worden afgerond. Schiphol verwacht de standaard met ingang van 1 januari 2018 volledig retrospectief toe te passen.

- IFRS 2, Classificatie en waardering van 'op aandelen gebaseerde betalingen' wijzigingen (verplicht met ingang van 1 januari 2018);
- IFRS 16, Leases (verplicht met ingang van 1 januari 2019 en nog niet goedgekeurd door de Europese Unie).

Immateriële activa

Onder immateriële activa worden begrepen goodwill, contractgerelateerde activa en software. Goodwill ontstaat bij de acquisitie van dochterondernemingen wordt opgenomen onder de immateriële activa. Goodwill ontstaat bij de acquisitie van geassocieerde deelnemingen is begrepen in de boekwaarde van geassocieerde deelnemingen en joint ventures volgens de equity methode. Vervolgens wordt goodwill gewaardeerd tegen initieel bepaalde boekwaarde verminderd met cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Op de post goodwill wordt niet afgeschreven. Goodwill wordt toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid (dochteronderneming, joint venture of geassocieerde deelneming) waaraan deze is gerelateerd. Deze toerekening is verder beschreven bij de toelichting op de post immateriële activa in de balans.

De post contractgerelateerde activa betreft het belang in JFKIAT dat is ontstaan bij overname van activiteiten van derden. Deze contracten worden gewaardeerd tegen reële waarde op overnamedatum en vervolgens tegen de aldus bepaalde kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeveranderingen. De contracten worden afgeschreven over de resterende contractduur.

Software omvat de posten softwarelicenties en ontwikkelde ICT-toepassingen. Ontwikkelde software wordt geactiveerd tegen de kosten van de op basis van tijdregistratie vastgelegde interne en externe uren in de uitvoerings- en afsluitingsfase van ICT-projecten. Interne en externe uren in de initiatief- en definitiefase worden niet geactiveerd. Software wordt lineair afgeschreven over de gebruiksduur.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 8. *Immateriële activa*.

Activa ten behoeve van operationele activiteiten

Tot de activa ten behoeve van operationele activiteiten behoren conform IAS 16 Materiële vaste activa de start- en landingsbanen, rijbanen, platformen, parkeerterreinen, wegen, gebouwen, installaties en andere vaste bedrijfsmiddelen. Activa ten behoeve van operationele activiteiten worden gewaardeerd tegen historische kostprijs onder aftrek van ontvangen bijdragen, lineaire afschrijvingen en bijzondere waardeveranderingen. Latere uitgaven worden aan de boekwaarde van deze activa toegevoegd indien het waarschijnlijk is dat er toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen vloeien en het bedrag van de economische voordelen betrouwbaar kan worden bepaald.

De activa ten behoeve van operationele activiteiten worden, met uitzondering van de grond, volgens de lineaire methode afgeschreven. Afschrijving vindt plaats over de gebruiksduur. Deze termijn is onder andere afhankelijk van de aard van het actief en de componenten waaruit het actief bestaat. De gebruiksduur en de restwaarden worden elk jaareinde geëvalueerd.

Het nettoresultaat uit hoofde van de verkoop van activa ten behoeve van operationele activiteiten wordt in de winst- en verliesrekening verantwoord onder de overige opbrengsten.

Dagelijkse onderhoudskosten worden verantwoord in de winst- en verliesrekening en planmatig groot onderhoud met een meerjaren karakter wordt geactiveerd.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 9. *Activa ten behoeve van operationele activiteiten*.

Activa in aanbouw of ontwikkeling

Investeringsuitgaven worden initieel verantwoord onder activa in aanbouw of ontwikkeling, indien het waarschijnlijk is dat er toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen vloeien en het bedrag hiervan betrouwbaar kan worden bepaald. Onderscheid wordt gemaakt tussen drie categorieën:

- (a) software in ontwikkeling gepresenteerd onder *Immateriële activa*;
- (b) activa in aanbouw of ontwikkeling ten behoeve van operationele activiteiten gepresenteerd onder *Activa in aanbouw of ontwikkeling*;
- (c) activa in aanbouw of ontwikkeling ten behoeve van vastgoedbeleggingen gepresenteerd onder *Vastgoedbeleggingen*.

Software in ontwikkeling (categorie a) wordt gewaardeerd tegen historische kostprijs. Op software in ontwikkeling wordt niet afgeschreven.

Activa in aanbouw of ontwikkeling ten behoeve van operationele activiteiten (categorie b) worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, inclusief:

- bouwrente voor alle investeringen. Dit betreft de gedurende de realisatie aan derden verschuldigde rente op vreemd vermogen die kan worden toegerekend aan de investering;
- de kostprijs van uren van eigen medewerkers in de uitvoeringsfase van investeringsprojecten.

Op activa in aanbouw of ontwikkeling ten behoeve van toekomstige operationele activiteiten wordt niet afgeschreven. Wel kan sprake zijn van bijzondere waardeveranderingen. Bij ingebruikname worden de activa tegen historische kostprijs overgeboekt naar de activa ten behoeve van operationele activiteiten en vangt tevens de lineaire afschrijving ten laste van de winst- en verliesrekening aan.

Activa in aanbouw of ontwikkeling ten behoeve van toekomstige vastgoedbeleggingen (categorie c) wordt gewaardeerd tegen reële waarde als deze, in continuïteit, op betrouwbare wijze kan worden

vastgesteld. Vastgoedbeleggingen in ontwikkeling waarvan de reële waarde niet betrouwbaar is te bepalen worden gewaardeerd tegen kostprijs tot het moment dat de reële waarde wel betrouwbaar, in continuïteit, is te bepalen. Mutaties in de reële waarde worden in de winst- en verliesrekening verantwoord onder de overige resultaten uit vastgoed.

Bij oplevering worden de activa in aanbouw of ontwikkeling ten behoeve van toekomstige vastgoedbeleggingen tegen reële waarde overgeboekt naar vastgoedbeleggingen. Voor de wijze waarop vastgoedbeleggingen verder worden behandeld, wordt verwezen naar de afzonderlijke beschrijving van grondslagen voor deze balanspost.

Zie voor een nadere toelichting paragrafen 8, 10 en 11

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde conform IAS 40 Vastgoedbeleggingen. Dit geldt ook zolang zij nog onderdeel uitmaken van de activa in aanbouw of ontwikkeling, mits de reële waarde, in continuïteit, op dat moment al op betrouwbare wijze kan worden bepaald. Zolang dit nog niet mogelijk is vindt waardering plaats tegen historische kostprijs. Bij gereedkoming vindt een overboeking tegen reële waarde plaats naar de post vastgoedbeleggingen. Een eventueel verschil tussen de reële waarde en de historische kostprijs wordt verantwoord in de winst- en verliesrekening onder overige resultaten uit vastgoed.

Extern aangekocht vastgoed wordt initieel gewaardeerd tegen kostprijs. Uitgaven na ingebruikneming van vastgoed worden geactiveerd indien zij betrouwbaar zijn te bepalen en toekomstige economische voordelen opleveren. Overige uitgaven worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

Alle gebouwen in de portefeuille worden tweemaal per jaar getaxeerd door onafhankelijke externe taxateurs. De reële waarde waartegen gebouwen in de balans worden gepresenteerd houdt rekening met de in de balans opgenomen huurincentives. Brutohuuropbrengsten uit operationele huurovereenkomsten worden op tijdsevenredige basis over de periode van de huurovereenkomsten verantwoord. Huurvrije perioden, huurkortingen en andere huurincentives worden verwerkt als een integraal deel van de totale brutohuuropbrengsten. Servicekosten hebben betrekking op kosten voor energie, onderhoud en dergelijke, die op grond van de huurovereenkomst doorberekend kunnen worden aan de huurder. Het niet doorberekende deel van de servicekosten heeft voor een groot deel betrekking op niet verhuurde gebouwen en wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening. De kosten en doorbelastingen worden niet expliciet in de winst- en verliesrekening vermeld.

De tot de vastgoedbeleggingen behorende gronden worden eveneens gewaardeerd tegen reële waarde. De waarde van de gronden wordt bepaald op basis van interne taxaties alsmede op basis van taxaties van onafhankelijke externe taxateurs. Hierbij wordt ieder jaar een ander gedeelte van onze totale grondposities door onafhankelijke externe taxateurs gewaardeerd. De marktwaarde van de in erfpacht en grondhuur uitgegeven terreinen

wordt berekend door discontering van de jaarlijkse canons en eindwaarde van de betreffende contracten (DCF-methode).

Waardeveranderingen die ontstaan als gevolg van een wijziging in de reële waarde van vastgoedbeleggingen worden verantwoord in de winst- en verliesrekening onder de waardeveranderingen vastgoed in het jaar waarin de verandering zich voordoet. In geval van verkoop worden gerealiseerde waardeveranderingen, zijnde het verschil tussen verkoopprijs en boekwaarde, in de winst- en verliesrekening verantwoord onder resultaat uit verkoop vastgoed. Op vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 11.

Vastgoedbeleggingen.

Afschrijvingen

De immateriële activa en activa ten behoeve van operationele activiteiten worden volgens de lineaire methode afgeschreven op basis van onderstaande afschrijvingstermijnen. Op goodwill, vastgoedbeleggingen, objecten in aanbouw en op grond wordt niet afgeschreven.

Immateriële activa

Contractgerelateerde activa	33 jaar
Ontwikkelde ICT toepassingen	3-5 jaar
Softwarelicenties	3-5 jaar

Activa ten behoeve van operationele activiteiten

Banen, rijbanen	15-60 jaar
Platformen	30-60 jaar
Terreinen en wegen:	
· Parkeerterreinen	30 jaar
· Wegen	30 jaar
· Tunnels en viaducten	40 jaar
· Drainage- en ontwateringswerken	40 jaar
Gebouwen	20-60 jaar
Installaties	5-30 jaar
Andere vaste bedrijfsmiddelen	5-20 jaar

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 6. *Afschrijvingen, amortisatie en bijzondere waardeveranderingen.*

Bijzondere waardeveranderingen

De boekwaarde van vaste activa wordt aan de realiseerbare waarde getoetst indien aanwijzingen bestaan voor een bijzondere waardeverandering. De realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs in het kader van de normale bedrijfsvoering minus de geschatte kosten van voltooiing en de geschatte kosten die nodig zijn om de verkoop te realiseren. De bedrijfswaarde is de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen die naar verwachting zullen voortvloeien uit het voortgezette gebruik van een actief en uit zijn vervreemding aan het eind van zijn gebruiksduur. Voornoemde toets wordt uitgevoerd op het niveau van de kasstroomgenererende eenheden waarbij Aviation en

Consumer Products & Services als één kasstroomgenererende eenheid worden gezien. Indien de realiseerbare waarde lager is dan de boekwaarde wordt ter hoogte van het verschil een bijzondere waardeverandering opgenomen in de winst- en verliesrekening en wordt de boekwaarde van het actief verlaagd tot zijn realiseerbare waarde. Voorts wordt, voor zover van toepassing, de lineaire afschrijving over de resterende gebruiksduur bijgesteld. Indien er aanwijzingen bestaan die duiden op de noodzaak tot het terugnemen van een eerder toegepaste bijzondere waardeverandering wordt de boekwaarde van het actief verhoogd naar de realiseerbare waarde. Waardeveranderingen op goodwill ontstaan bij de acquisitie van dochterondernemingen en joint ventures worden niet teruggenomen. Jaarlijks wordt aan de hand van een test op bijzondere waardeveranderingen (impairment-test) of, indien er gebeurtenissen of veranderingen zijn, vastgesteld of sprake is van een bijzondere waardeverandering van de goodwill.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 6. *Afschrijvingen, amortisatie en bijzondere waardeveranderingen.*

Dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint arrangements

(a) Algemeen

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling van dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint arrangements zijn waar noodzakelijk aangepast om overeenstemming met de grondslagen van Schiphol Group te bewerkstelligen.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 13. *Geassocieerde deelnemingen en joint ventures.*

(b) Dochterondernemingen

De financiële gegevens van N.V. Luchthaven Schiphol en haar dochterondernemingen worden volgens de integrale consolidatiemethode opgenomen. Onder dochterondernemingen worden verstaan de maatschappijen waarin door N.V. Luchthaven Schiphol feitelijk beleidsbepalende invloed uitoefent over het zakelijke en financiële beleid. Het aandeel van overige aandeelhouders in het geconsolideerde eigen vermogen en het geconsolideerde resultaat is in de balans vermeld onder het eigen vermogen (minderheidsaandeelhouders) en in de winst- en verliesrekening onder resultaat toekomend aan minderheidsaandeelhouders. De resultaten van de in de loop van het jaar overgenomen dochterondernemingen worden geconsolideerd vanaf het moment waarop de vennootschap zeggenschap heeft verkregen over het beleid van de dochteronderneming. De financiële gegevens van de in de loop van het jaar afgestoten dochterondernemingen blijven in de consolidatie opgenomen tot aan het moment dat geen sprake meer is van zeggenschap. Wanneer sprake is van verlies van zeggenschap over een dochteronderneming, maar behoud van een financieel belang, dan vindt deconsolidatie van alle activa en passiva plaats en wordt het resterende belang initieel opgenomen tegen reële waarde. Het resterende verschil wordt verantwoord in de winst- en verliesrekening.

(c) Geassocieerde deelnemingen

Onder geassocieerde deelnemingen worden verstaan die entiteiten waarop de vennootschap invloed van betekenis kan uitoefenen. De geassocieerde deelnemingen worden gewaardeerd op basis van de equity methode, dat wil zeggen initieel tegen kostprijs die vervolgens wordt aangepast voor het Schiphol-aandeel in de mutaties in het totaalresultaat van de geassocieerde deelneming. De waardering van deze geassocieerde deelnemingen omvat de goodwill ontstaan bij verwerving. Het aandeel van de vennootschap in de resultaten van geassocieerde deelnemingen waarop invloed van betekenis kan worden uitgeoefend wordt verantwoord in de winst- en verliesrekening (onder aandeel in resultaat geassocieerde deelnemingen). De cumulatieve mutaties in het eigen vermogen van de deelneming worden naar evenredigheid van het belang van de vennootschap verwerkt in de post geassocieerde deelnemingen. De verantwoording van het aandeel van Schiphol Group in de resultaten van geassocieerde deelnemingen in de winst- en verliesrekening en in de post geassocieerde deelnemingen wordt gestaakt zodra de waarde van de geassocieerde deelneming in de balans hierdoor negatief zou worden, terwijl Schiphol geen verplichtingen is aangegaan of betalingen heeft gedaan in naam van de geassocieerde deelneming. Een geassocieerde deelneming wordt verantwoord onder de overige financiële belangen vanaf het moment dat geen sprake is van invloed van betekenis noch van zeggenschap.

(d) Joint arrangements

De financiële gegevens van entiteiten die als joint arrangement kwalificeren worden onderscheiden in joint ventures en joint operations afhankelijk van de wettelijke en contractuele rechten en plichten die iedere investeerder heeft bedongen. De bestaande contractuele overeenkomsten kwalificeren alle als joint ventures. Joint ventures zijn entiteiten waarin Schiphol Group, tezamen met één of meer investeerders, gezamenlijke zeggenschap heeft. Deze worden gewaardeerd op basis van de equity methode.

(e) Verwerving van dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint arrangements

Een verwerving van een dochteronderneming, geassocieerde deelneming of joint arrangement wordt verantwoord in overeenstemming met de overnamemethode. Onder deze methode bestaat de kostprijs van een overname uit de som van de reële waarden van de door de overnemende partij overgedragen activa en passiva op de overnamedatum, de door de overnemende partij aangegane verplichtingen jegens voormalige eigenaren van de overgenomen partij, de door de overnemende partij uitgegeven aandelenbelangen en de gerelateerde transactiekosten. De overgenomen identificeerbare activa en (voorwaardelijke) verplichtingen worden initieel gewaardeerd op reële waarde per overnamedatum. Het verschil tussen de kostprijs van de overname en het aandeel van de vennootschap in de reële waarde van verkregen activa en verplichtingen wordt in de geconsolideerde jaarrekening verantwoord als goodwill onder de immateriële activa (voor wat betreft dochterondernemingen) of als onderdeel van de waarde van de deelneming. Indien dit verschil negatief is, wordt het verschil direct in de winst- en verliesrekening verantwoord. Kosten in verband met een overname worden direct verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Als de overname gefaseerd plaatsvindt, wordt de boekwaarde op de overnamedatum van het bestaande belang van de verkrijgende partij voorafgaande aan de overname geherwaardeerd tegen reële waarde op de overnamedatum; eventuele winsten of verliezen die voortvloeien uit deze herwaarderingen worden verantwoord in de winst- en verliesrekening onder overige opbrengsten.

Wanneer door een overname of verkoop beslissende zeggenschap wordt verloren, dan wordt het resterende belang in de entiteit geherwaardeerd tegen reële waarde op de datum waarop de beslissende zeggenschap ophoudt te bestaan, waarbij de wijziging in de boekwaarde wordt verwerkt in de winst- en verliesrekening. De alsdan tot stand gekomen reële waarde vormt de initiële waardering die als basis dient voor de vervolgwaaardering als geassocieerde deelneming of joint venture. De tot dat moment verantwoorde niet-gerealiseerde resultaten met betrekking tot de transactie worden verwerkt als waren de betrokken activa en verplichtingen direct gedinvesteerd geweest. Dit kan betekenen dat bedragen die eerder als niet-gerealiseerde resultaten zijn verantwoord, overgebracht worden naar de winst- en verliesrekening.

(f) Eliminaties

Transacties evenals de daaruit voortvloeiende ongerealiseerde winsten, vorderingen en schulden tussen de vennootschap en haar dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint arrangements worden geëlimineerd, bij joint arrangements en geassocieerde deelnemingen naar evenredigheid van het belang van de vennootschap in die joint arrangements en geassocieerde deelnemingen. Ongerealiseerde verliezen worden eveneens geëlimineerd tenzij er aanwijzingen bestaan voor een bijzondere waardevermindering van het actief.

Vorderingen op geassocieerde deelnemingen en leningen

Vorderingen op geassocieerde deelnemingen en leningen, opgenomen onder langlopende vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde van de uitgegeven lening verminderd met transactiekosten. Vervolgens worden de vorderingen op geassocieerde deelnemingen en leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Verschillen tussen de aflossingswaarde enerzijds en de boekwaarde anderzijds worden daarbij afgeschreven over de resterende looptijd volgens de effectieve rentemethodiek.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 14. *Vorderingen op geassocieerde deelnemingen*.

Langlopende vorderingen

Bij vooruitbetaalde erfpacht wordt het bedrag van de afkoop als leasevordering opgenomen in de balans en lineair als last in de winst- en verliesrekening verantwoord over de termijn van het leasecontract.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 15. *Langlopende vorderingen*.

Financiële instrumenten, inclusief derivaten

De vennootschap classificeert de financiële instrumenten in de volgende categorieën: verplichtingen en vorderingen, reële waarde door de winst- en verliesrekening of als activa beschikbaar voor verkoop. Er wordt gebruik gemaakt van derivaten om het risico van wijzigingen in toekomstige kasstromen terzake van periodiek te betalen rente en aflossing van financiering af te dekken. Deze wijzigingen in kasstromen kunnen het gevolg zijn van ontwikkelingen in markttrente en valutakoersen. Daarnaast wordt op beperkte schaal gebruikgemaakt van derivaten om het valutarisico af te dekken op te ontvangen dividenden. De ter afdekking van deze risico's gebruikte afdekkingsinstrumenten zijn renteswaps, valutaswaps en valutatermijncontracten.

Derivaten worden bij de eerste verwerking in de jaarrekening opgenomen tegen de reële waarde op de datum waarop het derivatencontract wordt gesloten en vervolgens tegen de reële waarde op elk rapporterings moment. De methode voor verantwoording van het resultaat is afhankelijk van de vraag of hedge accounting wordt toegepast en zo ja, of de hedgerelatie effectief is. Een hedgerelatie is effectief als de werkelijke effectiviteit binnen een bandbreedte van 80% en 125% blijft. Als de hedgerelatie effectief is, dan wordt voor deze derivaten (kasstroom)hedge accounting toegepast. Hierbij wordt het effectieve deel van reële waardemutaties op derivaten verwerkt in de reserve afdekkingstransacties die onderdeel is van het eigen vermogen. Het niet-effectieve deel wordt verwerkt in het resultaat. De cumulatieve bedragen die in het eigen vermogen zijn verwerkt, worden overgeheveld naar het resultaat in dezelfde periode waarin de afgedekte transactie in het resultaat wordt verwerkt.

Bij het afsluiten van een afdekkingstransactie wordt de afdekkingsrelatie formeel gedocumenteerd. Periodiek wordt getoetst of de afdekkingstransactie over de afgelopen periode effectief is geweest en of de afdekkingstransactie naar verwachting over de komende periode effectief zal zijn.

Indien het afdekkingsinstrument afloopt, wordt verkocht, wordt beëindigd, wordt uitgeoefend, of niet langer voldoet aan de criteria voor het mogen toepassen van hedge accounting, dan wordt de toepassing daarvan per direct gestaakt. De tot dan gecumuleerde mutaties in de reële waarde van het betreffende afdekkingsinstrument blijven in de reserve afdekkingstransacties zolang het nog waarschijnlijk wordt geacht dat de initieel afgedekte transactie zich zal voordoen. Deze mutaties worden in de winst- en verliesrekening verantwoord op het moment dat de initieel afgedekte kasstroom zich voordoet. Als het niet langer waarschijnlijk wordt geacht dat de initieel afgedekte transactie zich zal voordoen wordt het geaccumuleerde bedrag in de reserve afdekkingstransacties direct via het totaalresultaat in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 29. *Management van financiële risico's en financiële instrumenten*.

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt

bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. De kostprijs omvat de inkoopkosten van het product. De netto-opbrengst-waarde is gebaseerd op een verwachte verkoopprijs, onder aftrek van nog te maken kosten voor verkoop.

Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden in eerste instantie gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs met gebruikmaking van de effectieve rentemethode, verminderd met eventuele bijzondere waardeveranderingen. Gezien de veelal korte looptijd zijn de reële waarde en geamortiseerde kostprijs van deze posten over het algemeen nagenoeg gelijk aan de nominale waarde.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 17. *Handels- en overige vorderingen*.

Liquide middelen

De post liquide middelen omvat rekening-couranttegoeden bij de bank en deposito's. Deposito's opeisbaar binnen drie maanden of korter worden als liquide middelen gepresenteerd. Rekening-courantschulden (roodstand) en kredietfaciliteiten bij de bank worden verantwoord onder de kortlopende verplichtingen. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, gewoonlijk gelijk aan de nominale waarde.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 18. *Liquide middelen*.

Activa en passiva aangehouden voor verkoop

Vaste activa of activa en passiva die betrekking hebben op een te verkopen onderdeel, worden apart gepresenteerd als 'aangehouden voor verkoop' als deze activa en passiva beschikbaar zijn voor onmiddellijke verkoop. Verkoop is zeer waarschijnlijk als het management zich op balansdatum heeft gecommitteerd aan gedetailleerde verkoopplannen, actief naar een koper zoekt en een redelijke verkoopprijs hanteert.

De tot deze categorie behorende activa en passiva worden gewaardeerd tegen boekwaarde of, indien lager, de reële waarde verminderd met te verwachten, direct gerelateerde verkoopkosten. Op vaste activa beschikbaar voor verkoop wordt niet meer afgeschreven.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 16. *Activa en passiva aangehouden voor verkoop*.

Eigen vermogen

(a) Geplaatst kapitaal

Het geplaatst kapitaal omvat de op uitgegeven aandelen gestorte, nominale bedragen.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 19. *Geplaatst kapitaal*.

(b) Agio reserve

De agio reserve omvat de op uitgegeven aandelen gestorte bedragen, voor zover die stortingen de nominale waarde van de betreffende aandelen overschrijden.

(c) Ingehouden winst

De ingehouden winst betreft een cumulatie van het jaarlijkse nettoresultaat (het deel van het resultaat dat toekomt aan de aandeelhouders) minus het uitgekeerd dividend.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 20. *Ingehouden winst*.

(d) Overige reserves

De overige reserves bestaan uit de reserve omrekeningsverschillen, de reserve afdekkingstransacties, het reserve aandeel totaalresultaat geassocieerde deelnemingen en de reserve actuariële resultaten en herwaarderingen.

De grondslagen voor de reserve afdekkingstransacties worden besproken in de paragraaf over derivaten. De grondslagen voor de reserve omrekeningsverschillen worden besproken onder letter (c) in de paragraaf vreemde valuta.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 21. *Overige reserves*.

Leningen

Deze post betreft obligaties en onderhandse leningen evenals schulden aan kredietinstellingen. Leningen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde van de opgenomen lening verminderd met transactiekosten. Vervolgens worden de leningen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Het verschil tussen de aflossingswaarde en de boekwaarde wordt daarbij afgeschreven over de resterende looptijd volgens de effectieve rentemethode.

Leningen worden verantwoord onder de kortlopende schulden voor zover wordt verwacht dat aflossing binnen één jaar na balansdatum zal plaatsvinden.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 23. *Leningen*

Personeelsbeloningen

Personeelsbeloningen worden onderverdeeld in vier categorieën:

- (a) kortetermijn personeelsbeloningen;
- (b) vergoedingen na uitdiensttreding;
- (c) andere langetermijn personeelsbeloningen;
- (d) ontslagvergoedingen.

Hieronder wordt kort aangegeven wat deze categorieën inhouden en welke personeelsbeloningen van Schiphol onder de verschillende categorieën worden ingedeeld.

(a) Kortetermijn personeelsbeloningen

Kortetermijn personeelsbeloningen zijn personeelsbeloningen die betaalbaar zijn binnen 1 jaar na het einde van het boekjaar waarin de werknemer de prestaties heeft verricht. Binnen Schiphol Group bestaat deze categorie onder meer uit salarissen (inclusief vakantiegeld) en alle vaste en variabele toeslagen, bijdragen voor werknemersverzekeringen, doorbetaling loon bij ziekte, winstdeling en variabele beloning (korte termijn). De kosten uit hoofde van deze personeelsbeloningen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord op het moment dat de prestaties zijn verricht of rechten op beloningen zijn ontstaan (bijvoorbeeld vakantiegeld).

(b) Vergoedingen na uitdiensttreding

Deze categorie vergoedingen betreft personeelsbeloningen die verschuldigd kunnen zijn na beëindiging van het dienstverband. Onder deze categorie vallen zaken als pensioenregelingen, functioneel leeftijdsontslag, vergoeding ziektekostenverzekering voor gepensioneerden en de aanvullende uitkering bij arbeidsongeschiktheid. Schiphol Group heeft de pensioenregeling ondergebracht bij het ABP. De pensioenregeling wordt aangemerkt als een collectieve regeling van meerdere werkgevers en kwalificeert als een toegezegde bijdrage-pensioenregeling omdat:

- de actuariële risico's en beleggingsrisico's volledig bij de deelnemers liggen;
- de aangesloten werkgevers geen aanvullende verplichtingen hebben tot het voldoen van aanvullende bijdragen als sprake is van een tekort bij het ABP en geen recht hebben op eventuele overschotten in het fonds naast het voldoen van de door het ABP vastgestelde premie;
- de premie jaarlijks wordt vastgesteld door het bestuur van het ABP op basis van de eigen bestandsgegevens met inachtneming van de voorgeschreven parameters en vereisten.

Als gevolg hiervan is bij de berekening van de verplichtingen voortvloeiend uit de pensioenregeling volstaan met het in de winst- en verliesrekening opnemen van de verschuldigde premie terzake van de pensioenen.

De overige verplichtingen binnen deze categorie van personeelsbeloningen (functioneel leeftijdsontslag, vergoeding ziektekostenverzekering voor gepensioneerden en de aanvullende uitkering bij arbeidsongeschiktheid) worden eveneens berekend volgens actuariële grondslagen en verantwoord in overeenstemming met de methode zoals onder 1 tot en met 3 is beschreven. In die gevallen wordt in de balans een nettovordering of verplichting opgenomen die het totaal is van de volgende bedragen:

1. de contante waarde van de brutoverplichtingen uit hoofde van de toegezegde-pensioenregeling op de balansdatum. Deze verplichtingen worden berekend in overeenstemming met de projected unit credit method. Volgens deze methode wordt de contante waarde van de pensioenverplichting per werknemer bepaald op basis van het aantal actieve dienstjaren tot aan de balansdatum, het geraamde salarisniveau per de verwachte pensioneringsdatum en de marktrente;
2. verminderd met enige nog niet opgenomen pensioenkosten van verstreken diensttijd. Indien als gevolg van de herziening van pensioenregelingen de verwachte verplichtingen op basis van toekomstige salarisniveaus ten aanzien van reeds verstreken dienstjaren (backservicekosten) toenemen, wordt deze toename volledig verantwoord in de periode waarin de rechten verleend worden;
3. verminderd met de reële waarde van eventuele fondsbeleggingen op de balansdatum waaruit de verplichtingen direct moeten worden afgewikkeld.

(c) Andere langetermijn personeelsbeloningen

Bij andere langetermijn personeelsbeloningen gaat het om personeelsbeloningen die niet volledig betaalbaar zijn binnen één jaar na het einde van het boekjaar waarin de werknemer de

prestaties verrichtte. Bij Schiphol Group bestaat deze categorie onder meer uit langetermijn variabele beloningen voor het directieteam en staf- en business area-directeuren, loonsuppletie bij arbeidsongeschiktheid, jubileumuitkeringen, duurzaam-inzetbaarheidsbudget en sabbatical leave.

De langetermijn variabele beloningen zijn een voorwaardelijke bezoldigingscomponent, waarbij de opschortende voorwaarde bij de toekenning is, dat de betrokkenen na een periode van drie jaar na de toekenning (de referentieperiode) de vooraf vastgestelde prestatiecriteria (economic profit) cumulatief hebben gerealiseerd. Betaling vindt uitsluitend plaats indien de betrokkene na de periode van drie jaar nog in dienst is. Wanneer de arbeidsovereenkomst in onderling overleg wordt beëindigd, wordt de toekenning pro rata vastgesteld. Aan het einde van elk jaar wordt een schatting gemaakt van de na afloop van de driejarige periode te betalen variabele beloning. Hiervan wordt gedurende de referentieperiode jaarlijks een evenredig deel ten laste van het resultaat van het betreffende jaar verantwoord.

De te verwachten kosten van loonsuppletie bij arbeidsongeschiktheid worden volledig in de winst- en verliesrekening tot uitdrukking gebracht op het moment dat een personeelslid gedeeltelijk arbeidsongeschikt wordt verklaard. In de balans wordt een voorziening verantwoord voor de verlofrechten die door het personeel zijn gereserveerd ten behoeve van sabbatical leave. De kosten komen tot uitdrukking in het boekjaar waarin de betreffende verlofrechten zijn toegekend.

De verplichtingen met betrekking tot jubileumuitkeringen en de verplichtingen uit hoofde van de andere langetermijn personeelsbeloningen worden gewaardeerd tegen contante waarde.

(d) Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn personeelsbeloningen die zijn verschuldigd als gevolg van de beslissing van Schiphol Group om het dienstverband van een werknemer te beëindigen vóór de normale pensioneringsdatum of de beslissing van een werknemer om in ruil voor een aangeboden vergoeding vrijwillig ontslag te nemen. Ook uitkering op grond van de regeling bovenwettelijke uitkering bij werkloosheid is een voorbeeld van een ontslagvergoeding. De kosten voor ontslagvergoedingen worden volledig in de winst- en verliesrekening tot uitdrukking gebracht.

De verplichtingen met betrekking tot de ontslagvergoedingen worden gewaardeerd tegen contante waarde.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 24. *Personeelsbeloningen*.

Overige voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De overige voorzieningen zijn opgenomen tegen de contante waarde van de verplichting.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 25. *Overige voorzieningen*.

Overige langlopende verplichtingen

Bij afgekochte erfpacht wordt het bedrag van de afkoop als leaseverplichting opgenomen in de balans en lineair als bate in de winst- en verliesrekening verantwoord over de termijn van het leasecontract. Het betreft hier een overlopend leasepassief uit hoofde van Schiphol Group als lessor.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 26. *Overige langlopende verplichtingen*.

Lease

(a) Classificatie

Activa waarvan de vennootschap of haar dochterondernemingen als lessee krachtens een leaseovereenkomst het economisch eigendom hebben, worden geclassificeerd als financiële lease. De vennootschap of haar dochterondernemingen hebben het economisch eigendom indien vrijwel alle aan het eigendom verbonden risico's en voordelen aan haar zijn overgedragen. Leaseovereenkomsten waarbij het economisch eigendom van de activa in handen is van derden worden geclassificeerd als operationele lease. In de classificatie van leaseovereenkomsten als operationele of financiële lease is de economische realiteit leidend (niet de vorm van het contract).

(b) Schiphol Group als huurder in een financiële lease

De betreffende activa worden verantwoord onder activa ten behoeve van operationele activiteiten of onder vastgoedbeleggingen. De leningen die verband houden met deze overeenkomsten worden verantwoord onder de leaseverplichtingen. De betreffende activa en verplichtingen worden initieel opgenomen tegen bedragen die, op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst, gelijk zijn aan de reële waarde van de geleasde activa of, indien lager, aan de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Op de activa wordt vervolgens afgeschreven in overeenstemming met identieke activa die de vennootschap zelf in eigendom heeft. De afschrijvingstermijn kan korter zijn indien de leasetermijn korter is, niet verlengd zal worden en de betreffende activa niet overgenomen zullen worden. De betaalde leasetermijnen worden op een zodanige manier verdeeld tussen de financieringskosten en aflossing van de uitstaande verplichting dat gedurende elke periode van de lease een constante periodieke rentevoet op het resterende saldo van de verplichtingen wordt getoond.

(c) Schiphol Group als huurder in een operationele lease

Voor contracten waar het economisch eigendom in handen is van derden, worden uitsluitend de huurtermijnen lineair, rekening houdend met huurincentives, als kosten verantwoord in de winst- en verliesrekening.

(d) Schiphol Group als verhuurder in een financiële lease

Activa die het onderwerp zijn van een verhuurovereenkomst die classificeert als financiële lease, worden in de balans opgenomen als een leasevordering tot een bedrag dat bij aangaan van het contract gelijk is aan de contante waarde van de minimaal te ontvangen

leasebetalingen. De ontvangen leasetermijnen worden op een zodanige manier verdeeld tussen de financieringsbaten en aflossing van de uitstaande vordering, dat gedurende elke periode van de lease een constante periodieke rentevoet op het resterende saldo van de vorderingen wordt getoond.

(e) Schiphol Group als verhuurder in een operationele lease

Activa die het onderwerp zijn van een verhuurovereenkomst die classificeert als operationele lease worden in de balans opgenomen en gewaardeerd volgens de aard van het actief. Huurtermijnen van dergelijke leasecontracten worden lineair, rekening houdend met huurincentives, als bate verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Handels- en overige schulden

Handelscrediteuren en overige schulden worden in eerste instantie tegen reële waarde op de balans opgenomen. Daarna vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs. Gezien de veelal korte looptijd zijn de reële waarde en geamortiseerde kostprijs van deze posten over het algemeen nagenoeg gelijk aan de nominale waarde.

Verplichtingen uit hoofde van gemeentelijke heffingen, waaronder WOZ en waterschapslasten, worden opgenomen wanneer het ontstaan van deze verplichting zich voordoet.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 27. *Handels- en overige schulden*.

Netto-omzet

Opbrengsten worden gewaardeerd tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoedingen. Het merendeel van de activiteiten van Schiphol Group genereren opbrengsten die kwalificeren als opbrengsten uit het verrichten van diensten (havengelden, concessies, verhuringen en autoparkeergelden). Deze opbrengsten worden verantwoord naar rato van de verrichte prestaties op balansdatum en voor zover het resultaat betrouwbaar kan worden geschat.

Jaarlijks worden de havengeldtarieven en voorwaarden, van het eerst volgende jaar, ter consultatie voorgelegd aan de gebruikers. Hierbij wordt aan de gebruikers een omschrijving van het kwaliteitsniveau van de aangeboden diensten, aan de hand van de in het Besluit exploitatie luchthaven Schiphol aangegeven indicatoren, verstrekt. De tarieven voor het geheel van de luchtvaartactiviteiten dienen transparant te zijn. Dit geldt ook voor de opbrengsten uit activiteiten die rechtstreeks verband houden met de luchtvaartactiviteiten op de luchthaven die worden verdisconteerd in deze tarieven. Daartoe wordt door de exploitant een gescheiden administratie binnen de boekhouding voor de luchthavenactiviteiten bijgehouden, met daarbinnen een afzonderlijke administratie van de kosten en opbrengsten van beveiliging van passagiers en hun bagage. Voor de kosten en opbrengsten van deze activiteiten heeft de exploitant een toerekeningssysteem vastgesteld dat voldoet aan de eisen van marktconformiteit, proportionaliteit en integraliteit. Overschotten en tekorten die voor verrekening in aanmerking komen op basis van de Wet luchtvaart worden niet als vordering of verplichting

opgenomen. Deze worden verrekend in toekomstige havengeldtarieven.

De opbrengsten uit winkelverkoop komen voort uit verkoop van goederen en worden verantwoord op het moment dat deze verkooptransacties plaatsvinden.

Onder totale omzet wordt verstaan de opbrengst van geleverde diensten onder aftrek van kortingen en over de omzet geheven belastingen (BTW en accijnzen). De netto-omzet is gelijk aan de totale omzet verminderd met omzet uit transacties tussen groepsmaatschappijen.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 1. *Netto-omzet*.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en lasten worden verantwoord op basis van tijdsevenredigheid, rekening houdend met het effectieve interest van verstrekte leningen of verplichtingen. Dividend wordt verantwoord op het moment dat de onderneming het recht heeft verkregen om de betaling te ontvangen.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 29. *Management van financiële risico's en financiële instrumenten*.

Winstbelastingen

De winstbelasting op het resultaat over het boekjaar omvat de over de verslaggevingsperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente winstbelastingen. Deze zijn berekend op basis van de geldende belastingwetgeving en -tarieven. Belastingen op het resultaat omvatten alle belastingen die zijn gebaseerd op fiscale winsten en verliezen, inclusief niet-verrekenbare belastingen die door dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen of joint ventures zijn verschuldigd.

De winstbelasting wordt in de winst- en verliesrekening verantwoord, behoudens voor zover deze betrekking heeft op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen of totaalresultaat worden opgenomen. In dit geval wordt de belasting in het eigen vermogen of totaalresultaat verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare acute belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, alsmede correcties op de over de voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en verplichtingen volgens fiscale voorschriften enerzijds en de in deze jaarrekening gevolgde waarderinggrondslagen anderzijds.

Latente belastingvorderingen, met inbegrip van die voortvloeiend uit voorwaartse verliescompensatie, worden gewaardeerd indien het waarschijnlijk is dat voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee verliezen kunnen worden gecompenseerd en verrekeningsmogelijkheden kunnen worden benut.

Latente belastingverplichtingen worden verantwoord voor belastbare tijdelijke verschillen in verband met investeringen in dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen, joint ventures en contractgerelateerde activa, tenzij de vennootschap in staat is het tijdstip van afwikkeling van het tijdelijke verschil te bepalen en het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst niet zal worden afgewikkeld. Er wordt geen latente belastingverplichting opgenomen voor:

1. tijdelijke verschillen die het gevolg zijn van transacties die niet zijn aan te merken als overname en ten tijde van de transactie geen effect hebben op het commerciële en fiscale resultaat;
2. de initiële verwerking van goodwill.

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn op de periode waarin de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld, op basis van de belastingtarieven (en de belastingwetgeving) waarvan het wetgevingsproces (materieel) is afgesloten op de balansdatum. De latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd voor zover de vorderingen en verplichtingen onderdeel uitmaken van dezelfde fiscale eenheid en de vennootschapsbelasting aan het hoofd van deze fiscale eenheid een afdwingbaar recht hiertoe heeft.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf 12. *Winstbelastingen*.

Vreemde valuta

(a) Functionele- en presentatievaluta

De primaire economische omgeving van Schiphol Group is Nederland. De functionele- en presentatievaluta van Schiphol Group is diens gevolg de euro. Financiële informatie wordt weergegeven in duizenden euro, tenzij anders aangegeven.

(b) Transacties, activa en passiva

Transacties (investeringen, opbrengsten en kosten) in vreemde valuta worden verwerkt tegen de koers van afwikkeling. Monetaire activa en passiva (vorderingen, schulden en liquide middelen) in vreemde valuta worden omgerekend tegen de op de balansdatum vigerende koers. De koersverschillen die zich voordoen bij deze omrekening en bij afwikkeling van deze posten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord onder de financiële baten en lasten. Een uitzondering op vorenstaande betreft de koersverschillen uit hoofde van financiële instrumenten in vreemde valuta, waartegen derivaten worden aangehouden met het doel koersrisico's op toekomstige kasstromen af te dekken. Koersverschillen op deze financiële instrumenten worden verantwoord in het totaalresultaat, mits de afdekking in hoge mate effectief is. Het ineffectieve gedeelte wordt verantwoord in de winst- en verliesrekening onder de financiële baten en lasten.

(c) Dochterondernemingen

Opbrengsten en kosten in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum, hetgeen in de praktijk doorgaans kan worden benaderd door het hanteren van een gemiddelde koers. Activa en passiva worden omgerekend tegen de op de balansdatum geldende koers. Goodwill en reële waardeaanpassingen die ontstaan bij de acquisitie van een deelneming worden gezien als activa en passiva van de betreffende

deelneming en worden eveneens omgerekend tegen de op de balansdatum vigerende koers. De koersverschillen die ontstaan bij de omrekening van balans en winst- en verliesrekening van dochterondernemingen buiten de eurozone worden rechtstreeks in het eigen vermogen verantwoord onder de reserve omrekeningsverschillen. Bij vervreemding van een dochteronderneming buiten de eurozone worden de cumulatieve omrekeningsverschillen, die eerst in de reserve omrekeningsverschillen werden verantwoord, via het totaalresultaat overgeboekt naar de winst- en verliesrekening als onderdeel van het resultaat uit hoofde van de vervreemding.

Segmentinformatie

Een operationeel segment is een duidelijk te onderscheiden onderdeel van een onderneming dat bedrijfsactiviteiten onderneemt met daaraan verbonden opbrengsten, kosten en operationele resultaten en waarover afzonderlijke financiële informatie beschikbaar is die regelmatig wordt beoordeeld door de directie ter beoordeling van de prestatie van het segment en om beslissingen te nemen over de aan het segment toe te kennen middelen. Schiphol Group onderkent veertien operationele segmenten die voor rapportage doeleinden worden samengevoegd tot negen reporting segmenten gezien de omvang en kenmerken van de operationele segmenten. Overheadkosten op groepsniveau worden aan de segmenten toegerekend, grotendeels op basis van hun relatieve aandeel in de directe kosten van Schiphol Group.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf *Segmentinformatie*.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en direct opvraagbare deposito's.

Kasstromen uit kortlopende kredietfaciliteiten worden als financieringskasstroom opgenomen. Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Winstbelastingen, ontvangen en betaalde interest alsmede ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van verworven groepsmaatschappijen wordt opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geldmiddelen heeft plaatsgevonden. Hierbij worden geldmiddelen aanwezig in deze groepsmaatschappijen afgetrokken van de aankoopprijs. De verwerking is hetzelfde bij de verkoop van een groepsmaatschappij.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Zie voor een nadere toelichting paragraaf *Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2016*.

Kritische beoordelingen en inschattingen

Veelal betreffen de gehanteerde veronderstellingen, aannames en schattingen in de jaarrekening verwachtingen omtrent toekomstige ontwikkelingen. De werkelijke ontwikkelingen kunnen afwijken van de gehanteerde veronderstellingen en aannames, waardoor de werkelijke uitkomst in belangrijke mate kan afwijken van de huidige waardering van een aantal posten in de jaarrekening. De gehanteerde veronderstellingen, aannames en inschattingen kunnen derhalve significante invloed hebben op vermogen en resultaat. Gehanteerde veronderstellingen, aannames en inschattingen worden periodiek getoetst en zo nodig aangepast. Deze zijn in belangrijke mate gebaseerd op ervaringen uit het verleden en op een zo betrouwbaar mogelijke schatting door het management van Schiphol Group van de specifieke omstandigheden die – naar de mening van het management – gegeven de situatie van toepassing zijn. In deze paragraaf wordt ingegaan op de belangrijkste gebieden waar de waardering van de desbetreffende posten in sterke mate wordt beïnvloed door de gehanteerde veronderstellingen, aannames en inschattingen.

Levensduur en restwaarde van en bijzondere waardeveranderingen materiële vaste activa

Bij de bepaling van de boekwaarde van materiële vaste activa wordt gebruik gemaakt van schattingen van de afschrijvingstermijnen, die zijn afgeleid van de verwachte technische en economische levensduur van het betrokken actief en restwaarden. Als gevolg van technologische ontwikkelingen, ontwikkelingen in marktomstandigheden en veranderingen in het gebruik van het betrokken actief, kunnen de verwachte technische en economische levensduur en de geschatte restwaarde van het betrokken actief veranderen. Voornoemde factoren kunnen bovendien aanleiding geven tot het verantwoord van een bijzondere waardeverandering.

Bepaling reële waarde vastgoedbeleggingen en grondposities

De reële waarde van gebouwen en grond, verantwoord onder de post vastgoedbeleggingen, wordt jaarlijks bepaald door externe onafhankelijke taxateurs en op basis van interne taxaties. Hierbij wordt ieder jaar een ander gedeelte van de totale grondposities door onafhankelijke externe taxateurs gewaardeerd. De beste aanwijzingen voor de reële waarde zijn de gangbare prijzen op een actieve markt voor soortgelijke vastgoedbeleggingen. Bij het ontbreken van dergelijke informatie wordt de reële waarde zelfstandig vastgesteld binnen een bandbreedte van redelijke schattingen van de reële waarde. De aannames die ten grondslag liggen aan deze schattingen zijn opgenomen in paragraaf *11. Vastgoedbeleggingen*.

Bijzondere waardeverandering van goodwill en vaste activa

Op goodwill wordt niet afgeschreven, doch hiervoor dient jaarlijks aan de hand van een test op bijzondere waardeveranderingen (impairment-test) of, indien er gebeurtenissen of veranderingen zijn, te worden vastgesteld of sprake is van een bijzondere

waardeverandering van de goodwill. Overige activa worden getest indien er gebeurtenissen of veranderingen aan de orde zijn die aanleiding geven voor een test op bijzondere waardeverandering.

Activeren en toerekenen van kosten aan bepaalde activa

Alle investeringen worden initieel verantwoord onder activa in aanbouw indien er naar verwachting toekomstige economische voordelen behaald worden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen operationele activiteiten en vastgoedbeleggingen.

Operationele activiteiten zijn onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Banen, rijbanen en platformen;
- Terreinen en wegen;
- Gebouwen;
- Installaties;
- Overige vaste bedrijfsmiddelen.

Belastingen

Bij het opmaken van de jaarrekening besteedt Schiphol Group veel aandacht aan de beoordeling van alle van belang zijnde fiscale risico's en is de actuele belastingpositie naar beste inzichten in de jaarrekening verwerkt. Wijzigende inzichten, bijvoorbeeld als gevolg van definitieve aanslagen over eerdere jaren, kunnen leiden tot additionele belastinglasten of -baten. Bovendien kunnen nieuwe belastingrisico's ontstaan. Bij de waardering van latente belastingvorderingen, met name op het gebied van latenties die verband houden met de verschillen tussen fiscale boekwaarden en de boekwaarden in de jaarrekening van materiële vaste activa, worden aannames gemaakt omtrent de mate waarin en de termijn waarop deze vorderingen kunnen worden gerealiseerd. Dit gebeurt onder meer op basis van businessplannen. Daarnaast worden bij het opstellen van de jaarrekening aannames gemaakt omtrent de tijdelijke en permanente verschillen tussen de boekwaarde en de fiscale waardering. De werkelijke situatie kan afwijken van de aannames die zijn gehanteerd bij de bepaling van latente belastingposities, onder meer als gevolg van verschillen van inzicht en veranderingen in fiscale wet- en regelgeving. Zie hiervoor ook paragraaf 12. *Winstbelastingen*.

Het beheersingsprogramma voor de voornoemde fiscale risico's (ook wel genoemd het tax control framework) maakt deel uit van het totale risicobeheersingsprogramma van Schiphol Group. In dat kader zijn fiscale risico's in kaart gebracht en wordt de interne beheersing bewaakt, die gericht is op het mitigeren van de fiscale risico's. Daarnaast heeft Schiphol Group een fiscale planning ontwikkeld en geïmplementeerd. Het fiscale risicobeheer wordt gefaciliteerd door de centrale control-afdeling (Group Control) en valt onder goedgekeurd beleid van de directie. Dit beleid heeft voorts als uitgangspunt dat Schiphol Group een betrouwbare belastingbetaler wil zijn op basis van een professioneel uitgevoerd fiscaal beleid.

Claims en geschillen

Schiphol Group is betrokken bij verschillende claims en geschillen die tegen de luchthaven en dochtermaatschappijen zijn ingediend en die onderdeel zijn van de bedrijfsactiviteiten. Het management

van Schiphol Group beoordeelt de aanhangig gemaakte claims en geschillen op basis van feiten en wint indien nodig hierover juridisch advies in. Daarnaast heeft Schiphol Group nog claims en geschillen waarbij Schiphol zelf de eisende partij is. In beide gevallen spelen subjectieve elementen een rol waarbij er een inschatting wordt gemaakt van de uitkomst. Echter, de afloop en eventuele onderhandelingen omtrent claims en geschillen kan niet met volledige zekerheid worden voorspeld. Zie voor nadere toelichting paragraaf 28. *Voorwaardelijke vorderingen en verplichtingen*.

Wijzigingen in de consolidatiekring

2015 - verkoop SAR B.V.

In 2015 heeft de volgende (verkoop)transactie effect gehad op de consolidatiekring van Schiphol Group:

Op 30 april 2015 heeft Schiphol Group 60% van haar aandelen in Schiphol Airport Retail B.V. (SAR) verkocht aan Gebr. Heinemann SE & Co. KG. Schiphol Group en Gebr. Heinemann werken sindsdien samen in een joint venture voor de verkoop van drank, tabak en chocolade in het winkelgebied achter de security filters op Amsterdam Airport Schiphol. Gebr. Heinemann neemt voor 60%-deel in SAR en Schiphol Group houdt 40% van de aandelen. Door

de verkoop van 60% heeft Schiphol Group haar controlerend belang verloren. Vanaf 30 april 2015 worden de activa en passiva alsmede de resultaten van SAR niet langer geconsolideerd maar verwerkt als joint venture. De activa en passiva van SAR waren per 31 december 2014 geclassificeerd als 'aangehouden voor verkoop'.

Als gevolg van de verkoop is in 2015 een verkoopresultaat gerealiseerd van 50 miljoen euro dat is verwerkt onder de overige opbrengsten. De ontvangen transactiesom bedroeg 34 miljoen euro. Het verkoopresultaat bestaat uit het resultaat op de verkoop van het 60%-belang en het resultaat door de opname van het 40%-belang tegen reële waarde.

(in EUR 1.000)

30 April 2015

Immateriele vaste activa	57
Activa ten behoeve van operationele activiteiten	1.349
Voorraden	7.300
Liquide middelen	4.330
Handels- en overige vorderingen	3.138
Activa aangehouden voor verkoop	16.174
Voorzieningen	157
Handels- en overige schulden	9.937
Passiva aangehouden voor verkoop	10.094
Activa en passiva aangehouden voor verkoop	6.080
Ontvangen transactiesom	33.556
Verkochte liquide middelen	-4.330
Transactiesom netto van verkochte liquide middelen	29.226
Overige opbrengst	
Ontvangen in liquide middelen (60%-belang)	33.556
Initiële opname joint venture Schiphol Airport Retail B.V. (40%-belang)	22.371
Verkochte activa en passiva gecorrigeerd voor intercompany vorderingen en schulden	-6.080
Totaal verkoopresultaat	49.847

Segmentinformatie

Schiphol Group onderkent veertien operationele segmenten die voor rapportagedoeleinden worden samengevoegd tot negen reporting-segmenten waarover wordt gerapporteerd.

De business area Aviation heeft Amsterdam Airport Schiphol als werkterrein en levert diensten en faciliteiten aan luchtvaartmaatschappijen, passagiers en afhandelingsmaatschappijen. De business area Aviation is onderverdeeld in de segmenten Aviation en Security. Omzetbronnen voor Aviation zijn voornamelijk havengelden (vliegtuig- en passagiersgerelateerde vergoedingen) en concessie-inkomsten (van oliemaatschappijen voor de levering van vliegtuigbrandstof). De omzetbron voor Security betreft havengelden (beveiligingsgerelateerde vergoedingen).

De activiteiten van de business area Consumer Products & Services bestaan uit het uitgeven en managen van concessies voor winkels en horecagelegenheden (segment Concessies met omzet uit concessies en verhuur van winkelruimten), het exploiteren van autoparkeerterreinen (segment Parkeren met omzet uit parkeergelden) en het aanbieden van mogelijkheden om te adverteren op Amsterdam Airport Schiphol (segment Overige met onder andere omzet uit verhuur van reclameruimte).

De business area Real Estate, tevens segment, ontwikkelt, beheert, exploiteert en belegt in vastgoed op en rondom luchthavens in binnen- en buitenland. Het grootste deel van de portefeuille met zowel operationeel als commercieel vastgoed bevindt zich op en rond Amsterdam Airport Schiphol. Omzetbronnen zijn de inkomsten uit de ontwikkeling en verhuur van terreinen en gebouwen. Daarnaast draagt de business area in belangrijke mate bij aan het groepsresultaat via overige resultaten uit hoofde van vastgoed (verkoopresultaat, ongerealiseerde waardeveranderingen van terreinen en gebouwen en uitgifte van erfpachten).

Onder de business area Alliances & Participations vallen de segmenten Binnenlandse luchthavens, Buitenlandse luchthavens en Overige dochters. Omzet van de binnenlandse luchthavens bestaat voornamelijk uit havengelden en parkeergelden van de regionale luchthavens Rotterdam The Hague, Eindhoven en Lelystad. De participaties in buitenlandse luchthavens dragen bij aan het groepsresultaat door middel van hun resultaat, performance fees en dividenden die verwerkt worden via resultaat geassocieerde deelnemingen, rentebaten en intellectual property fees. Hieronder vallen onder meer de participaties in Groupe ADP en Brisbane Airport Corporation Holdings Ltd. Het belang in JFK IAT Member LLC, dat als contractgerelateerd actief is verantwoord, draagt bij aan het groepsresultaat met fees die zijn gepresenteerd onder de omzet uit overige activiteiten. Tot de overige dochters behoren ondermeer Schiphol Telematics en Utilities. Schiphol Telematics levert telecomdiensten aan bedrijven op en rond de luchthaven. In Utilities worden omzetten verantwoord voor het transport van elektriciteit en gas, en de levering van water.

Samenwerkingsverbanden die eenduidig onder één business area vallen, zijn toegerekend aan de segmenten van die business area.

Alle overige samenwerkingsverbanden vallen onder de segmenten van de business area Alliances & Participations.

De verplichtingen en de financiële baten en lasten worden door de directie en de centrale treasury-afdeling op groepsniveau beoordeeld en niet op segmentniveau. Transacties tussen de segmenten vinden plaats 'at arm's length'. De systematiek van doorbelastingen en verrekeningen is consistent toegepast over de afgelopen jaren.

Aangezien een zeer belangrijk deel van de huidige activiteiten van Schiphol Group zich concentreert in Nederland (circa 99% van de geconsolideerde omzet in 2016) wordt geen geografische informatie over onze bedrijfsactiviteiten gegeven. Circa 34% van de omzet heeft betrekking op één externe klant en wordt voornamelijk gegenereerd in de segmenten Aviation en Security.

2016

(in EUR 1.000)	Aviation	Consumer Products & Services	Real Estate	Alliances & Participations	Totaal
Havengelden	787.671	-	-	60.163	847.834
Concessies	15.476	163.539	1.409	6.724	187.148
Verhuringen	94	16.868	168.743	3.905	189.610
Autoparkeergelden	-	96.927	4.174	16.820	117.921
Winkelverkopen	-	-	-	2.645	2.645
Overige activiteiten	25.069	28.539	31.662	90.710	175.980
Totale omzet	828.310	305.873	205.988	180.967	1.521.138
Intercompany omzet	- 1.177	- 2.149	- 33.109	- 50.028	- 86.463
Netto-omzet	827.133	303.724	172.879	130.939	1.434.675
Overige opbrengsten en resultaten uit vastgoed	-	-	71.149	241	71.390
Afschrijvingen	- 176.040	- 27.077	- 18.635	- 14.768	- 236.520
Bijzondere waardeveranderingen	-	-	- 1.595	-	- 1.595
Exploitatieresultaat	37.466	197.404	147.678	37.769	420.317
Resultaat geassocieerde deelnemingen ¹	917	407	- 1.719	73.972	73.577
Totaal activa	2.574.608	387.057	2.227.232	1.237.465	6.426.362
Totaal vaste activa (excl. winstbelasting)	2.314.840	348.005	1.877.542	1.112.454	5.652.841
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	3.203	21.993	97.891	772.258	895.345
Investerings ²	197.044	24.955	12.482	68.864	303.345

¹ Resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures is de som van het resultaat op geassocieerde deelnemingen en joint ventures zoals vermeld in de winst- en verliesrekening inclusief de aan de geassocieerde deelnemingen en joint ventures, toe te rekenen rentebaten uit hoofde van vorderingen.

² Dit betreft investeringen in activa in aanbouw ten behoeve van operationele activiteiten, vastgoedbeleggingen en investeringen in immateriële vaste activa.

2015

(in EUR 1.000)	Aviation	Consumer Products & Services	Real Estate	Alliances & Participations	Totaal
Havengelden	810.028	-	-	58.652	868.680
Concessies	13.680	155.411	1.613	6.021	176.725
Verhuringen	96	15.741	159.049	3.888	178.774
Autoparkeergelden	-	89.975	4.104	16.129	110.208
Winkelverkopen	-	25.733	-	3.199	28.932
Overige activiteiten	20.448	27.081	7.816	98.899	154.244
Totale omzet	844.252	313.941	172.582	186.788	1.517.563
Intercompany omzet	- 1.306	- 11.149	- 25.125	- 56.831	- 94.411
Netto-omzet	842.946	302.792	147.457	129.957	1.423.152
Overige opbrengsten en resultaten uit vastgoed	-	49.847	66.368	319	116.534
Afschrijvingen	- 161.392	- 23.874	- 18.750	- 18.780	- 222.796
Bijzondere waardeveranderingen	-	-	- 6.660	- 850	- 7.510
Exploitatieresultaat	104.113	238.252	128.605	33.976	504.946
Resultaat geassocieerde deelnemingen ¹	1.150	- 724	3.513	62.880	66.819
Totaal activa	2.526.166	407.923	2.321.642	1.143.370	6.399.101
Totaal vaste activa (excl. winstbelasting)	2.200.613	355.353	1.897.775	995.687	5.449.428
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	3.685	21.585	106.769	725.775	857.814
Investerings ²	131.879	65.300	212.071	29.394	438.644

¹ Resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures is de som van het resultaat op geassocieerde deelnemingen en joint ventures zoals vermeld in de winst- en verliesrekening inclusief de aan de geassocieerde deelnemingen en joint ventures, toe te rekenen rentebaten uit hoofde van vorderingen.

² Dit betreft investeringen in activa in aanbouw ten behoeve van operationele activiteiten, vastgoedbeleggingen en investeringen in immateriële vaste activa.

Aviation

(in EUR 1.000)	Aviation		Security		Totaal	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Havengelden	502.130	516.512	285.541	293.516	787.671	810.028
Concessies	15.476	13.680	-	-	15.476	13.680
Verhuringen	91	95	3	1	94	96
Overige activiteiten	23.547	18.931	1.522	1.517	25.069	20.448
Totale omzet	541.244	549.218	287.066	295.034	828.310	844.252
Intercompany omzet	-792	-941	-385	-365	-1.177	-1.306
Netto-omzet	540.452	548.277	286.681	294.669	827.133	842.946
Afschrijvingen	-135.031	-124.473	-41.009	-36.919	-176.040	-161.392
Exploitatieresultaat	38.338	83.857	-872	20.256	37.466	104.113
Resultaat geassocieerde deelnemingen	917	1.150	-	-	917	1.150
Totaal activa	2.178.627	2.170.622	395.981	355.544	2.574.608	2.526.166
Totaal vaste activa (excl. winstbelasting)	1.958.812	1.890.889	356.028	309.724	2.314.840	2.200.613
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	3.203	3.685	-	-	3.203	3.685
Investerings	159.553	81.660	37.491	50.219	197.044	131.879

Consumer Products & Services

(in EUR 1.000)	Concessies		Parkeren		Overige		Totaal	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Concessies	158.123	150.713	5.416	4.698	-	-	163.539	155.411
Verhuringen	16.381	15.234	487	507	-	-	16.868	15.741
Autoparkeergelden	-	-	96.954	89.975	-27	-	96.927	89.975
Winkelverkopen	-	-	-	-	-	25.733	-	25.733
Overige activiteiten	751	340	2.006	1.937	25.782	24.804	28.539	27.081
Totale omzet	175.255	166.287	104.863	97.117	25.755	50.537	305.873	313.941
Intercompany omzet	-390	-9.358	-1.452	-1.265	-307	-526	-2.149	-11.149
Netto-omzet	174.865	156.929	103.411	95.852	25.448	50.011	303.724	302.792
Overige opbrengsten en resultaten uit vastgoed	-	-	-	-	-	49.847	-	49.847
Afschrijvingen	-13.072	-10.661	-11.427	-10.367	-2.578	-2.846	-27.077	-23.874
Exploitatieresultaat	130.726	125.785	56.516	55.893	10.162	56.574	197.404	238.252
Resultaat geassocieerde deelnemingen	407	-724	-	-	-	-	407	-724
Totaal activa	180.841	213.882	188.471	176.404	17.745	17.637	387.057	407.923
Totaal vaste activa (excl. winstbelasting)	162.595	186.318	169.455	153.671	15.955	15.364	348.005	355.353
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	21.993	21.585	-	-	-	-	21.993	21.585
Investerings	-7.077 ¹	54.645	26.403	5.125	5.629	5.530	24.955	65.300

1 De investering in Lounge 2 is bij oplevering deels gealloceerd naar overige segmenten (met name Aviation).

Real Estate

(in EUR 1.000)

	2016	2015
Concessies	1.409	1.613
Verhuringen	168.743	159.049
Autoparkeergelden	4.174	4.104
Overige activiteiten	31.662	7.816
Totale omzet	205.988	172.582
Intercompany omzet	-33.109	-25.125
Netto-omzet	172.879	147.457
Overige opbrengsten en resultaten uit vastgoed	71.149	66.368
Afschrijvingen	-18.635	-18.750
Bijzondere waardeveranderingen	-1.595	-6.660
Exploitatieresultaat	147.678	128.605
Resultaat geassocieerde deelnemingen	-1.719	3.513
Totaal activa	2.227.232	2.321.642
Totaal vaste activa (excl. winstbelasting)	1.877.542	1.897.775
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	97.891	106.769
Investerings	12.482	212.071

Alliances & Participations

(in EUR 1.000)	Buitenlandse luchthavens		Binnenlandse luchthavens		Overige dochters		Totaal	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Havengelden	-	-	60.163	58.652	-	-	60.163	58.652
Concessies	-	-	6.724	6.021	-	-	6.724	6.021
Verhuringen	-	-	3.900	3.888	5	-	3.905	3.888
Autoparkeergelden	-	-	16.820	16.129	-	-	16.820	16.129
Winkelverkopen	-	-	2.645	3.199	-	-	2.645	3.199
Overige activiteiten	12.812	13.430	5.010	4.297	72.888 ¹	81.172	90.710	98.899
Totale omzet	12.812	13.430	95.262	92.186	72.893	81.172	180.967	186.788
Intercompany omzet	-2	-48	-1.338	-1.487	-48.688	-55.296	-50.028	-56.831
Netto-omzet	12.810	13.382	93.924	90.699	24.205	25.876	130.939	129.957
Overige opbrengsten en resultaten uit vastgoed	-	-	241	319	-	-	241	319
Afschrijvingen	-1.390	-1.372	-8.234	-7.723	-5.144	-9.685	-14.768	-18.780
Bijzondere waardeveranderingen	-	-	-	-	-	-850	-	-850
Exploitatieresultaat	10.062	11.217	16.281	17.590	11.426	5.169	37.769	33.976
Resultaat geassocieerde deelnemingen	73.699	62.714	-	-	273	166	73.972	62.880
Totaal activa	989.249	955.344	187.942	138.723	60.274	49.303	1.237.465	1.143.370
Totaal vaste activa (excl. winstbelasting)	889.282	832.226	168.979	120.511	54.193	42.950	1.112.454	995.687
Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	770.000	724.287	-	-	2.258	1.488	772.258	725.775
Investeringen	1.261	4.337	53.596	14.415	14.007	10.642	68.864	29.394

¹ De omzet uit de overige activiteiten bevatten voornamelijk opbrengsten Utilities (levering gas, water en elektriciteit) en telecomdiensten.

Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening

1. Netto-omzet

Havengelden

De activiteiten van de business area Aviation (op de locatie van Amsterdam Airport Schiphol) zijn onderworpen aan economische regulering. Dit betekent onder meer dat het jaarlijkse proces van vaststelling van de havengeldtarieven valt onder het toezicht van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) en dat de luchtvaartsector tijdens dit proces dient te worden geconsulteerd. Voorts is het rendement van de business area Aviation gemaximeerd bij vaststelling van tarieven tot een gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet over gereguleerde activa die beiden aan de hand van in de Wet luchtvaart vastgelegde voorschriften dienen te worden bepaald.

Verrekeningen

Op grond van de Wet luchtvaart is Schiphol Group verplicht tot verrekening met de sector van overschotten en tekorten van specifieke opbrengsten en kosten. Verrekeningen dienen in principe plaats te vinden na afloop van een boekjaar en na opstelling van de financiële verantwoording, op basis van de Wet luchtvaart, voor de reporting-segmenten Aviation en Security in de eerstvolgende nieuwe havengeldtarieven. Overschotten en tekorten die (later) voor verrekening in de havengeldtarieven in aanmerking komen worden, in overeenstemming met de grondslagen van waardering en resultaatbepaling, niet als vorderingen en verplichtingen in de balans tot uitdrukking gebracht. Vorenstaande is niet van toepassing op de havengelden van de luchthavens te Rotterdam, Eindhoven en Lelystad die worden verantwoord in het reporting-segment Binnenlandse luchthavens.

Over het boekjaar 2015 was er sprake van een overschot voor het segment Aviation van 33,9 miljoen euro en voor het segment Security een overschot van 21,3 miljoen euro. Dit overschot van 55,2 miljoen euro wordt verrekend in de tarieven die van toepassing zijn vanaf 1 april 2017. Naar verwachting zal over het boekjaar 2016 het overschot 52 miljoen euro bedragen. Dit overschot zal verrekend worden in de tarieven vanaf 1 april 2018.

(in EUR 1.000)	2016	2015
Passagiersgerelateerde vergoedingen	341.090	339.829
Beveiligingsheffing	311.967	320.708
Vliegtuiggerelateerde vergoedingen	189.468	201.886
Vliegtuigparkeergelden	5.309	6.257
Totaal havengelden	847.834	868.680

Concessies

Schiphol Group heeft binnen het reporting-segment Concessies, dat onderdeel uitmaakt van de business area Consumer Products & Services, in totaal 88 lopende concessiecontracten (2015: 98 concessiecontracten) met betrekking tot de uitoefening van diverse commerciële activiteiten op de luchthaven Schiphol.

Een concessieovereenkomst houdt in dat het niet-exclusieve recht wordt verleend aan een concessionaris op de daartoe door Schiphol Group aangewezen locatie tot exploitatie en beheer van een

commerciële activiteit. De concessievergoeding wordt op basis van een vastgestelde staffel berekend als percentage van de omzet van de concessionaris. In een afzonderlijke overeenkomst wordt aan de concessionaris een ruimte ter beschikking gesteld. De concessionaris betaalt hiervoor een vaste huur. De looptijd van de concessiecontracten is gemiddeld drie tot vijf jaar. Per balansdatum is circa 52% van de concessiecontracten voor een resterende looptijd van korter dan drie jaar vastgelegd (2015: circa 61%), circa 27% van de concessiecontracten voor tussen de drie en de vijf jaar (2015: circa 28%) en circa 21% van de concessiecontracten voor langer dan vijf jaar (2015: circa 11%).

De omzet uit concessies in het segment Aviation van 15,5 miljoen euro (2015: 13,7 miljoen euro) en het segment Parkeren van 5,4 miljoen euro (2015: 4,7 miljoen euro) betreft concessiecontracten met betrekking tot de levering door derden van brandstof aan luchtvaartmaatschappijen en autoverhuur op de luchthaven.

(in EUR 1.000)	2016	2015
Winkels Retail Airside	103.957	93.355
Horeca	38.844	32.601
Oliemaatschappijen	15.270	13.458
Winkels Plaza	7.414	7.438
Overige	21.659	21.262
Intercompany omzet	4	8.611
Totaal concessies	187.148	176.725

Verhuringen

(in EUR 1.000)	2016	2015
Vastgoedbeleggingen gebouwen, inclusief servicekosten	85.446	84.036
Operationeel onroerend goed, inclusief servicekosten	41.423	43.503
Vastgoedbeleggingen terreinen	30.384	27.769
Intercompany omzet	32.357	23.467
Totaal verhuringen	189.610	178.775

De bezettingsgraad per 31 december 2016 bedraagt voor het segment Real Estate 88,7% (88,8% per 31 december 2015).

Het percentage van alle verhuurcontracten (in opbrengsten uit verhuringen gemeten) dat binnen één jaar afloopt bedraagt circa 14% (2015: circa 14%), tussen één jaar en vijf jaar circa 55% (2015: circa 45%) en na vijf jaar circa 31% (2015: circa 41%).

Exploitatiekosten met betrekking tot enerzijds gebouwen die werden verhuurd en anderzijds gebouwen die niet werden verhuurd bedroegen:

(in EUR 1.000)	2016	2015
Verhuurde gebouwen	39.474	37.334
Leegstaande gebouwen	5.648	4.922
Totaal exploitatiekosten	45.122	42.256

Bij gedeeltelijk verhuurde gebouwen zijn de exploitatiekosten verdeeld naar rato van vierkante meters.

Autoparkeergelden (in EUR 1.000)	2016	2015
Kort parkeren	50.473	48.738
Lang parkeren	28.393	23.496
Gevestigde bedrijven	20.150	19.831
Parkeren op de locatie Schiphol:	99.016	92.065
Parkeren op andere locaties	16.820	16.129
Intercompany omzet	2.085	2.014
Totaal autoparkeergelden	117.921	110.208

De opbrengsten uit parkeren op andere locaties betreffen de luchthavens te Rotterdam, Eindhoven en Lelystad en worden verantwoord in het segment Binnenlandse luchthavens.

Winkelverkoppen

De omzet uit winkelverkoppen bedraagt in 2016 2,6 miljoen euro en is gerealiseerd door Rotterdam The Hague Airport. In 2015 bedroeg de omzet uit winkelverkoppen 28,9 miljoen euro en had voor 25,7 miljoen euro betrekking op de opbrengsten uit verkoopactiviteiten van drank, tabak en chocolade op Amsterdam Airport Schiphol. De daling wordt veroorzaakt doordat op 30 april 2015 60% van de aandelen van Schiphol Group in SAR verkocht zijn aan Gebr. Heinemann SE & Co. KG. Beiden werken sindsdien samen in een joint venture voor de verkoop van drank, tabak en chocolade in het winkelgebied achter de securityfilters op Amsterdam Airport Schiphol.

De aan deze omzet gerelateerde inkoopwaarde van 0,8 miljoen euro (2015: 13,5 miljoen euro) wordt verantwoord op de regel 'Kosten uitbestede werk en andere externe kosten' onder de bedrijfslasten.

Overige activiteiten (in EUR 1.000)	2016	2015
Hotel activiteiten	28.911	2.293
Diensten en werkzaamheden derden	22.874	21.716
Reclame	17.592	16.750
Electriciteit, gas en water	6.139	6.417
Overige bedrijfsbaten	47.783	46.090
Intercompany omzet	52.681	60.978
Totaal overige activiteiten	175.980	154.244

De omzet uit hoofde van de hotelactiviteiten bedraagt in 2016 28,9 miljoen euro en heeft voor 26,1 miljoen euro betrekking op de omzet van het nieuwe Hilton hotel dat in december 2015 is geopend. De aan deze omzet gerelateerde kosten van 19,0 miljoen euro wordt verantwoord op de regel 'Kosten uitbestede werk en andere externe kosten' onder de bedrijfslasten.

2. Overige resultaten uit vastgoed

(in EUR 1.000)	2016	2015
Verkoopopbrengst vastgoed	423	92
Totaal resultaten uit verkoop vastgoed	423	92
Nieuwe uitgifte erfpachtcontracten	1.646	1.662
Marktwaarde aanpassing terreinen	3.030	8.850
Marktwaarde aanpassing gebouwen	66.291	56.083
Totaal waardeveranderingen vastgoed	70.967	66.595
Totaal overige resultaten uit vastgoed	71.390	66.687

Waardeveranderingen

De waardeverandering uit hoofde van uitgifte van nieuwe erfpachtcontracten hangt samen met de wijziging in waardering van kostprijs naar marktwaarde als gevolg van uitgifte van de grond in erfpacht. De marktwaarde wordt berekend door discontering van de jaarlijkse canons van de betreffende contracten (DCF-methode). De disconteringsvoet is gebaseerd op de rente op staatsleningen verhoogd met een risico-opslag.

De reële waarde van alle vastgoedbeleggingen wordt jaarlijks bepaald en zonodig bijgesteld aan de hand van taxaties. Daarbij wordt rekening gehouden met de verstrekking van huurincentives. Bijstellingen van de reële waarde uit dien hoofde zijn verantwoord op de regels marktwaarde aanpassing terreinen en gebouwen. De gehanteerde veronderstellingen bij de bepaling van de marktwaarde zijn opgenomen onder de paragraaf 11. *Vastgoedbeleggingen*.

De marktwaarde aanpassing op gebouwen bedraagt 66,3 miljoen euro in 2016. Dit wordt veroorzaakt door positieve marktontwikkelingen en een lagere leegstand bij logistiek vastgoed en kantoren op A-locaties.

3. Overige opbrengsten

Onder overige opbrengsten zijn in 2015 de eenmalige effecten van het verkoopresultaat van SAR opgenomen van 49,8 miljoen euro. In 2016 heeft een dergelijke transactie niet plaatsgevonden.

Zie voor een uitgebreidere toelichting hierover tevens de paragraaf *Wijzigingen in de consolidatiekring*.

4. Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

(in EUR 1.000)	2016	2015
Beveiligingsactiviteiten	178.823	182.670
Uitbestedingen	114.843	107.651
Onderhoud	102.406	101.838
Inhuur extern personeel	56.008	31.795
Schoonhouden	33.786	34.651
Commerciële en relationele kosten	28.051	23.951
Assurantiën en gemeentelijke heffingen	21.289	21.594
Energie en water	19.198	19.613
Hotelactiviteiten	18.990	1.149
Advies- en accountantskosten	17.601	17.425
Kosten in samenhang met investeringen	12.907	14.662
Inkoopwaarde winkerverkopen	795	13.521
Overige kosten (betreffen onder meer de algemene-, lease- en huurkosten)	55.834	45.713
Totaal kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	660.531	616.233

Accountantshonoraria

(in EUR 1.000)	2016	2015
Controle van de jaarrekening	697	662
Overige controlewerkzaamheden	609	531
Fiscale advisering	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-
Totaal accountantshonoraria	1.306	1.193

De accountantshonoraria betreffen de werkzaamheden die bij de vennootschap en de in de consolidatie betrokken maatschappijen zijn uitgevoerd door de accountantsorganisatie zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort. De honoraria van KPMG Accountants N.V. bedragen 1,2 miljoen euro (in 2015: 1,1 miljoen euro) en de werkzaamheden verricht door andere onderdelen van het KPMG netwerk bedragen 0,1 miljoen euro (in 2015: 0,1 miljoen euro).

5. Personeelsbeloningen

(in EUR 1.000)	2016	2015
Kortetermijn personeelsbeloningen	147.711	147.014
Vergoedingen na uitdiensttreding	18.323	21.917
Andere langetermijn personeelsbeloningen	3.808	3.553
Ontslagvergoedingen	1.023	1.665
Overige personeelskosten	13.658	10.546
Totaal personeelsbeloningen	184.523	184.695

(in EUR 1.000)

Kortetermijn personeelsbeloningen

	2016	2015
Salarissen	145.075	144.522
Sociale lasten	14.619	14.205
Activering interne uren	-11.983	-11.713
Totaal	147.711	147.014

Vergoedingen na uitdiensttreding

	2016	2015
Pensioenlasten (toegezegde bijdrageregelingen)	19.446	19.098
Vervroegde uitdiensttreding	-1.123	2.819
Totaal	18.323	21.917

Andere langetermijn personeelsbeloningen

	2016	2015
Jubileumuitkeringen	804	-167
Variabele beloning (langetermijn)	753	1.180
Overige personeelsbeloningen	2.251	2.540
Totaal	3.808	3.553

Het gemiddelde aantal personeelsleden, op basis van fulltime equivalenten, werkzaam bij N.V. Luchthaven Schiphol en haar dochterondernemingen in 2016 was 2.063 (2015: 2.000).

De activering interne uren betreft uren van interne medewerkers in de uitvoeringsfase van investeringsprojecten. De overige personeelsbeloningen hebben, onder andere, betrekking op opleidingskosten en reiskosten personeel. Voor een nadere toelichting bij de kosten uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding, andere langere termijn personeelsbeloningen en ontslagvergoedingen wordt verwezen naar paragraaf 24. *Personeelsbeloningen*. Voor een uiteenzetting van de bezoldigingen van commissarissen en directie ingevolge art 2:383c BW wordt verwezen naar de paragraaf *Gerelateerde partijen*.

6. Afschrijvingen, amortisatie en bijzondere waardeveranderingen

(in EUR 1.000)	2016	2015
Contractgerelateerde activa	1.380	1.365
Ontwikkeling ICT-toepassingen	6.396	5.464
Softwarelicenties	5.573	4.672
Immateriële activa	13.349	11.501
Banen, rijbanen en platformen	24.753	22.588
Terreinen en wegen	11.557	12.789
Gebouwen	52.851	41.633
Installaties	101.422	101.449
Overige vaste bedrijfsmiddelen	32.295	27.872
Activa ten behoeve van operationele activiteiten	222.878	206.331
Afschrijvingen inzake desinvesteringen	293	4.964
Bijzondere waardeveranderingen	1.595	7.509
Totaal afschrijvingen, amortisatie en bijzondere waardeveranderingen	238.115	230.305

Zie paragraaf 8. *Immateriële activa* voor een nadere toelichting inzake de amortisatie van contractgerelateerde activa en paragrafen 9. *Activa ten behoeve van operationele activiteiten* en 11. *Vastgoedbeleggingen* voor een nadere toelichting inzake bijzondere waardeveranderingen.

7. Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten in 2015 hebben voor 2,2 miljoen euro betrekking op de pre-opening activiteiten van het Hilton-hotel dat in december 2015 is geopend. De kosten verband houdend met de hotelactiviteiten zijn in 2016 gepresenteerd onder 'kosten uitbestede werk en andere externe kosten'.

Toelichting op het overzicht financiële positie

8. Immateriële activa

(in EUR 1.000)	Goodwill	Contract gerelateerde activa	Ontwikkelde ICT toepassingen	Software licenties	Software in ontwikkeling	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2015	849	36.262	15.775	12.806	8.507	74.199
Specificatie van mutaties in 2015						
Investeringen	-	-	-	-	13.021	13.021
Opleveringen	-	-	5.654	3.617	- 9.271	-
Amortisatie	-	- 1.365	- 5.463	- 4.673	-	- 11.501
Bijzondere waardeveranderingen	- 849	-	-	-	-	- 849
Reclassificaties	-	-	- 74	- 506	-	- 580
Desinvesteringen	-	-	2	- 2	-	-
Koersverschillen	-	4.333	-	-	-	4.333
Totaal mutaties in het boekjaar	- 849	2.968	119	- 1.564	3.750	4.424
Samenstelling 31 december 2015						
Aanschaffingswaarde	849	46.036	71.471	44.489	12.571	175.416
Cumulatieve amortisatie en waardeveranderingen	-849	-6.806	-55.577	-33.247	-314	- 96.793
Boekwaarde 31 december 2015	-	39.230	15.894	11.242	12.257	78.623
Specificatie van mutaties in 2016						
Investeringen	-	-	-	-	13.766	13.766
Opleveringen	-	-	10.300	7.686	-17.986	-
Amortisatie	-	-1.380	-6.396	-5.573	-	-13.349
Koersverschillen	-	1.234	-	-	-	1.234
Totaal mutaties in het boekjaar	-	-146	3.904	2.113	-4.220	1.651
Samenstelling 31 december 2016						
Aanschaffingswaarde	849	47.270	81.771	52.175	8.351	190.416
Cumulatieve amortisatie en waardeveranderingen	-849	-8.186	-61.973	-38.820	-314	-110.142
Boekwaarde 31 december 2016	-	39.084	19.798	13.355	8.037	80.274

9. Activa ten behoeve van operationele activiteiten

(in EUR 1.000)	Banen, rijbanen en platformen	Terreinen en wegen	Gebouwen	Installatiesbedrijfs- middelen	Andere vaste middelen	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2015	360.734	458.939	815.777	769.755	93.564	2.498.769
Specificatie van mutaties in 2015						
Opleveringen	20.805	24.220	304.823	227.408	95.574	672.830
Afschrijvingen	- 22.588	- 12.789	- 41.633	- 101.448	- 27.873	- 206.331
(De)consolidatie	-	4	7	3	233	247
Desinvesteringen	- 49	- 183	- 354	- 3.163	- 1.214	- 4.963
Reclassificaties	-	- 27.931	-	85	- 2.044	- 29.890
Kostprijsaanpassing	-	-	- 3.265	-	-	- 3.265
Activa aangehouden voor verkoop	-	- 11.320	- 65.423	- 30.939	- 17.216	- 124.898
Totaal mutaties in het boekjaar	- 1.832	- 27.999	194.155	91.946	47.460	303.730
Samenstelling 31 december 2015						
Aanschaffingswaarde	751.266	646.230	1.670.955	2.216.546	502.527	5.787.524
Cumulatieve afschrijvingen en waardeveranderingen	- 392.364	- 215.290	- 661.023	- 1.354.845	- 361.503	- 2.985.025
Boekwaarde 31 december 2015	358.902	430.940	1.009.932	861.701	141.024	2.802.499
Specificatie van mutaties in 2016						
Opleveringen	21.421	32.408	57.790	93.245	38.827	243.691
Afschrijvingen	-24.753	-11.557	-52.851	-101.422	-32.295	-222.878
Bijzondere waardeveranderingen	-	-	-685	-	-	-685
Verkopen	-	-	-	-32	-215	-247
Acquisities	-	-	-	-	531	531
Desinvesteringen	4	-490	-539	-1.649	2.381	-293
Reclassificaties	-	-2.273	10.058	-11.073	9.989	6.701
Activa aangehouden voor verkoop	-	-3.023	2.244	162	-456	-1.073
Totaal mutaties in het boekjaar	-3.328	15.065	16.017	-20.769	18.762	25.747
Samenstelling 31 december 2016						
Aanschaffingswaarde	772.691	672.852	1.740.508	2.297.199	553.584	6.036.834
Cumulatieve afschrijvingen en waardeveranderingen	-417.117	-226.847	-714.559	-1.456.267	-393.798	-3.208.588
Boekwaarde 31 december 2016	355.574	446.005	1.025.949	840.932	159.786	2.828.246
Gedurende het boekjaar zijn de volgende projecten opgeleverd:						
Herinrichting Lounge 2	-	-	11.966	15.886	17.220	45.072
Parkeergarage P3	-	-	14.925	1.617	1.387	17.929
Groot onderhoud Buitenveldertbaan	13.335	2.102	-	1.172	373	16.982
Grond Lelystad	-	14.014	-	-	-	14.014
Overige projecten	8.086	16.292	30.899	74.570	19.847	149.694
Totaal opleveringen in het boekjaar	21.421	32.408	57.790	93.245	38.827	243.691

De reclassificaties in het boekjaar hebben betrekking op een tweetal vastgoedobjecten, die als gevolg van een wijziging in gebruik, zijn gereclassificeerd van vastgoedbeleggingen naar activa ten behoeve van operationele activiteiten.

10. Activa in aanbouw of ontwikkeling

(in EUR 1.000)

Activa in aanbouw tbv operationele activiteiten

Boekwaarde 1 januari 2015 **456.224****Specificatie van mutaties in 2015**

Investeringsuitgaven	406.860
Activering van bouwrente	5.650
Opgeleverde activa	- 672.830
Reclassificaties	15.521
Totaal mutaties in het boekjaar	- 244.799

Boekwaarde 31 december 2015 **211.425****Specificatie van mutaties in 2016**

Investeringsuitgaven	279.115
Activering van bouwrente	383
Opgeleverde activa	-243.691
Reclassificaties	-2.541
Aangehouden voor verkoop	-272
Totaal mutaties in het boekjaar	32.994

Boekwaarde 31 december 2016 **244.419****De investeringsuitgaven hebben betrekking op de volgende projecten:**

Groot onderhoud	28.057
Centrale Security Non Schengen	24.256
Groot onderhoud Buitenveldertbaan	17.214
Herinrichting Lounge 2	16.623
Tijdelijke Terminal	14.550
Gronden Lelystad	14.014
Nieuwbouw Parkeergarage P3	7.591
Upgrade pieren	7.528
A-gebied	6.834
Overig	142.448
Totaal investeringen in het boekjaar	279.115

De activering van bouwrente vindt plaats aan de hand van een percentage dat per kwartaal wordt vastgesteld, op basis van de dan geldende verhouding tussen eigen en vreemd vermogen. Gedurende 2016 is een percentage gehanteerd dat heeft gevarieerd van 1,98% tot 2,09% op jaarbasis, waarin rekening is gehouden met voornoemde verhouding.

11. Vastgoedbeleggingen

(in EUR 1.000)	Gebouwen	Terreinen	Activa in aanbouw	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2015	850.545	350.062	82.795	1.283.402
Specificatie van mutaties in 2015				
Investeringsuitgaven	-	-	18.763	18.763
Activering van bouwrente	-	-	18	18
Opleveringen	4.827	- 1.307	- 3.520	-
Waardeveranderingen	56.083	10.512	-	66.595
Bijzondere waardeveranderingen	-	-	- 6.660	- 6.660
Reclassificaties	1.126	22.306	- 9.064	14.368
Overig	271	-	404	675
Totaal mutaties in het boekjaar	62.307	31.511	- 59	93.759
Boekwaarde 31 december 2015	912.852	381.573	82.736	1.377.161
Specificatie van mutaties in 2016				
Investeringsuitgaven	-	-	10.464	10.464
Activering van bouwrente	-	-	25	25
Opleveringen	11.733	2.915	-14.648	-
Waardeveranderingen	66.291	3.176	1.500	70.967
Bijzondere waardeveranderingen	-	-	-910	-910
Reclassificaties	-8.330	-	4.170	-4.160
Activa aangehouden voor verkoop	-	-	-65	-65
Totaal mutaties in het boekjaar	69.694	6.091	536	76.321
Boekwaarde 31 december 2016	982.546	387.664	83.272	1.453.482
Gewaardeerd tegen				
Historische kostprijs	-	-	77.172	77.172
Reële waarde	982.546	387.664	6.100	1.376.310

Activa in aanbouw ten behoeve van vastgoedbeleggingen

Activa in aanbouw ten behoeve van vastgoedbeleggingen bestaan hoofdzakelijk uit grondposities voor toekomstige ontwikkeling van vastgoedbeleggingen of uit grondposities waarvan het toekomstig gebruik onzeker is (operationeel of commercieel gebruik). De plannen voor de ontwikkeling zijn jaarlijks onderhevig aan wijzigingen en zijn onvoldoende betrouwbaar en onzeker om op een continue basis tegen reële waarde te waarden. Derhalve is deze categorie gewaardeerd tegen historische kostprijs.

De bijzondere waardeverandering van 0,9 miljoen euro in 2016 heeft betrekking op een afboeking van de gronden op Rotterdam The Hague Airport. In 2015 had de bijzondere waardeverandering betrekking op een afboeking van de gronden op Schiphol Oost van 3,6 miljoen euro en Nieuwe Meer van 3,1 miljoen euro.

Gebouwen en terreinen

Tot vastgoedbeleggingen behoren gebouwen en terreinen. De waardering is tegen reële waarde waarbij de marktwaarde wordt

gehanteerd. De marktwaarde is het geschatte bedrag, inclusief kosten koper, waartegen vastgoed tussen een bereidwillige koper en bereidwillige verkoper in een zakelijke transactie zou worden overgedragen op de taxatiedatum. In de vaststelling van de kasstromen, die mede bepalend zijn voor de reële waarde waartegen vastgoedbeleggingen in de balans worden gepresenteerd, wordt rekening gehouden met het bestaan van huurincentives.

Per 31 december 2016 is 100% van de gebouwen getaxeerd door onafhankelijke, beëdigde externe taxateurs. Van de totale waarde van terreinen is 25% getaxeerd door onafhankelijke, beëdigde externe taxateurs. De overige terreinen zijn intern getaxeerd met door de externe taxateurs gevalideerde input variabelen.

In de categorie gebouwen is een bedrag van 120 miljoen euro (per 31 december 2015: 107 miljoen euro) begrepen inzake de reële waarde van activa (The Base) waarvan de vennootschap economisch (niet juridisch) eigenaar is (financiële lease). Terreinen vallend onder

deze categorie betreffen gronden die in erfpacht of grondhuur zijn uitgegeven.

Voor een nadere uiteenzetting van het resultaat uit verkoop vastgoed en waardeveranderingen vastgoedbeleggingen wordt verwezen naar paragraaf 2. *Overige resultaten uit vastgoed*.

Alle vastgoedbeleggingen kwalificeren als een Level 3-waardering. In oktober 2015 is het Nederlands Register van Vastgoed Taxateurs opgericht (NRVT). Het Nederlands Register Vastgoed Taxateurs (NRVT) beoogt de kwaliteit van vastgoedtaxateurs te waarborgen en te bevorderen. De Algemene gedrags- en beroepsregels en reglementen van het NRVT zijn, wat betreft de AFM, de nieuwe marktstandaard waar taxateurs minimaal aan moeten voldoen. In deze regels zijn ook de internationale verslaggevingstandaarden en internationale taxatierichtlijnen verwerkt. Onze externe taxateurs zijn ingeschreven bij het NRVT.

Hieronder wordt de waarderingstechniek nader uiteengezet.

Waarderingstechniek gebouwen

De waarderingstechniek voor de gebouwen is een combinatie van de kapitalisatiemethode (netto-aanvangsrendement methode) en de discounted cash flow methode (DCF-methode). Bij de kapitalisatiemethode wordt de nettomarkthuur gekapitaliseerd met een marktconform netto-aanvangsrendement (NAR) en worden vervolgens correcties toegepast voor alle onderdelen die afwijken van de marktconforme aannamen. De basis voor de bepaling van de NAR wordt gevormd door vergelijkbare transacties, aangevuld met markt en objectspecifieke kennis. Afwijkende onderdelen kunnen onder andere zijn de werkelijke huur, leegstand, achterstallig onderhoud en huurvrije perioden. Bij de DCF-methode worden verwachte nettocashflows contant gemaakt tegen een disconteringsvoet die is opgebouwd uit de risk free rate plus specifieke object- en locatie risico-opslagen.

Significante parameters waardering gebouwen

Relevante kengetallen voor de waarderingen van de gebouwen zijn:

	Gemiddelde gerealiseerde netto-huur per m2		Gemiddelde netto markthuur per m2		Gemiddeld gewogen (m2) NAR	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Schiphol Centrum						
Kantoren	279	291	287	321	5,35%	5,96%
Bedrijfsruimtes	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Schiphol Noord/Oost						
Kantoren	127	137	153	160	7,76%	8,04%
Bedrijfsruimtes	115	118	101	98	6,80%	7,20%
Schiphol Zuidoost						
Kantoren	119	112	167	167	10,00%	9,38%
Bedrijfsruimtes	128	130	111	112	6,58%	6,36%
Schiphol Zuid						
Kantoren	158	157	156	156	6,75%	7,00%
Bedrijfsruimtes	98	100	100	100	6,49%	6,79%
Rotterdam The Hague Airport						
Kantoren	192	163	180	166	7,06%	7,82%
Bedrijfsruimtes	85	49	92	82	7,04%	7,21%

De belangrijkste veronderstellingen van gebouwen betreffen:

- inflatieontwikkeling tussen 1,4% en 1,9%;
- markthuurontwikkeling tussen 0,0% en 1,5%;
- gemiddelde mutatieleegstand van 11 maanden;
- gemiddelde huurvrije perioden van 8,3 maanden en;
- netto-aanvangsrendementen op markthuur tussen de 4,6% en 10,0%.

Onderlinge relatie tussen significante niet-waarneembare input en de bepaling van de reële waarde

De geschatte reële waarde zal toenemen (afnemen) naar gelang de verwachte groei van de markthuur hoger (lager) uitvalt, de perioden van leegstand lager (hoger) uitvallen, de bezettingsgraad hoger (lager) uitvalt, de huurvrije perioden lager (hoger) uitvallen en de NAR lager (hoger) uitvalt.

Waarderingstechniek terreinen

Bij terreinen waar een erfpachtcanon of een grondhuur wordt betaald, wordt als waarderingstechniek de DCF-methode toegepast. De verwachte netto-inkomsten worden contant gemaakt tegen een disconteringsvoet die is opgebouwd uit de risk free rate plus risico-opslagen.

Bij terreinen waar de canon-/grondhuurverplichtingen zijn afgekocht is als waardering opgenomen het afkoopbedrag minus een jaarlijkse afboeking gelijk aan het afkoopbedrag gedeeld door de afkoopperiode plus de contante waarde van de verwachte afkoopsom voor de volgende afkoopperiode.

Significante parameters waarderingen terreinen

De belangrijkste parameters in de waarderingen van de terreinen betreffen:

	Terreinen	
	2016	2015
Inflatiepercentage	0,10% - 1,90%	0,60% - 1,90%
Disconteringsvoet	6,50% - 7,75%	6,75% - 8,25%

12. Winstbelastingen

In deze paragraaf worden alle jaarrekeningposten met betrekking tot winstbelastingen toegelicht. Deze zijn onder te verdelen in

winstbelasting in de winst- en verliesrekening, latente belastingen in het overzicht financiële positie, acute posities in het overzicht financiële positie en winstbelastingen in het totaalresultaat.

Reconciliatie van effectieve belastingdruk

(in EUR 1.000)

	2016		2015	
Resultaat voor belastingen	397.197		476.866	
Winstbelasting berekend tegen het nominale tarief	99.299	25,0%	119.217	25,0%
Resultaat geassocieerde deelnemingen	- 16.871	-4,2%	- 15.118	-3,2%
Resultaat geassocieerde deelnemingen in commanditaire vennootschappen die niet zelfstandig belastingplichtig zijn	713	0,2%	972	0,2%
Vrijgesteld verkoopresultaat deelnemingen	-	0,0%	- 12.462	-2,6%
Deelnemingsvrijstelling RPS dividend	- 759	-0,2%	-	0,0%
Afwijkend tarief buitenlandse dochters/deelnemingen	1.723	0,4%	1.765	0,4%
Fiscale verliezen waarvoor geen actieve latentie is opgenomen	1.782	0,4%	1.838	0,4%
Wijzigingen in verantwoording belastbare tijdelijke verschillen	-	0,0%	2.199	0,5%
Belastingresultaat voorgaande jaren	19	0,0%	182	0,0%
Overig	56	0,0%	- 83	0,0%
Winstbelastingen in winst- en verliesrekening (effectief)	85.962	21,6%	98.510	20,7%

In 2016 was de effectieve belastingdruk 21,6% en hiermee 0,9% hoger dan de effectieve belastingdruk van 20,7% in 2015. Beide zijn lager dan het nominale tarief vennootschapsbelasting van 25%. De lagere belastingdruk, in beide jaren, wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de toepassing van de deelnemingsvrijstelling op resultaten van geassocieerde deelnemingen. Een ander eenmalig effect is het vrijgestelde verkoopresultaat op de verkoop van het belang in SAR in 2015 voor 50 miljoen euro. Zonder de vrijgestelde deelnemingsresultaten (inclusief verkoopresultaat) zou de belastingdruk over 2016 26% bedragen (2015: 26%).

Een stijging van de belastingdruk wordt veroorzaakt door de niet te verrekenen vennootschapsbelasting op verliezen, van onder andere Italiaanse vennootschappen, van 7 miljoen euro in 2016 (2015: 8 miljoen euro) als gevolg van bijzondere waardeveranderingen. Het bedrag aan compensabele verliezen waarvoor geen latente belastingvordering is opgenomen bedraagt 35 miljoen euro (2015: 28 miljoen euro).

Winstbelastingen in de winst- en verliesrekening

(in EUR 1.000)

	2016	2015
Acute winstbelastingen		
Winstbelasting boekjaar	68.719	79.103
Belastingbate voorgaande jaren verwerking aangiftes	20	182
Totaal acute winstbelastingen	68.739	79.285
Latente winstbelastingen		
Ontstaan en realisatie van tijdelijke verschillen	17.223	19.225
Totaal latente winstbelastingen	17.223	19.225
Totaal winstbelastingen	85.962	98.510

2016 - Reconciliatie effectieve belastingdruk per belastingjurisdictie

(in EUR 1.000)	Nederland		Verenigde Staten		Italië		Totaal	
Resultaat voor belastingen	396.836		7.489		-7.128		397.197	
Winstbelasting berekend tegen het nominale tarief	99.209	25,0%	3.437	45,9%	-2.238	31,4%	100.408	25,3%
Resultaat geassocieerde deelnemingen	-16.158	-4,1%	-	0,0%	-	0,0%	-16.158	-4,1%
Fiscale verliezen zonder actieve latentie	-	0,0%	-	0,0%	2.238	-31,4%	2.238	0,6%
Belastingresultaat voorgaande jaren	-	0,0%	548	7,3%	-	0,0%	548	0,1%
Overig	-1.074	-0,3%	-	0,0%	-	0,0%	-1.074	-0,3%
Winstbelastingen in winst- en verliesrekening (effectief)	81.977	20,7%	3.985	53,2%	-	0,0%	85.962	21,6%

2015 - Reconciliatie effectieve belastingdruk per belastingjurisdictie

(in EUR 1.000)	Nederland		Verenigde Staten		Italië		Totaal	
Resultaat voor belastingen	475.709		8.459		-7.302		476.866	
Winstbelasting berekend tegen het nominale tarief	118.927	25,0%	3.880	45,9%	-2.293	31,4%	120.515	25,3%
Resultaat geassocieerde deelnemingen	-14.146	-3,0%	-	0,0%	-	0,0%	-14.146	-3,0%
Vrijgesteld verkoopresultaat	-12.462	-2,6%	-	0,0%	-	0,0%	-12.462	-2,6%
Fiscale verliezen zonder actieve latentie	-	0,0%	-	0,0%	2.293	-31,4%	2.293	0,5%
Wijzigingen in verantwoording tijdelijke verschillen	-	0,0%	2.199	26,0%	-	0,0%	2.199	0,5%
Belastingresultaat voorgaande jaren	182	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	182	0,0%
Overig	473	0,1%	-544	-6,4%	-	0,0%	-71	0,0%
Winstbelastingen in winst- en verliesrekening (effectief)	92.975	19,5%	5.535	65,4%	-	0,0%	98.510	20,7%

Latente belastingen in het overzicht financiële positie

De volgende fiscale en commerciële waarderingsverschillen zijn te onderkennen:

- Activa ten behoeve van operationele activiteiten en activa in aanbouw worden commercieel en fiscaal gewaardeerd tegen kostprijs. In de fiscale balans is de kostprijs gelijk aan de waarde in het economische verkeer per 1 januari 2002 en in de commerciële balans is de kostprijs gelijk aan de (lagere) historische kostprijs;
- Fiscaal geldt een beperking op de afschrijving van zowel commerciële gebouwen als operationele gebouwen tot de zogenoemde bodemwaarde. De bodemwaarde is 50% van de WOZ-waarde van operationele gebouwen en 100% van de WOZ-waarde voor commerciële gebouwen;
- Op de beleggingen in vastgoed wordt fiscaal gezien afgeschreven (waarbij overigens rekening dient te worden gehouden met een restwaarde van 25%); commercieel is geen sprake van afschrijving op dit vastgoed;
- Langlopende leningen in vreemde valuta worden commercieel gewaardeerd tegen slotkoersen op balansdatum en fiscaal tegen kostprijs met de koers die bij afsluiting van toepassing was;
- De fiscale waardering van personeelsvoorzieningen wijkt af van de commerciële waardering door een verschil in de gehanteerde actuariële veronderstellingen;
- Vastgoedbeleggingen en derivaten worden commercieel gewaardeerd tegen reële waarde en fiscaal tegen kostprijs;
- De waardering van het contractuele belang in JFK IAT wijkt fiscaal (kostprijs) af van de commerciële waardering (geherwaardeerd bij uitbreiding).

Terzake van al deze waarderingsverschillen worden latente belastingvorderingen en -verplichtingen verantwoord.

Onder IAS 12, Winstbelastingen, is er een verplichting tot het opnemen van een latente belastingvordering als het waarschijnlijk is dat voldoende fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het verrekenbare verschil kan worden verrekend. Voor een deel van de operationele activa (83,3 miljoen euro) is het moment van realisatie van de latente belastingvorderingen niet in te schatten. De reden hiervoor is dat het verschil tussen de commerciële en fiscale waarde uitsluitend wordt gerealiseerd bij verkoop (leidt tot fiscaal lagere winst en lagere afdracht van winstbelasting), bij bijzondere afwaardering (leidt tot fiscaal hogere kosten en lagere afdracht van winstbelasting) of bij beëindiging van de luchtvaartactiviteiten (leidt tot fiscaal hogere kosten doordat slechts een vergoeding wordt verkregen tot de commerciële boekwaarde). Schiphol Group is echter niet gemachtigd de grond voor operationele activiteiten te verkopen, de verwachtingen ten aanzien van toekomstige kasstromen duiden niet op de noodzaak tot het doorvoeren van een afwaardering en beëindiging van de activiteiten ligt evenmin voor de hand.

De latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd voor zover de vorderingen en verplichtingen onderdeel uitmaken van dezelfde fiscale eenheid en de vennootschap aan het hoofd van deze fiscale eenheid een in rechte afdwingbaar recht hiertoe heeft.

(in EUR 1.000)	2016	2015
Latente belastingvordering (fiscale eenheid)		
Activa ten behoeve van operationele activiteiten	155.791	147.660
Activa in aanbouw	66.486	55.876
Derivaten en leningen	20.857	25.013
Personeelsvoorzieningen	4.766	5.709
Vastgoedbeleggingen	-83.042	-41.278
	164.858	192.980
Latente belastingvordering (buiten fiscale eenheid)		
Vastgoedbeleggingen	361	350
Latente belastingverplichting (buiten fiscale eenheid)		
Contractgerelateerde activa	-20.393	-20.789
Vastgoedbeleggingen	-230	-315
Derivaten en leningen	-2.301	-1.562
	-22.924	-22.666
Totaal latente belastingen	142.295	170.664
Langlopend (realisatie ligt niet in de lijn der verwachting)	83.274	83.274
Langlopend (realisatie te verwachten na 1 jaar)	58.890	84.868
binnen 1 jaar)	131	2.522
	142.295	170.664

Het verloop van de latente belastingvorderingen en latente belastingverplichtingen is als volgt:

(in EUR 1.000)	Operationele activa	Activa in aanbouw	Vastgoed beleggingen	Derivaten en Leningen	Personeels- voorzieningen	Contract gerelateerde activa	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2015	134.861	70.357	-22.004	8.906	5.610	-16.065	181.665
Specificatie van mutaties in 2015							
Latente belasting verantwoord in de winst- en verliesrekening	-	1.665	-18.516	-52	467	-2.789	-19.225
Latente belasting verantwoord in het totaalresultaat	-	-	-	-6.245	-321	-	-6.566
Reclassificaties	11.826	-16.146	-724	20.843	-47	-	15.752
Activa en passiva aangehouden voor verkoop	973	-	-	-	-	-	973
Overige mutaties	-	-	-	-	-	-1.935	-1.935
Totaal mutaties in het boekjaar	12.799	-14.481	-19.240	14.546	99	-4.724	-11.001
Boekwaarde 31 december 2015	147.660	55.876	-41.244	23.452	5.709	-20.789	170.664
Specificatie van mutaties in 2016							
Latente belasting verantwoord in de winst- en verliesrekening	-	-	-18.482	486	-313	1.086	-17.223
Latente belasting verantwoord in het totaalresultaat	-	-	-	-5.397	323	-	-5.074
Reclassificaties	9.572	10.610	-23.185	15	-953	-	-3.941
Activa en passiva aangehouden voor verkoop	-1.441	-	-	-	-	-	-1.441
Overige mutaties	-	-	-	-	-	-690	-690
Totaal mutaties in het boekjaar	8.131	10.610	-41.667	-4.896	-943	396	-28.369
Boekwaarde 31 december 2016	155.791	66.486	-82.911	18.556	4.766	-20.393	142.295

In 2015 heeft een reclassificatie plaatsgevonden tussen vastgoedbeleggingen en operationele activa. Bij het definitief opstellen van de aangifte 2015 is deze reclassificatie ook fiscaal verwerkt, waardoor een reclassificatie is gemaakt tussen de verschillende categorieën van latenties.

Winstbelastingen in het totaalresultaat

De belastingeffecten van de mutaties in het eigen vermogen, via het totaalresultaat, zijn als volgt:

(in EUR 1.000)	Voor belasting	Latente belasting	Na belasting
Omrekeningsverschillen	4.286	-	4.286
Waardemutaties afdekkingstransacties	25.026	-5.397	19.629
Waardemutaties actuariële resultaten en herwaarderingen	-1.293	323	-970
Aandeel in totaalresultaat geassocieerde deelnemingen	-2.843	-	-2.843
Totaal ongerealiseerd 2016	25.176	-5.074	20.102
Omrekeningsverschillen	3.310	-	3.310
Waardemutaties afdekkingstransacties	22.920	-6.245	16.675
Waardemutaties actuariële resultaten en herwaarderingen	1.284	-321	963
Aandeel in totaalresultaat geassocieerde deelnemingen	2.421	-	2.421
Totaal ongerealiseerd 2015	29.935	-6.566	23.369

Acute posities uit hoofde van winstbelasting

(in EUR 1.000)	2016	2015
Te vorderen winstbelastingen		
Fiscale eenheid	5.928	3.293
Buitenlandse winstbelasting	251	-
Totaal te vorderen winstbelastingen	6.179	3.293
Verschuldigde winstbelastingen		
Nederlandse dochters buiten fiscale eenheid	-423	-253
Buitenlandse winstbelasting	-	-130
Totaal verschuldigde winstbelastingen	-423	-383
Totaal te vorderen winstbelastingen	5.756	2.910

De winstbelasting wordt berekend over de commerciële winst, rekening houdend met permanente verschillen tussen de commerciële en de fiscale winstberekening. De winstbelasting over waardeveranderingen, die niet gelijktijdig in de aangifte vennootschapsbelasting worden verwerkt, worden tot het moment van realisatie verantwoord onder de latente belastingvorderingen en -verplichtingen. De vordering uit hoofde van winstbelasting in de balans per 31 december 2016, met betrekking tot de fiscale eenheid, heeft voor 1,3 miljoen euro betrekking op 2016 en voor 3,6 miljoen euro op 2015. De aangifte vennootschapsbelasting van de fiscale eenheid N.V. Luchthaven Schiphol over 2015 is met de inspecteur besproken en dienovereenkomstig verwerkt in deze jaarrekening. De belastingjaren tot en met 2015 zijn definitief opgelegd en afgewikkeld. De buitenlandse winstbelasting heeft betrekking op Amerikaanse lokale belastingen.

Verschillen tussen de betaalde winstbelasting volgens het kasstroomoverzicht en de winstbelasting in de winst- en verliesrekening betreffen toevoegingen en onttrekkingen aan latente belastingvorderingen en -verplichtingen, schattingsverschillen in belastbare bedragen in voorlopige aanslagen en definitieve aanslagen en afrekeningen over oude jaren.

13. Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

(in EUR 1.000)

	2016	2015
Geassocieerde deelnemingen	826.237	784.001
Joint ventures	69.108	73.813
Totaal	895.345	857.814

Geassocieerde deelnemingen

(in EUR 1.000)

	2016	2015
Boekwaarde 1 januari	784.001	748.238

Mutaties in het boekjaar:

Resultaat	71.877	58.454
Dividend	- 26.633	- 24.815
Kapitaalstorting (terugbetaling)	- 1.983	214
Totaalresultaat	- 1.743	2.420
Directe vermogensmutaties	- 1.100	-
Omrekeningsverschillen	1.818	- 510
Totaal mutaties in het boekjaar	42.236	35.763

Boekwaarde 31 december	826.237	784.001
-------------------------------	----------------	----------------

De belangrijkste geassocieerde deelnemingen zijn:

		2016	2015
Groupe ADP	Parijs	8%	8%
Brisbane Airport Corporation Holdings Ltd. (BACH)	Brisbane	18,72%	18,72%

Zowel in Groupe ADP als in BACH heeft Schiphol Group invloed van betekenis ondanks dat het belang kleiner is dan 20%. Deze invloed komt tot uiting in Brisbane doordat er sprake is van benoemingsrechten in de Board of Directors, blokkeringsrechten bij belangrijke strategische en financiële besluiten en samenwerkings- en uitwisselingsverbanden. Bij Groupe ADP is sprake van een wederzijds aandelenbelang, zijn zowel de CEO als de CFO van Schiphol Group vertegenwoordigd in de Board of Directors, heeft Groupe ADP een vertegenwoordiger in de Raad van Commissarissen van Schiphol Group en is sprake van een langjarige samenwerkingsovereenkomst waarbij op verschillende terreinen wordt samengewerkt. Onderstaand is een uitsplitsing opgenomen van de activa en passiva en daarbij de aansluiting met de verwerking in de Schiphol Group jaarrekening. Hierbij zijn de gehanteerde grondslagen in overeenstemming met de Schiphol Group grondslagen of zijn waar nodig aanpassingen gemaakt.

In onderstaand overzicht zijn de materiële deelnemingen nader cijfermatig toegelicht:

Geassocieerde deelnemingen (in EUR 1.000.000)	Groupe ADP		Brisbane Airport ¹	
	2016	2015 ²	2016	2015
Verlies- en winstrekening				
Opbrengsten	2.947	2.935	429	407
Totaal financiële baten en -lasten	115	106	80	88
Afschrijvingen en bijzondere waardeveranderingen	479	458	67	67
Winstbelastingen	202	258	51	46
Resultaat gewone bedrijfsuitoefening	438	433	168	152
Niet-gerealiseerde resultaten	-4	30	-64	-30
Financiële positie				
Vaste activa	8.106	7.977	2.981	2.776
Vlottende activa	819	713	45	47
Liquide middelen	1.657	1.734	22	23
Langlopende verplichtingen	5.060	5.252	2.647	2.405
Kortlopende verplichtingen	1.241	1.064	80	173
Eigen vermogen	4.291	4.132	321	268
%-belang	343	330	60	50
Goodwill	244	244	34	34
Overige aanpassingen	65	57	9	9
Deelnemingswaarde 31 december	652	631	103	93

¹ Op basis van jaarrekening per 30 juni 2016

² Betreft aangepaste cijfers 2015

De boekwaarde van geassocieerde deelnemingen per 31 december 2016 is inclusief een goodwill van 244 miljoen euro op Groupe ADP en van 34 miljoen euro op BACH.

Het resultaat geassocieerde deelnemingen in 2016 is inclusief een bate van 24,6 miljoen euro van BACH (in 2015: 20,2 miljoen euro). Dit resultaat is in 2016 positief beïnvloed door de ontwikkelingen in de vastgoedportefeuille met 4,9 miljoen euro en de

derivatenportefeuille met 1,6 miljoen euro (in 2015 werd het resultaat positief beïnvloed door de ontwikkelingen in de derivatenportefeuille van 1,4 miljoen euro). BACH heeft een significante derivatenpositie die samenhangt met de financiering van de investering voor een nieuwe landingsbaan. Er bestaat geen verplichting tot het tussentijds afrekenen of betalen van deze derivaten. BACH past hedgeaccounting toe voor deze afdekkingstransacties.

De bijdrage van Groupe ADP aan het resultaat van Schiphol Group over 2016 betreft een bate van 42,8 miljoen euro (in 2015: een bate van 36,3 miljoen euro). Hierin zijn ook opgenomen de overige aanpassingen die voornamelijk betrekking hebben op de verschillen in waarderingsgrondslagen en resultaatbepaling met betrekking tot vastgoed. De reële waarde van Groupe ADP, ontleend aan de beurskoers van het aandeel per 31 december 2016, bedraagt 10,1 miljard euro (per 31 december 2015: 10,6 miljard euro). Het aandeel van Schiphol Group hierin bedraagt 806 miljoen euro (per 31 december 2015: 849 miljoen euro).

Er zijn voor Schiphol Group geen materiële aangegane verplichtingen met betrekking tot de geassocieerde deelnemingen.

Joint Ventures

(in EUR 1.000)	2016	2015
Boekwaarde 1 januari	73.813	48.684
Mutaties in het boekjaar:		
Resultaat	- 4.392	2.021
Dividend	- 1.839	- 831
Acquisitie Schiphol Airport Retail B.V.	-	22.370
Kapitaalstorting	354	1.309
Omrekeningsverschillen	1.172	-
Overige	-	260
Totaal mutaties in het boekjaar	- 4.705	25.129
Boekwaarde 31 december	69.108	73.813

Onder acquisities in 2015 is opgenomen het 40%-belang in Schiphol Airport Retail B.V. (SAR) voor 22,4 miljoen euro dat sinds mei 2015 niet langer geconsolideerd wordt, maar wordt verwerkt als joint venture, zie hiervoor ook de paragraaf *Wijzigingen in de consolidatiekring*. Schiphol Group heeft als concessiehouder een overeenkomst met SAR voor een periode van tien jaar waarna de concessie weer toekomt aan Schiphol Group. De opbrengsten uit de concessie-overeenkomst bedragen in 2016 29,4 miljoen euro (2015 21,1 miljoen euro).

De openstaande vorderingen met geassocieerde deelnemingen en joint ventures bedragen per 31 december 2016 82,7 miljoen euro. Bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam is een volledige lijst van geassocieerde deelnemingen en joint ventures gedeponeerd.

Schiphol Group houdt een 25%-belang in de grondontwikkelingsmaatschappij Schiphol Area Development Company N.V. (SADC), die als doel heeft om bedrijvenlocaties en

ondersteunende infrastructurele projecten te ontwikkelen rondom de luchthaven. SADC houdt een 33,33% belang in GEM A4 zone west C.V. en een 80% belang in GEM Badhoevedorp Zuid C.V. Naast deze indirecte belangen van respectievelijk 8,33% en 20% heeft Schiphol in beide C.V.'s een direct belang van respectievelijk 33,33% en 20%.

Er zijn verder geen afzonderlijk materiële joint ventures.

14. Vorderingen op geassocieerde deelnemingen

(in EUR 1.000)	2016	2015
Boekwaarde 1 januari	66.596	60.511
Specificatie van mutaties in het boekjaar		
Rente bijschrijving	6.092	6.146
Omrekeningsverschillen afdekkingstransactie	3.491	1.816
Overige omrekeningsverschillen	- 1.979	- 1.877
Totaal mutaties in het boekjaar	7.604	6.085
Boekwaarde 31 December	74.200	66.596

De vorderingen op geassocieerde deelnemingen betreffen uitsluitend de door Schiphol Group gehouden Redeemable Preference Shares (RPS) in BACH. Het uitgegeven schuld papier van BACH heeft een credit rating van BBB.

Terzake van de RPS is sprake van een cumulatief recht op dividend. De RPS kennen een formele aflossingsdatum per 30 juni 2022. Op basis van deze kenmerken worden de RPS van AUD 108 miljoen (74 miljoen euro, inclusief geaccumuleerde rente) als langlopende vordering op een geassocieerde deelneming geassocieerd en de vergoeding op deze aandelen als financieringsbate. In 2015 en 2016 is geen dividend ontvangen. De verwachting is dat in 2017 het dividend uitgekeerd zal gaan worden.

Het aan deze langlopende vordering gerelateerde valutarisico wordt voor wat betreft de nominale waarde en de te ontvangen rente afgedekt middels jaarlijkse termijntransacties. Met deze transacties wordt de positie in Australische dollars gehedged naar de euro. De afdekkingstransacties worden verantwoord als kasstroomafdekking. De koersverschillen over het niet afgedekte deel van de lening en de te ontvangen rente en de periode tussen de opeenvolgende jaarlijkse termijntransacties worden verantwoord in de winst- en verliesrekening. Het koersresultaat op de afgedekte vordering wordt, via het totaalresultaat, verantwoord in de reserve afdekkingstransacties.

De reële waarde van de vorderingen op geassocieerde deelnemingen bedraagt per 31 december 2016 77 miljoen euro (AUD 112 miljoen) en de effectieve rente bedraagt 10%. De reële waarde wordt geschat door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren tegen de op dat moment gangbare marktrente die voor de geldnemer en voor vergelijkbare financiële instrumenten van toepassing is.

15. Langlopende vorderingen

(in EUR 1.000)	2016	2015
Derivaten	38.706	13.895
Huurincentives	20.386	22.906
Leningen aan geassocieerde deelnemingen	7.880	8.782
Vooruitbetaald op activa	6.196	5.460
Afgekochte erfpacht	2.961	3.384
Leningen aan externe bedrijven	746	883
Totaal overige langlopende vorderingen	76.875	55.310

Leningen aan geassocieerde deelnemingen (in EUR 1.000)	2016	2015
Boekwaarde 1 januari	8.782	9.491

Specificatie van mutaties in het boekjaar

Aflossing	- 902	- 709
Totaal mutaties in het boekjaar	- 902	- 709

Boekwaarde 31 december	7.880	8.782
-------------------------------	--------------	--------------

Het kortlopende deel van de leningen aan geassocieerde deelnemingen van 0,6 miljoen euro (per 31 december 2015: 0,6 miljoen euro) is verantwoord onder de vlottende activa. Onder de leningen aan geassocieerde deelnemingen is een lening van 5,1 miljoen euro opgenomen die is verstrekt aan SRE Altai, een samenwerkingsverband met Groupe ADP waarin wordt samengewerkt op het gebied van vastgoedontwikkeling. De lening loopt tot 31 december 2024 en er zijn geen zekerheden verstrekt. De resterende leningen aan geassocieerde deelnemingen zijn verstrekt aan Villa Carmen B.V. voor 3,4 miljoen euro. De lening loopt tot 31 juli 2018 en er zijn geen zekerheden verstrekt.

De post afgekochte erfpacht betreft de door Schiphol Group vooruitbetaalde huurtermijnen op grond die zij in erfpacht heeft verkregen.

Huurincentives betreffen de kostprijs van voordelen die Schiphol Group heeft verstrekt aan huurders bij aanvang van hun huurcontract. Deze worden over de termijn van de onderliggende overeenkomsten ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht. In de vaststelling van de kasstromen die ten grondslag liggen aan de bepaling van de reële waarde van vastgoed wordt rekening gehouden met het bestaan van huurincentives.

Zie voor toelichting bij derivaten de paragraaf 29. *Management van financiële risico's en financiële instrumenten*.

16. Activa en passiva aangehouden voor verkoop

In december 2015 heeft management de intentie uitgesproken de hotelactiviteiten inclusief bijbehorende activa en passiva, die zijn ondergebracht in Schiphol Hotel Holding B.V., te verkopen. Deze activiteiten zijn ondergebracht in het segment 'Real Estate' onder

de business area Real Estate. Ten aanzien van deze vennootschap geldt dat management de intentie heeft om het volledige belang in deze vennootschap op korte termijn te verkopen. Management verwacht de verkoop in 2017 af te ronden nadat de noodzakelijke herstelwerkzaamheden aan de gevel zijn afgerond.

(in EUR 1.000)	2016	2015
Activa ten behoeve van operationele activiteiten	126.307	124.898
Latente belastingen	468	-
Liquide middelen	12.076	3.263
Handels- en overige vorderingen	105	7.325
Activa aangehouden voor verkoop	138.956	135.486
Latente belastingen	-	973
Handels- en overige schulden	6.752	10.845
Passiva aangehouden voor verkoop	6.752	11.818

De activa en passiva beschikbaar voor verkoop worden gewaardeerd tegen de boekwaarde, aangezien de reële waarde, verminderd met verkoopkosten, niet lager is dan deze boekwaarde.

17. Handels- en overige vorderingen

(in EUR 1.000)	2016	2015
Debiteuren	87.246	92.247
Te ontvangen baten	42.640	37.291
Vooruitbetaalde materiële vaste activa	32.130	-
Omzetbelasting	15.145	12.497
Vooruitbetaalde kosten	12.056	11.855
Huurincentives	5.704	5.179
Voorraden	2.159	2.319
Deelnemingen	35	82
Deposito's	-	40.000
Overige vorderingen	27.361	22.049
Totaal handels- en overige vorderingen	224.476	223.519

Onder de overige vorderingen is (evenals voorgaande jaren) een bedrag begrepen van 19,0 miljoen euro die Schiphol Group heeft betaald aan Chipshol, waarvoor additionele zekerheden zijn verkregen.

18. Liquide middelen

De liquide middelen van in totaal 238,7 miljoen euro per 31 december 2016 (per 31 december 2015: 394,0 miljoen euro) bestaan voor 155 miljoen euro (per 31 december 2015: 160,0 miljoen euro) uit deposito's met een oorspronkelijke looptijd van één maand tot zes maanden. De gemiddelde rente op deze deposito's bedraagt per 31 december 2016 -0,08% (per 31 december 2015: 0,09%). De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

19. Geplaatst kapitaal

Het maatschappelijk aandelenkapitaal bedraagt per 31 december 2016 142.960.968 euro. Dit kapitaal is verdeeld in 300.000 aandelen A en 14.892 aandelen B, elk met een nominale waarde

van 454 euro. Hiervan zijn 171.255 aandelen A en 14.892 aandelen B geplaatst.

Aan de aandelen A en B zijn dezelfde rechten verbonden, met uitzondering van de rechten met betrekking tot het wijzigen van de statuten. Hiervoor geldt dat slechts een statutenwijziging doorgevoerd kan worden in een Algemene Vergadering van Aandeelhouders waarin alle geplaatste aandelen A zijn vertegenwoordigd en dan met een meerderheid van ten minste vier/ vijfde van alle stemmen. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders kan besluiten alle geplaatste aandelen B in te trekken met volstrekte meerderheid van uitgebrachte stemmen.

De verdeling over de aandeelhouders is als volgt:

	(aantal)	(in EUR 1.000)	(in %)
Aandeelhouder:			
Staat der Nederlanden	129.880	58.966	69,77%
Gemeente Amsterdam	37.276	16.923	20,03%
Groupe ADP	14.892	6.761	8,00%
Gemeente Rotterdam	4.099	1.861	2,20%
Totaal	186.147	84.511	100%

In 2016 hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in het geplaatst kapitaal.

20. Ingehouden winst

Op voorstel van de directie en na instemming met dit voorstel door de Raad van Commissarissen heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders besloten tot uitkering van een dividend over 2015 van 187,2 miljoen euro. Dit bedrag is bij uitkering in 2016 onttrokken aan de ingehouden winst. Het dividend over 2014 bedroeg 138,5 miljoen euro en is in 2015 uitgekeerd en onttrokken aan de ingehouden winst.

Het nettoresultaat over 2016 is geheel toegevoegd aan de ingehouden winst. Daarmee is in de ingehouden winst per 31 december 2016 nog begrepen het voorstel voor het over 2016 uit te keren dividend, zoals nader toegelicht onder de paragraaf *Eigen vermogen* van de enkelvoudige jaarrekening. Het voorgestelde dividend over 2016 bedraagt 148 miljoen euro, gelijk aan 797 euro per aandeel.

21. Overige reserves

(in EUR 1.000)	Reserve omrekenings verschillen	Reserve afdekkings transacties	Aandeel totaalresultaat deelnemingen	Actuariële resultaten en herwaarderingen	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2015	10.605	-93.307	-16.355	-7.344	-106.401
Specificatie van mutaties in 2015					
Omrekeningsverschillen	3.310	-	-	-	3.310
Afdekking rente en valuta YEN lening					
Koersresultaat gehedgde lening	-	-15.628	-	-	-15.628
Winstbelasting over koersresultaat gehedgde lening	-	3.907	-	-	3.907
Reële waarde mutatie van afdekkinginstrument	-	31.174	-	-	31.174
Winstbelasting over reële waarde mutatie afdekkingsinstrument	-	-7.794	-	-	-7.794
Afdekking rente risico herfinanciering					
Amortisatie afgewikkelde derivaten	-	9.725	-	-	9.725
Winstbelasting amortisatie van afgewikkelde derivaten	-	-2.358	-	-	-2.358
Afdekking valutarisico AUD vordering					
Koersresultaat gehedgde AUD vordering	-	1.816	-	-	1.816
Afwikkeling van afdekkingstransactie AUD vordering	-	-4.167	-	-	-4.167
Aandeel totaalresultaat geassocieerde deelnemingen	-	-	2.421	-	2.421
Actuariële resultaten en herwaarderingen	-	-	-	1.284	1.284
Belastingeffect op actuariële resultaten	-	-	-	-321	-321
Totaal mutaties in het boekjaar	3.310	16.675	2.421	963	23.369
Stand per 31 december 2015	13.915	-76.632	-13.934	-6.381	-83.032
Specificatie van mutaties in 2016					
Omrekeningsverschillen	4.286	-	-	-	4.286
Afdekking rente en valuta YEN lening					
Koersresultaat gehedgde lening	-	-9.514	-	-	-9.514
Winstbelasting over koersresultaat gehedgde lening	-	2.378	-	-	2.378
Reële waarde mutatie van afdekkinginstrument	-	24.779	-	-	24.779
Winstbelasting over reële waarde mutatie afdekkingsinstrument	-	-6.203	-	-	-6.203
Afdekking rente risico herfinanciering					
Amortisatie afgewikkelde derivaten	-	9.725	-	-	9.725
Winstbelasting amortisatie van afgewikkelde derivaten	-	-2.358	-	-	-2.358
Afdekking valutarisico AUD vordering					
Koersresultaat gehedgde AUD vordering	-	3.491	-	-	3.491
Reële waarde mutatie van afdekkinginstrument	-	-3.798	-	-	-3.798
Winstbelasting over reële waarde mutatie	-	786	-	-	786
Afwikkeling van afdekkingstransactie AUD vordering	-	343	-	-	343
Aandeel totaalresultaat geassocieerde deelnemingen	-	-	-1.743	-	-1.743
Directe vermogensmutatie deelnemingen	-	-	-1.100	-	-1.100
Actuariële resultaten en herwaarderingen	-	-	-	-1.293	-1.293
Belastingeffect op actuariële resultaten	-	-	-	323	323
Totaal mutaties in het boekjaar	4.286	19.629	-2.843	-970	20.102
Stand per 31 december 2016	18.201	-57.003	-16.777	-7.351	-62.930

Reserve omrekeningsverschillen

Onder de reserve omrekeningsverschillen worden de koersverschillen verantwoord die zijn ontstaan bij de omrekening van de netto-investeringen in de dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen buiten de eurozone.

Reserve afdekkingstransacties

In de reserve afdekkingstransacties worden de mutaties in de reële waarde van derivaten die worden gebruikt voor kasstroomafdekking verantwoord, na verwerking van (latente) belastingvorderingen en -verplichtingen. Voorts worden in de reserve afdekkingstransacties de waarderingsverschillen verantwoord die optreden bij de omrekening van leningen tegen de slotkoers. Voor beide geldt dat verantwoording in de reserve

afdekkingstransacties plaatsvindt, voor zover sprake is van een effectieve afdekking. Voor nadere informatie over beperkingen aan de uitkeerbaarheid van reserves wordt verwezen naar paragraaf 32. *Eigen vermogen* in de enkelvoudige balans. Voor een nadere toelichting over de belastingeffecten van de mutaties in het eigen vermogen, via het totaalresultaat, wordt verwezen naar paragraaf 12. *Winstbelastingen*

Onder de reserve afdekkingstransacties zijn de volgende afdekkingsinstrumenten en afgedekte instrumenten opgenomen. Hierbij is aangegeven wanneer de afdekking een effect zal hebben op de winst- en verliesrekening. De reclassificatie van de afdekkingstransacties naar de winst- en verliesrekening zal in de toekomst leiden tot financiële lasten.

(in EUR 1.000)	Totaal 2016	Reclassificatie naar winst en verlies in volgende perioden			
		< 1 jaar	> 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 jaar
FSR Swap - herfinanciering 2013/2014	48.620	7.077	41.543	28.307	13.236
Lehman derivaat - afwikkeling in 2008	6.275	291	5.984	1.163	4.821
Ongerealiseerd koersresultaat YEN lening	31.981	-	31.981	-	31.981
CCIR Swap - afdekking YEN lening	-29.029	-	-29.029	-	-29.029
AUD derivaat - afdekking RPS vordering	-914	-914	-	-	-
Overig	70	70	-	-	-
Totaal	57.003	6.524	50.479	29.470	21.009

(in EUR 1.000)	Totaal 2015	Reclassificatie naar winst en verlies in volgende perioden			
		< 1 jaar	> 1 jaar	> 1 en < 5 jaar	> 5 jaar
FSR Swap - herfinanciering 2013/2014	55.694	7.077	48.617	28.307	20.310
Lehman derivaat - afwikkeling in 2008	6.566	291	6.275	1.163	5.112
Ongerealiseerd koersresultaat YEN lening	24.846	-	24.846	-	24.846
CCIR Swap - afdekking YEN lening	-10.421	-	-10.421	-	-10.421
AUD derivaat - afdekking RPS vordering	-124	-124	-	-	-
Overig	71	71	-	-	-
Totaal	76.632	7.315	69.317	29.470	39.847

22. Minderheidsaandeelhouders

Onder minderheidsaandeelhouders is per 31 december 2016 het aandeel van derden in het vermogen van de groepsmaatschappij Eindhoven Airport N.V. opgenomen. Een verkorte balans voor deze vennootschap is opgenomen in de paragraaf *Dochterondernemingen*.

23. Leningen

(in EUR 1.000)	Boekwaarde		Reële waarde		Aflossing in	Rente
	2016	2015	2016	2015		
EMTN programma	1.267.868	1.249.739	1.470.597	1.415.395	2018-2038	1,12%-5,16%
Europese Investeringsbank	500.500	509.500	576.496	563.305	2024-2031	2,12%-3,95%
KfW IPEX-bank	99.734	99.697	114.696	110.727	2024	2,80%
Schuldschein	60.666	194.501	71.320	215.136	2019	5,50%-5,75%
Namensschuldverschreibung	24.760	24.720	32.647	32.306	2023	5,07%
Overige leningen	62.172	53.272	62.090	53.272		
Totaal leningen	2.015.700	2.131.429	2.327.846	2.390.141		

(in EUR 1.000)	Nominaal	Boekwaarde		Reële waarde		Aflossing in	Rente	Valuta
		2016	2015	2016	2015			
XS0621167732	438.447	422.899	419.311	518.753	517.788	2021	4,43%	EUR
XS1301052202	300.000	298.073	297.857	327.903	303.573	2026	2,00%	EUR
XS0378569247	20.000.000	162.406	152.881	209.116	173.742	2038	3,16%	JPY
XS1437013870	150.000	149.715	-	145.878	-	2028	1,12%	EUR
XS0459442710	85.000	84.952	84.935	97.147	100.088	2019	4,97%	EUR
XS0459479399	50.000	49.943	49.922	57.104	58.820	2019	4,94%	EUR
XS0983151282	40.000	39.941	39.934	46.907	45.211	2025	3,08%	EUR
XS0167622454	30.000	29.990	29.983	33.079	34.427	2018	5,16%	EUR
XS0997565436	30.000	29.949	29.944	34.710	33.448	2025	2,94%	EUR
XS0495479555	50.000	-	49.988	-	52.232	2016	4,46%	EUR
XS0459479472	15.000	-	14.993	-	15.642	2016	4,28%	EUR
XS1050663506	80.000	-	79.991	-	80.424	2016	0,67%	EUR
EMTN programma		1.267.868	1.249.739	1.470.597	1.415.395			

De reële waarde wordt geschat door de toekomstige contractuele kasstromen te verdisconteren tegen de op dat moment gangbare markttrente die voor de geldnemer en voor vergelijkbare financiële instrumenten van toepassing is. Voor leningen die actief in de markt verhandeld worden, is de beurskoers gehanteerd voor de bepaling van de reële waarde.

Schiphol Group heeft een Euro Medium Term Note (EMTN)-programma, waaronder tot momenteel een maximum van 2 miljard euro aan obligaties kunnen worden uitgegeven, mits het prospectus jaarlijks wordt geactualiseerd. Het prospectus is in 2016 geactualiseerd. De covenanten van het EMTN programma bevat een 'change of control' clausule die in combinatie met een 'downgrade below investment grade' leidt tot vervroegde aflossing. Gedurende 2016 is van dergelijke omstandigheden geen sprake geweest.

In 2015 heeft Schiphol Group de uitgegeven EMTN-obligaties gesubstitueerd van Schiphol Nederland B.V. naar N.V. Luchthaven Schiphol.

Uit 2016 is voor een totaal van 1.268 miljoen euro (per 31 december 2015: 1.250 miljoen euro) opgenomen. Onder het EMTN programma is in 2016 een zogenoemde private placement geplaatst van 150 miljoen euro met een looptijd van 12 jaar.

In aanvulling op het bestaande EMTN-programma heeft Schiphol Group een Euro-Commercial Paper (ECP)-programma met een limiet van 750 miljoen euro. Op 31 december 2016 staan hieronder geen kortlopende leningen uit.

Schiphol Group heeft voor een nominaal bedrag van 61 miljoen euro aan Schuldschein-papier uitgegeven (vastrentende leningen met looptijden van zeven en tien jaar). De Schuldschein-documentatie bevat in beginsel dezelfde covenanten als het EMTN-programma.

Schiphol Group heeft twee overeenkomsten gesloten met de Europese Investeringsbank voor een totale faciliteit van 550 miljoen euro, die nu geheel is opgenomen (waarop inmiddels 49,5 miljoen euro is afgelost). Schiphol Group kan verplicht worden tot vervroegde aflossing van de lening indien (naast de in dat kader gebruikelijke omstandigheden) andere leningen vervroegd worden afgelost of indien het eigen vermogen minder dan 30% van de activa bedraagt. Additionele zekerheden worden verlangd indien de credit rating BBB of lager is (S&P's) of Baa2 of lager (Moody's). De lening kent daarnaast een 'change of control' clausule.

Schiphol Group heeft eveneens een overeenkomst gesloten met de KfW IPEX-Bank voor een faciliteit van 100 miljoen euro die volledig is opgenomen.

Voor zowel de opgenomen leningen onder het EMTN programma, het ECP programma, de faciliteit bij de Europese Investeringsbank als de faciliteit bij KfW IPEX-Bank geldt geen achterstelling ten opzichte van andere verplichtingen. Voor deze faciliteiten bestaat de mogelijkheid tot vrijwillige vervroegde aflossing.

Schiphol Group heeft in 2015 een gesyndiceerde en gecommiteerde doorlopende kredietfaciliteit afgesloten voor een bedrag van 300 miljoen euro met een looptijd tot medio juni 2020. Daarnaast heeft Schiphol Group de beschikking over een bilaterale en gecommiteerde kredietfaciliteit van 100 miljoen euro met de Bank Nederlandse Gemeenten die in 2016 verlengd is tot 1 januari 2020 en over twee bilaterale ongecommiteerde kredietfaciliteiten van elk 75 miljoen euro. Gedurende 2016 is kort gebruik gemaakt van een ongecommiteerde kredietfaciliteit met als doel een door seizoenpatronen veroorzaakte lagere kaspositie te versterken. Inmiddels is de faciliteit weer terugbetaald. Daarnaast heeft Eindhoven Airport een faciliteit van EUR 26 miljoen aangetrokken waarop per 31 december 2016 EUR 22,5 miljoen is getrokken.

Van het totale bedrag aan leningen is 162,4 miljoen euro opgenomen in Japanse yen (JPY 20 miljard). In lijn met het beleid Financieel Risico Management is ter afdekking van de aanwezige vreemdevalutarisico's een gecombineerde cross-currency swap afgesloten op de JPY-lening. De aangegane transactie komt in beginsel op relevante kenmerken zoals looptijd, omvang en dergelijke volledig overeen met de onderliggende lening en hedged de positie naar euro en/of vaste rente. De afdekkingstransactie wordt verantwoord als zijnde kasstroomafdekking en is volledig effectief.

Het kortlopende deel van de leningen per 31 december 2016 van 4,9 miljoen euro (per 31 december 2015: 283,9 miljoen euro) is verantwoord onder de kortlopende verplichtingen.

In 2016 is Schiphol Group binnen de afgesproken leningscovenanten gebleven.

Het gemiddelde interestpercentage in 2016 over de uitstaande rentedragende leningen bedraagt 4,7% (2015: 5,0%).

De resterende looptijd van de leningen per 31 december 2016 is als volgt:

(in EUR 1.000)	Totaal	<1 jaar	> 1 jaar	> 1 jaar en < 5 jaar	> 5 jaar
EMTN programma	1.267.868	- 3.902	1.271.770	590.338	681.432
Europese Investeringsbank	500.500	9.000	491.500	36.000	455.500
KfW IPEX-bank	99.734	- 38	99.772	- 150	99.922
Schuldschein	60.666	- 157	60.823	60.823	-
Namensschuldverschreibung	24.760	24	24.736	- 217	24.953
Overige leningen	62.172	-	62.172	22.500	39.672
Totaal leningen	2.015.700	4.927	2.010.773	709.294	1.301.479

Het verloop van de leningen gedurende het boekjaar was als volgt:

(in EUR 1.000)	Leningen > 1 jaar	Leningen < 1 jaar	Totaal
Boekwaarde 1 januari 2015	1.800.360	4.957	1.805.317
Specificatie van mutaties in 2015			
Nieuw opgenomen	316.803	-	316.803
Reële waarde mutatie lening	6.069	-	6.069
Overboekingen naar kortlopende verplichtingen	- 291.340	291.340	-
Aflossing	-	- 17.106	- 17.106
Omrekeningsverschillen	15.628	-	15.628
Overige mutaties	-	4.718	4.718
Totaal mutaties in het boekjaar	47.160	278.952	326.112
Boekwaarde 31 december 2015	1.847.520	283.909	2.131.429
Specificatie van mutaties in 2016			
Nieuw opgenomen	153.200	-	153.200
Reële waarde mutatie lening	5.418	-	5.418
Overboekingen naar kortlopende verplichtingen	- 4.879	4.879	-
Aflossing	-	- 288.227	- 288.227
Omrekeningsverschillen	9.514	-	9.514
Overige mutaties	-	4.366	4.366
Totaal mutaties in het boekjaar	163.253	- 278.982	- 115.729
Boekwaarde 31 december 2016	2.010.773	4.927	2.015.700

24. Personeelsbeloningen

(in EUR 1.000)	Vergoedingen na uitdiensttreding	Andere lange termijn personeels- beloningen	Ontslag- vergoedingen	Totaal
Boekwaarde 31 december 2016				
Waarde van de verplichtingen	23.668	14.468	1.519	39.655
Waarde van de beleggingen	-	-	-	-
Verplichting in de balans	23.668	14.468	1.519	39.655
Boekwaarde 31 december 2015				
Waarde van de verplichtingen	22.720	13.586	2.140	38.446
Waarde van de beleggingen	-	-	-	-
Verplichting in de balans	22.720	13.586	2.140	38.446

Vergoedingen na uitdiensttreding betreffen pensioenregelingen, functioneel leeftijdsontslag (FLO), vergoeding ziektekostenverzekering voor gepensioneerden en aanvullende uitkering bij arbeidsongeschiktheid. Andere langetermijn personeelsbeloningen betreffen jubilea-uitkeringen, variabele beloning (langetermijn), sabbatical leave en loonsuppletie bij (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid. Ontslagvergoedingen betreffen wachtgeld en loonsuppletie werkloosheid.

Schiphol Group heeft de pensioenregeling ondergebracht bij het ABP. Op basis van de bepalingen in de pensioenregeling kwalificeert deze als een toegezegde bijdrage pensioenregeling. Schiphol Group heeft de premie die verschuldigd is aan het ABP als last in de winst- en verliesrekening verantwoord. Nadere informatie hieromtrent is opgenomen in de paragraaf *Grondslagen voor consolidatie, waardering en resultaatbepaling*.

Het reglement van het ABP voorziet in geen enkel opzicht in de mogelijkheid tot bijstortingen in en/of onttrekkingen aan het fonds. Het proportionele aandeel van Schiphol Group in overschotten en tekorten zal daardoor uitsluitend kunnen leiden tot wijzigingen in de in de toekomst af te dragen premie. De hoogte van de premie is afhankelijk van de (verwachtingen ten aanzien van de) financiële positie van het pensioenfonds die wordt uitgedrukt in een dekkingsgraad. De verwachte premiebetaling voor 2017 bedraagt 18,3 miljoen euro. De dekkingsgraad van ABP bedraagt per 31 december 2016 96,6%.

Met ingang van 2014, is door de afschaffing van de levensloopregeling, de FLO-regeling gewijzigd in een meer flexibele regeling waarbij beter geanticipeerd wordt op het mogelijk maken om langer door te werken. De effecten hiervan op de FLO-regeling zijn gering.

Gezien het beperkte belang is een significante mutatie in balansposities als gevolg van andere veronderstellingen niet aannemelijk.

Het verloop van verplichtingen uit hoofde van de vergoedingen na uitdiensttreding was als volgt:

(in EUR 1.000)	2016	2015
Boekwaarde 1 januari	22.720	24.310
Specificatie van mutaties		
Totale kosten ten laste van het boekjaar	1.295	1.403
Uitkeringen gedurende het boekjaar	- 1.460	- 1.700
Actuariële resultaten en herwaarderingen verantwoord in totaalresultaat	1.293	- 1.284
Overige mutaties	- 180	- 9
Totaal mutaties in het boekjaar	948	- 1.590
Boekwaarde 31 december	23.668	22.720

Actuariële veronderstellingen en inschattingen

	31 December 2016	31 December 2015
Disconteringsvoet	1,50%	1,80%
Beleggingsrendement	1,50%	1,50%
Inflatie	1,50%	1,50%
Algemene salarisstijging	1,50%	1,50%
Overlevingskansen	Prognosetafel 2016 met correctiefactoren die zijn afgestemd op het gemiddelde salarisniveau van de onderneming	Prognosetafel 2014 met correctiefactoren die zijn afgestemd op het gemiddelde salarisniveau van de onderneming
Individuele salarisstijging, afhankelijk van leeftijd	3,00% (tot 39 jaar), 2,00% (tot 49 jaar), 1,00% (tot 59 jaar), 0,00% (tot 65 jaar)	3,00% (tot 39 jaar), 2,00% (tot 49 jaar), 1,00% (tot 59 jaar), 0,00% (tot 65 jaar)
Leeftijdsverschil	Aangenomen wordt dat mannelijke deelnemers 3 jaar ouder zijn dan hun echtgenote	Aangenomen wordt dat mannelijke deelnemers 3 jaar ouder zijn dan hun echtgenote
Arbeidsongeschiktheid	Afgeleid van landelijke in- en uitstroom WIA gebaseerd op waarnemingsperiode 2006-2011.	Afgeleid van landelijke in- en uitstroom WIA gebaseerd op waarnemingsperiode 2006-2011.
Ontslagkansen, afhankelijk van leeftijd	4,20% (voor 25 jaar) tot 0,10% (voor 60 jaar)	4,20% (voor 25 jaar) tot 0,10% (voor 60 jaar)
Blijfkansen (met betrekking tot FLO)	100%	100%

25. Overige voorzieningen

(in EUR 1.000)	2016	2015
Boekwaarde 1 januari	17.399	17.484
Mutaties in het boekjaar:		
Onttrekking voorziening	-	- 58
Dotatie voorziening claims	280	
Vrijval in winst- en verliesrekening	-	- 27
Totaal mutaties in het boekjaar	280	- 85
Boekwaarde 31 december	17.679	17.399

Schiphol Group heeft een verplichting in het kader van een claim en geschil waarvoor ter hoogte van 10,0 miljoen euro een voorziening is getroffen en die in 2016 ongewijzigd is gebleven. Dit betreft de gevolgen van het bouwverbod dat vanaf 19 februari 2003 tot 28 juni 2007 voor het Groenenbergterrein van kracht was. Hierover loopt met Chipshol een procedure over de gevolgen van de oplegging en opheffing van het bouwverbod voor het Groenenbergterrein. Het is thans nog niet duidelijk wanneer door het Hof Amsterdam einduitspraak zal worden gedaan.

Gelet op het voorgaande is de directie van mening dat op dit moment de schatting die zij heeft gemaakt van de verplichtingen die Schiphol Group per saldo jegens Chipshol zal hebben, niet hoeft te worden herzien. Zij verwacht dat het uiteindelijke restbedrag aan schadeloosstelling dat Schiphol Group aan Chipshol verschuldigd blijft inzake het Groenenbergterrein en/of aan anderen uit hoofde van claims, de voorziening die terzake is getroffen niet zal overschrijden. Verdere toelichting inzake de vordering op Chipshol is opgenomen onder paragraaf 17. *Handels- en overige vorderingen*.

Onder de overige voorzieningen is een voorziening voor een verlieslatend contract opgenomen van 7,7 miljoen euro. Deze heeft betrekking op een verlieslatend contract betreffende een toekomstige verplichting tot inbreng van gronden in een gemeenschappelijke groundbank tegen een vast afgesproken prijs.

26. Overige langlopende verplichtingen

(in EUR 1.000)	2016	2015
Vooruitontvangen erfpacht	85.797	85.773
Leaseverplichtingen	49.223	51.358
Ongerealiseerde winst Schiphol Logistics Park C.V.	2.280	3.303
Overige	1.371	7.092
Totaal	138.671	147.526

De post vooruitontvangen erfpacht betreft de door Schiphol Group vooruitontvangen huurtermijnen op grond die derden van haar in erfpacht hebben verkregen. Deze post wordt over de termijn van de onderliggende overeenkomsten ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Onder leaseverplichtingen is het The Base-contract met ABP opgenomen dat een totale looptijd van 40 jaar heeft met tussentijdse opties tot beëindiging van de huurovereenkomst na 25 en na 30 jaar. Bij voortijdige beëindiging is Schiphol Group een afkoopsom en boeterente verschuldigd, waarna de opstallen eigendom worden van Schiphol Group. De huur wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van prijsindexcijfers voor de gezinsconsumptie. De grond onder The Base is in erfpacht uitgegeven aan ABP gedurende de termijn van de lease.

(in EUR 1.000)	The Base	Auto's	Totaal
Verplichting < 1 jaar	1.519	495	2.014
Verplichting 1 jaar en < 5 jaar	7.197	4.339	11.536
Verplichting > 5 jaar	37.687	-	37.687
Boekwaarde van de verplichtingen uit financiële lease	46.403	4.834	51.237

In 2006 heeft Schiphol Real Estate B.V. een terrein ingebracht in Schiphol Logistics Park C.V. en daarmee een belang verworven in deze vennootschap van ruim 38%. Het verschil tussen de reële waarde van het terrein bij inbreng van 23,7 miljoen euro en de totale kostprijs van het terrein van 11,7 miljoen euro bedraagt 12,0 miljoen euro. In overeenstemming met de grondslagen van waardering en resultaatbepaling dient van deze winst het deel gelijk aan het belang van Schiphol Real Estate B.V. in Schiphol Logistics Park C.V. van ruim 38% of wel 4,6 miljoen euro als ongerealiseerd te worden beschouwd. In de hierop volgende jaren is de grond gedeeltelijk verkocht en is 2,3 miljoen euro als winst gerealiseerd.

27. Handels- en overige schulden

(in EUR 1.000)	2016	2015
Schulden aan leveranciers	111.252	107.911
Nog te betalen kosten	86.352	109.221
Vooruitontvangen baten	47.958	47.380
Te betalen interest	31.816	37.825
Cash collateral JPMorgan	29.527	-
Schulden ter zake van loonbelastingen en premies sociale verzekeringen	6.580	2.185
Derivaten	3.798	654
Leaseverplichtingen	2.014	2.336
Schulden ter zake van pensioenen	1.902	-
Vooruitontvangen erfpacht	1.843	1.804
Overige schulden	1.929	4.410
Totaal handels- en overige schulden	324.971	313.725

Zie voor toelichting bij derivaten de paragraaf 29. *Management van financiële risico's en financiële instrumenten*.

28. Voorwaardelijke vorderingen en verplichtingen

Verontreiniging door blusschuim

Het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft in juli 2008 verontreinigd blusschuim, dat bij een incident is vrijgekomen bij een KLM-hangar op Schiphol-Zuidoost, opgevangen en opgeslagen in door Schiphol beschikbaar gestelde bassins. Het Hoogheemraadschap heeft daarvoor een vergunning van de provincie Noord-Holland gekregen. Ondanks verwijdering en zuivering van het verontreinigd blusschuim in 2009, is later gebleken dat grond en grondwater ter plaatse van de bassins verontreinigd zijn geraakt. Schiphol heeft als grondeigenaar schade geleden door de verontreiniging. In 2011 heeft het Hoogheemraadschap het verontreinigde slib dat was achtergebleven in de bassins verwijderd waardoor geen verdere verontreiniging door uitspoeling uit dat slib plaatsvindt. Monitoring

wijst uit dat het scherm adequaat functioneert. In 2015 is geconcludeerd dat een definitieve oplossing vooralsnog niet voorhanden is door het ontbreken van normering en saneringstechniek. Vanwege het verspreidingsrisico zijn bij de bassins beheersmaatregelen (KLM, Schiphol, Rijnland) getroffen om verdere verspreiding van PFOS tegen te gaan. De beheersmaatregel betreft het aanleggen van een bentoniet wand rondom de vervuilde vlek. Omdat de wand een waterdichte wand is moet regen- en kwelwater afgevoerd worden. Daarvoor is een filterinstallatie aangelegd teneinde het water uit de grond te kunnen pompen, te filteren en te kunnen lozen in de naastgelegen sloot.

KLM, Schiphol en Rijnland financieren elk een derde deel van de kosten van de beheersmaatregelen zonder daarbij over en weer aansprakelijkheid te erkennen voor schade. De watergangen van Schiphol, die bij hetzelfde incident verontreinigd zijn geraakt, zijn in het kader van het reguliere baggerprogramma schoongemaakt. De meerkosten (voor afvoer en verwerking van het verontreinigde materiaal) ten opzichte van het reguliere baggerprogramma zijn bij KLM in rekening gebracht. Het waterzuiveringsbedrijf Evides heeft, voor de door dit incident eveneens verontreinigde installaties, grond en grondwater, in overleg met de gemeente Haarlemmermeer een monitoringprogramma opgesteld. Evides heeft met Schiphol en KLM contact gezocht om de verdere aanpak van het beheersen van de verontreiniging te bespreken. Eind 2013 is overleg gestart met de bevoegde gezagen om de aanpak te toetsen aan wet- en regelgeving. Ter bescherming van de kwaliteit van het oppervlaktewater in de sloot naast de afvalwaterzuivering hebben Evides, KLM en Schiphol in 2014/2015 maatregelen genomen. Momenteel vindt evaluatie van het effect daarvan plaats. De financiële impact van een eventuele afwikkeling van deze discussie kan momenteel niet betrouwbaar worden ingeschat.

Convenant Omgevingskwaliteit middellange termijn

De onder dit convenant te maken afspraken betreffen gebiedsgerichte projecten (verbetering van de omgevingskwaliteit in een bepaald gebied) en individuele maatregelen (verbetering in individuele, schrijvende gevallen van overlast). Schiphol Group heeft in 2006 voor de eerste tranche 10 miljoen euro beschikbaar gesteld. In het Aldersadvies van oktober 2013 is een tweede tranche toegezegd, waarvoor Schiphol Group opnieuw 10 miljoen euro ter beschikking stelt.

De financierende partijen provincie Noord-Holland, Ministerie van Infrastructuur en Milieu en Schiphol hebben in 2015, op grond van ervaringen uit de eerste fase, in een beleidskader met elkaar vastgesteld op welke wijze en met welke programma's de leefbaarheid in de omgeving het meest effectief kan worden bevorderd. Dit beleidskader is afgestemd met de Omgevingsraad Schiphol en in 2016 uitgewerkt door de Stichting Leefomgeving Schiphol. Dit is een door de financiers in 2008 opgerichte onafhankelijke stichting, die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de programma's binnen de doelstellingen van het convenant. De uitvoering van het programma voor de tweede tranche is eind 2016 gestart.

De bijdrage van Schiphol zal ook in de tweede tranche primair gericht zijn op schrijvende gevallen. Bijdragen aan de

gebiedsgerichte projecten in de meest gehinderde delen van het binnengebied worden op voorhand niet uitgesloten.

Reductie grondgeluid

Aan de tafel van Alders is afgesproken een reductie van grondgeluid te realiseren van 10dB. Tot nu toe is een reductie gerealiseerd van 7dB. Schiphol heeft aangegeven op eigen grond geluidsribbels aan te leggen die tot een reductie kan leiden van nog eens 1dB. De totale gerealiseerde reductie komt daarmee op 8dB. Om de resterende 2dB te realiseren heeft Schiphol toegezegd, momenteel aan een derde partij verpachte, grond aan te kopen van de gemeente Haarlemmermeer voor 2,5 miljoen euro. De kosten voor aanleg van de geluidreducerende ribbels worden geschat op 3,8 miljoen euro. Schiphol is met de gemeente Haarlemmermeer van mening dat de additionele reductie van 2dB ook kan worden gerealiseerd met aankomende vlootvernieuwingen van luchtvaartmaatschappijen. Indien de vlootvernieuwing de nog openstaande reductie kan realiseren, is de verplichting tot aankoop van de grond en het aanleggen van de geluidribbels vooralsnog voorwaardelijk van aard.

Onderzoek ACM consultatievoorwaarden

ACM heeft in mei 2015 Beleidsregels gepubliceerd betreffende de consultatie en vaststelling van voorwaarden voor het gebruik van Schiphol. Schiphol heeft bij ACM aangegeven dat zij per 3 juni 2015, bij de invoering van Centrale security niet-Schengen, de zogenaamde 'bus@gate procedure' heeft geïntroduceerd voor afhandeling van inkomende vluchten uit non-EU herkomsten. Deze procedure resulteert in een noodzakelijke aanpassing van de allocatieregels voor opstelplaatsen, die door ACM zijn aangemerkt als te consulteren voorwaarden. Schiphol is van mening dat deze wijzigingen niet formeel geconsulteerd hadden moeten worden. Vanwege de inflexibiliteit van de Beleidsregels was Schiphol daarbij niet in staat deze aanpassing volgens de door ACM voorgeschreven

regels te consulteren vóór de introductie per 3 juni 2015. In juni 2016 heeft ACM rapport opgemaakt tegen Schiphol wegens overtreding van de Wet luchtvaart. In oktober 2016 heeft een hoorzitting plaatsgevonden en naar verwachting zal de ACM uiterlijk eind maart 2017 uitspraak doen in deze zaak. Schiphol heeft de herziende allocatie voor opstelplaatsen in 2015 geconsulteerd, met positieve uitkomst. Hier zijn geen zienswijzen of klachten op gevolgd.

Shared vision

De ACM is in 2013 een onderzoek gestart naar aanleiding van het 'shared vision' traject dat Schiphol met KLM en de Nederlandse overheid doorlopen heeft. Het onderzoek richt zich op de vraag of in deze relatie gedragingen hebben plaatsgevonden die een overtreding van de mededingingsregels betekenen. Het onderzoek is nog niet afgerond en de uitkomsten zijn nog onduidelijk.

Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)

Schiphol Group participeert direct en indirect middels het samenwerkingsverband Schiphol Area Development Company N.V. (SADC), in grondposities in de omgeving van de luchthaven Schiphol. SADC heeft als doel om bedrijvenlocaties en ondersteunende infrastructurele projecten te ontwikkelen rondom de luchthaven.

Een van deze grondposities betreft het gebied A4 Zone West. Schiphol Group heeft de toekomstige verplichting commanditair kapitaal te storten van 16,7 miljoen euro, te vermeerderen met financierings- en verwervingskosten, ter financiering van de inbreng van gronden in de GEM A4 Zone West CV door de gemeente Haarlemmermeer.

Verplichtingen uit hoofde van langlopende contracten

(in EUR 1.000)

	Totaal 2016	< 1 jaar	> 1 jaar en < 5 jaar	> 5 jaar
Verplichtingen uit hoofde van:				
Beveiliging, onderhoud en schoonmaak	740.306	245.335	482.016	12.955
Investerings Lelystad Airport	51.881	35.695	6.134	10.052
Investerings Capital Programme	18.399	17.790	609	-
Investerings Eindhoven Airport	12.908	12.908	-	-
Electriciteit en gas	5.402	5.402	-	-
Huur- en leasecontracten (operating lease)	3.185	1.327	1.858	-
Overige investeringsprojecten	38.776	38.776	-	-
Totaal	870.857	357.233	490.617	23.007

(in EUR 1.000)

	Totaal 2015	<1 jaar	> 1 jaar en < 5 jaar	> 5 jaar
Verplichtingen uit hoofde van:				
Beveiliging, onderhoud en schoonmaak	906.526	246.605	647.702	12.219
Investerings A-gebied	38.600	32.130	6.470	-
Investerings Lelystad Airport	25.268	3.000	-	22.268
Electriciteit en gas	6.782	6.782	-	-
Huur- en leasecontracten (operating lease)	3.213	1.593	1.620	-
Overige investeringsprojecten	49.667	49.667	-	-
Totaal	1.030.056	339.777	655.792	34.487

Overige voorwaardelijke vorderingen en verplichtingen

Aan de provincie Noord-Holland is een bankgarantie verstrekt tot een bedrag van 2,3 miljoen euro met betrekking tot betalingsverplichtingen voortvloeiend uit het besluit 'Opslaan in ondergrondse tanks'.

Daarnaast zijn nog diverse claims tegen N.V. Luchthaven Schiphol en/of haar groepsmaatschappijen ingediend en zijn geschillen aanhangig. Alle claims worden betwist. Over de claims en geschillen is door de vennootschap waar nodig en relevant juridisch advies ingewonnen. De afloop van de onderhandelingen en/of procedures kan evenwel niet met zekerheid worden voorspeld. Dientengevolge is het op dit moment nog onvoldoende duidelijk of een en ander zal leiden tot daadwerkelijke verplichtingen voor de vennootschap en/of haar groepsmaatschappijen. Voor deze claims en geschillen is daarom per balansdatum geen voorziening opgenomen in de balans.

Voorts heeft de vennootschap claims ingediend respectievelijk geschillen aanhangig gemaakt bij derden. Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk of de vennootschap wat betreft deze zaken in het gelijk zal worden gesteld. Dientengevolge zijn voornoemde vorderingen per balansdatum niet in de balans opgenomen. In 2016 zijn bovengenoemde geschillen ontstaan bij de (ver)bouw werkzaamheden van grote projecten.

29. Management van financiële risico's en financiële instrumenten**Financiële baten en lasten**

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de financiële baten en lasten. De geactiveerde bouwrente heeft betrekking op gemaakte rentekosten tijdens de uitvoeringsfase van grote investeringsprojecten.

(in EUR 1.000)	2016	2015
Interest- en overige financiële baten		
Vorderingen op geassocieerde deelnemingen	6.092	6.146
Koersverschillen overige activa en passiva	1.290	1.816
Heffingsrente	1.038	1.193
Liquide middelen	400	278
Koersverschillen liquide middelen	29	-
Koersverschillen overige activa en passiva	-	195
Overige	82	309
	8.931	9.937
Interest- en overige financiële lasten		
Leningen	-76.911	-79.885
Derivaten	-11.580	-11.473
Reële waarde mutatie lening	-5.418	-6.069
Leaseverplichtingen	-3.882	-4.068
Koersverschillen vordering op geassocieerde deelnemingen	-1.979	-1.877
Geactiveerde bouwrente	407	5.668
Koersverschillen liquide middelen	-	-15
Overige financiële resultaten	-173	-772
	-99.536	-98.491
Totaal financiële baten en lasten	-90.605	-88.554

De post koersverschillen vorderingen op geassocieerde deelnemingen betreft de Redeemable Preference Shares (RPS) die Schiphol Group houdt in Brisbane Airport Corporation Holdings Ltd. Deze vordering wordt, mede door de bepalingen over terugbetaling van de nominale waarde aan de aandeelhouders binnen een termijn van tien jaar, niet gezien als een onderdeel van de netto-investering in de deelneming. Als gevolg hiervan zouden de omrekeningsverschillen verantwoord moeten worden in de winst- en verliesrekening in plaats van in de reserve omrekeningsverschillen. Het op deze langlopende vordering aanwezige vreemdevalutarisico wordt echter voor een belangrijk deel afgedekt door middel van jaarlijkse termijntransacties waarmee de positie in Australische dollars wordt gehedged naar de euro. Deze afdekkingstransacties worden verantwoord als zijnde een kasstroomafdekking en de hieraan gerelateerde koersverschillen worden verantwoord in de reserve afdekkingstransacties. De overige koersverschillen worden verantwoord in de winst- en verliesrekening.

Type	Wederpartij	Rente	Valuta	Nominaal		Reële waarde in EUR 1.000 per	
				(in 1.000)	Looptijd	31 december 2016	31 December 2015
Valuta-renteswap	JPMorgan	3,16%	JPY	20.000.000	2038	38.706	13.895
Valuta termijn-transactie	JPMorgan	n.v.t.	AUD	99.000	2017	- 3.798	- 654
						34.908	13.241
Verantwoord in de balans onder:							
Vaste activa						38.706	13.895
Kortlopende verplichtingen						-3.798	-654
						34.908	13.241

Financiële risicofactoren

Door de aard van de activiteiten heeft Schiphol Group te maken met een verscheidenheid aan risico's waaronder marktrisico, tegenpartijrisico en liquiditeitsrisico. In het beheersingsprogramma voor financiële risico's (dat deel uitmaakt van het totale risicobeheersingsprogramma van Schiphol Group) ligt de nadruk op de onvoorspelbaarheid van de financiële markten en op het minimaliseren van de eventuele nadelige effecten daarvan op de financiële resultaten van Schiphol Group.

Schiphol Group maakt gebruik van derivaten voor de afdekking van bepaalde risico's. Het financiële risicobeheer wordt verzorgd door de centrale treasury-afdeling (Corporate Treasury) en valt onder beleid dat de directie heeft goedgekeurd. De directie stelt schriftelijke richtlijnen op voor het financiële risicobeheer, en stelt daarnaast ook het beleid vast voor specifieke aandachtsgebieden als valutarisico, renterisico, kredietrisico, gebruik van afgeleide (derivaten) en niet-afgeleide financiële instrumenten en het uitzetten van een tijdelijk surplus aan liquiditeiten. De derivaatcontracten zijn opgenomen in de tabel op deze pagina.

Marktrisico

Marktrisico omvat drie soorten risico's: valutarisico, prijsrisico en renterisico.

(a) Valutarisico

Valutarisico treedt op als toekomstige zakelijke transacties, in de balans opgenomen activa en verplichtingen en netto-investeringen in activiteiten buiten de eurozone worden uitgedrukt in een valuta die niet de functionele valuta van Schiphol Group is. De functionele valuta van Schiphol Group is de euro. Schiphol Group is internationaal actief en heeft te maken met valutarisico's via enkele valutaposities. Het betreft dan vooral de Japanse yen (leningen), de Amerikaanse dollar (netto-investeringen in activiteiten buiten de eurozone) en de Australische dollar (netto-investeringen in activiteiten buiten de eurozone).

Bij de beheersing van het valutarisico met betrekking tot leningen maakt Schiphol Group gebruik van termijn- en swapcontracten. Het beleid voor de beheersing van het financiële risico is dat vrijwel 100% van de verwachte kasstromen wordt afgedekt. Per 31 december 2016 was van de groepsfinanciering 8,1% in vreemde valuta opgenomen (één lening met een boekwaarde van 162,4 miljoen euro overeenkomend met Japanse yen 20 miljard nominaal). Een jaar eerder betrof dit 7,2% van de groepsfinanciering (één lening met een boekwaarde van 152,9 miljoen euro

overeenkomend met Japanse yen 20 miljard nominaal). Deze positie is in overeenstemming met voornoemd beleid volledig afgedekt met behulp van een valutaswap. Een wijziging in de koers van de betreffende vreemde valuta heeft derhalve geen effect op de resultaten uit hoofde van deze groepsfinanciering. Het effect op het eigen vermogen is tijdelijk (immers slechts voor de duur van de afdekkingstransactie) en bedraagt in 2016 7,1 miljoen euro negatief (na aftrek van latente belastingen).

Schiphol Group heeft een aantal strategische investeringen in activiteiten buiten de eurozone, waarvan de netto-investeringen, verantwoord in de balans onder de regels geassocieerde deelnemingen, vorderingen op geassocieerde deelnemingen en contract gerelateerde activa, te maken hebben met een omrekeningsrisico. De valutapositie die samenhangt met de netto-investeringen van de activiteiten buiten de eurozone van in totaal 231 miljoen euro per 31 december 2016 (204 miljoen euro per 31 december 2015) wordt in overeenstemming met het beleid niet afgedekt, met uitzondering van de hierin begrepen Redeemable Preference Shares die Schiphol Group houdt in Brisbane Airport Corporation Holdings Ltd. Het valutarisico op deze vordering inclusief te vorderen dividend, met een boekwaarde per 31 december 2016 van 74,2 miljoen euro (66,6 miljoen euro per 31 december 2015), wordt voor een belangrijk deel afgedekt met valutatermijntransacties. Een wijziging in de koers van de afgedekte vreemde valuta heeft derhalve een gering effect op de resultaten uit hoofde van deze vordering. Omrekeningsverschillen op de niet afgedekte positie in relatie tot de post geassocieerde deelnemingen worden verantwoord in de reserve omrekeningsverschillen en hebben ook geen directe invloed op het resultaat. Het effect op het eigen vermogen in 2016 bedraagt 4,3 miljoen euro en daardoor neemt voornoemde reserve toe van 13,9 miljoen euro per 31 december 2015 naar 18,3 miljoen euro per 31 december 2016.

Het risico dat Schiphol Group loopt op de cross-currency swap wordt gemitigeerd middels een 'cash collateral' overeenkomst met JPMorgan, die voor beide partijen resulteert in een maximale nettopositie, die afhankelijk is van de credit rating van beide partijen. Indien de credit rating van beide partijen verlaagd wordt, daalt tevens de maximale nettopositie op die partij. Volgens de 'cash collateral' overeenkomst wordt het verschil tussen de marktwaarde van de swap en de van toepassing zijnde maximale nettopositie wekelijks per bank betaald.

Per 31 december 2016 bedroeg de maximale nettopositie van beide partijen 10 miljoen euro (per 31 december 2015 10 miljoen euro)

en bedroeg de marktwaarde van de swap circa 38,7 miljoen euro positief (per 31 december 2015 13,9 miljoen euro positief) in het voordeel van Schiphol Group. Per 31 december 2016 is er een openstaande verplichting voor Schiphol Group aan JPMorgan voor een bedrag van 29,5 miljoen euro (per 31 december 2015 was er geen verplichting) uit hoofde van de gestorte collateral. Als de koers van de EUR/JPY met 10% daalt, ontvangen wij 31 miljoen euro van JPMorgan. Als de koers stijgt met 10% moet Schiphol Group 25 miljoen euro aan collateral terug storten.

De rentepercentages vermeld bij de valutaswaps, renteswaps en de cross-currency swap betreffen de vaste rente die op de betreffende swaps aan de wederpartij dient te worden betaald, tegen ontvangst van de wederpartij van de variabele (of vaste) rente die Schiphol Group op haar beurt dient te betalen op de betreffende leningen.

(b) Prijsrisico

Prijsrisico betreft het risico dat de waarde van activa en verplichtingen zal schommelen als gevolg van veranderingen in marktprijzen. Schiphol Group heeft vooral te maken met het prijsrisico van vastgoedbeleggingen die door Schiphol Group tegen reële waarde worden verantwoord. Deze reële waarde wordt beïnvloed door ontwikkelingen in vraag en aanbod en veranderingen in de rentestand en inflatie. Een stijging van het door vastgoedbeleggers geëiste netto-aanvangsrendement (NAR) op kantoren en bedrijfsruimten met gemiddeld 10 procent zal leiden tot een daling van de waarde van onze kantoren en bedrijfsruimten van in totaal circa 101 miljoen euro. Een daling van de NAR van 10% zal leiden tot een stijging van in totaal circa 123 miljoen euro. Gezien voornoemde grondslag van waardering en resultaatbepaling is onze winstgevendheid voor belasting in die situatie tot eenzelfde bedrag lager.

Schiphol Group koopt elektriciteit en gas in en sluit daartoe voor wat betreft het eigen gebruik voor Aviation termijncontracten af.

(c) Renterisico

Het renterisico is onderverdeeld in een reële waarde-renterisico en een kasstroom-renterisico.

Reële waarde-renterisico

Het reële waarde-renterisico betreft het risico dat de waarde van een financieel instrument zal schommelen als gevolg van schommelingen in de marktrente. Schiphol Group heeft geen omvangrijke financiële activa die reële waarde-renterisico lopen. Schiphol Group heeft via leningen tegen een vaste rente te maken met het reële waarde-renterisico. Als de marktrente met gemiddelde 0,5% daalt heeft dit tot gevolg dat de reële waarde van de leningen met 57 miljoen euro (2,4%) stijgt. Een stijging van de gemiddelde marktrente met 0,5% leidt tot een daling van de reële waarde van de leningen met 53 miljoen euro (2,3%). Het beleid van Schiphol Group is om ten minste 50% van de geleende gelden op te nemen tegen een vaste rente, zo nodig met gebruikmaking van derivaten. Per 31 december 2016 bedroeg het percentage leningen met een vaste rente 100%, exclusief dochters en geassocieerde deelnemingen (per 31 december 2015: 96%).

Kasstroom-renterisico

Het kasstroom-renterisico betreft het risico dat de toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in de marktrente. Schiphol Group heeft behalve liquide middelen geen omvangrijke financiële activa die een kasstroom-renterisico lopen. Indien de rente die wordt vergoed op deposito's gedurende het jaar 2016 gemiddeld 0,5% lager zou zijn geweest (en derhalve -0,5% zou zijn geweest) was de rentebate (last) uit hoofde van deposito's 0,7 miljoen euro lager uitgevallen (2015: 0,1 miljoen euro).

Daarnaast bestaat bij de groepsfinanciering een kasstroom-renterisico op langlopende leningen tegen een variabele rente. Deze positie wordt beperkt door het beleid van Schiphol Group om, zo nodig met gebruikmaking van derivaten, maximaal 50% van de geleende gelden tegen een variabele rente op te nemen (minimaal 50% vaste rente). Per 31 december 2016 bedroeg het percentage leningen met een variabele rente met betrekking tot de groepsfinanciering 0% (per 31 december 2015: 4%).

Het kasstroom-renterisico wordt beheerst door het gebruik van renteswaps, waarmee van een variabele rente kan worden overgestapt op een vaste rente, en eventueel rentecaps waarmee een eventuele stijging van de rente wordt gemaximeerd. Als onderdeel van een renteswap komt Schiphol Group met een tegenpartij overeen om op vooraf vastgestelde momenten een ruil aan te gaan van het verschil tussen een vast contracttarief en een variabele rente. Dit verschil wordt berekend op basis van de overeengekomen onderliggende hoofdsom. Indien de variabele rente gedurende het jaar 2016 gemiddeld 1% hoger zou hebben gelegen, zou dit een negatief effect van 0,6 miljoen euro hebben gehad op de rentelast uit hoofde van leningen voor de groepsfinanciering (0,8 miljoen euro in 2015).

Tegenpartijrisico

Tegenpartijrisico betreft het risico dat de ene partij bij een financieel instrument haar verplichting niet zal nakomen, waardoor de andere partij een financieel verlies krijgt te verwerken. Tegenpartijen van Schiphol Group bij derivaten- en liquiditeitentransacties zijn beperkt tot financiële instellingen met een hoge kredietwaardigheid (minimaal een S&P credit rating in de A-categorie) waarbij de nettopositie per tegenpartij niet groter mag zijn dan 150,0 miljoen euro. De nettopositie per 31 december 2016 was maximaal 150 miljoen euro (per 31 december 2015: maximaal 150 miljoen euro).

Per 31 december 2016 bedraagt de post debiteuren 87,2 miljoen euro (per 31 december 2015: 92,2 miljoen euro). Dit bedrag is inclusief een voorziening voor oninbaarheid van 3,4 miljoen euro (per 31 december 2015: 2,8 miljoen euro) en ontvangen waarborgsommen van 3,1 miljoen euro (per 31 december 2015: 2,8 miljoen euro). Vorderingen op debiteuren die failliet zijn of surséance van betaling hebben aangevraagd worden voor 100% voorzien. Dit geldt eveneens voor vorderingen ouder dan één jaar en grotere vorderingen jonger dan één jaar waarvan wordt verwacht dat deze oninbaar zijn.

Van de post debiteuren van 87,2 miljoen euro (vóór aftrek van voorziening oninbaarheid van 3,4 miljoen euro en ontvangen

waarborgsommen van 3,1 miljoen euro) is een bedrag van 6,7 miljoen euro vervallen, maar niet voorzien. Deze debiteuren hebben geen historie van wanbetaling, in januari 2017 hebben deze debiteuren betaald.

Partijen die diensten afnemen van Schiphol Group worden vooraf beoordeeld op kredietwaardigheid. Afhankelijk van de uitkomsten daarvan kunnen van de afnemer bepaalde zekerheden worden verlangd (in de vorm van bankgarantie of waarborgsom) ter beperking van het risico van oninbaarheid. Schiphol Group beschikt per 31 december 2016 over een bedrag van 50,7 miljoen euro aan bankgaranties en waarborgsommen (per 31 december 2015: 41,7 miljoen euro). Eén onderneming, Koninklijke Luchtvaartmaatschappij N.V. (KLM) heeft een individueel debiteurensaldo groter dan 10 miljoen euro.

Het verloop van de voorziening voor oninbaarheid en ouderdomsanalyse is als volgt:

(in EUR 1 mln)	2016	2015
Boekwaarde 1 januari	2,8	3,3
Afboeking	- 0,3	- 0,6
Toevoeging	0,9	0,1
Boekwaarde 31 december	3,4	2,8
Ouderdomsanalyse		
Jonger dan 60 dagen	88,3	92,6
Ouder dan 60 dagen	2,8	2,8
Ouder dan 360 dagen	1,2	1,2
Faillissementen	1,4	1,2
	93,7	97,8
Voorziening oninbaarheid	- 3,4	- 2,8
Ontvangen waarborgsommen	- 3,1	- 2,8
Totaal debiteuren	87,2	92,2

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico betreft het risico dat Schiphol Group problemen zal hebben om de financiële middelen bijeen te brengen die nodig zijn om te voldoen aan haar kortetermijn verplichtingen. Zorgvuldig beheer van het liquiditeitsrisico brengt met zich mee dat Schiphol Group voldoende liquide middelen aanhoudt en dat voldoende financieringsruimte voorhanden is, in de vorm van toegezegde (bij voorkeur gecommiteerde) kredietfaciliteiten en het EMTN-programma. In ons financieringsbeleid streven wij voorts naar het reduceren van het herfinancieringsrisico. Korthedshalve wordt verwezen naar paragraaf 23. *Leningen* waarin vorenstaande ruimte en faciliteiten nader worden toegelicht. In het kader van het liquiditeitsrisico beheert Corporate Treasury de cashpool waarbij verschillende banksaldi beheerd en gesaldeerd worden van de dochters teneinde een optimaal saldobehoor te creëren.

Alle posten in onderstaande overzichten zijn opgenomen tegen de bedragen waartegen zij ook in de balans worden verantwoord en

met een resterende looptijd gebaseerd op het jaartal van aflossing of afwikkeling zoals per post is overeengekomen met de wederpartij. Het beleid van Schiphol Group is dat maximaal 25% van de leningen een looptijd korter dan één jaar mag hebben. Per 31 december 2016 bedroeg dit percentage 0% (per 31 december 2015: 13,3%).

De resterende looptijd van de verplichtingen uit hoofde van financiële instrumenten en de samenstelling van de verwachte kasstromen is als volgt:

(in EUR 1.000)	Totaal 2016	Contractuele kasstromen	<= 1 jaar	> 1 jaar	> 1 jaar en <= 5 jaar	> 5 jaar
Leningen	2.015.700	1.992.470	9.000	1.983.470	762.970	1.220.500
Schulden aan leveranciers	111.252	111.252	111.252	-	-	-
Financiële leaseverplichtingen	51.237	51.237	2.014	49.223	11.536	37.687
Te betalen interest	31.816	31.816	31.816	-	-	-
Derivaten verplichtingen	3.798	3.798	3.798	-	-	-
Totaal	2.213.803	2.190.573	157.880	2.032.693	774.506	1.258.187

(in EUR 1.000)	Totaal 2015	Contractuele kasstromen	<= 1 jaar	> 1 jaar	> 1 jaar en <= 5 jaar	> 5 jaar
Leningen	2.131.429	2.115.936	283.909	1.847.520	264.553	1.582.967
Schulden aan leveranciers	107.911	107.911	107.911	-	-	-
Financiële leaseverplichtingen	53.694	53.694	2.336	51.358	11.687	39.671
Te betalen interest	37.825	37.825	37.825	-	-	-
Derivaten verplichtingen	654	654	654	-	-	-
Totaal	2.331.513	2.316.019	432.635	1.898.878	276.240	1.622.638

De financiële instrumenten zijn op basis van hun grondslagen van waardering en resultaatbepaling als volgt ingedeeld:

(in EUR 1.000)	Level ¹	Totaal 2016	Geamortiseerde kostprijswaardemutaties in het totaalresultaat	Reële waarde, waardemutaties in de winst- en verliesrekening	Reële waarde, waardemutaties in de winst- en verliesrekening	Reële waarde toelichting
Leningen	2	1.975.677	1.975.677	-	-	2.287.823
Leningen	3	40.023	-	-	40.023	-
Financiële leaseverplichtingen	2	51.237	51.237	-	-	51.237
Derivaten verplichtingen	2	3.798	-	3.798	-	-
Schulden aan leveranciers	nvt	111.252	-	-	111.252	111.252
Te betalen interest	nvt	31.816	-	-	31.816	31.816
Passiva		2.213.803	2.026.914	3.798	183.091	2.482.128
Vorderingen op deelnemingen	2	- 74.200	- 74.200	-	-	-77.000
Leningen	2	- 746	- 746	-	-	-746
Derivaten vorderingen	2	- 38.706	-	- 38.706	-	-
Leningen deelnemingen	2	- 7.880	- 7.880	-	-	-7.880
Debiteuren	nvt	- 87.246	-	-	- 87.246	-87.246
Liquide middelen	nvt	- 238.691	-	-	- 238.691	-238.691
Activa		- 447.469	- 82.826	- 38.706	- 325.937	- 411.563
Totaal		1.766.334	1.944.088	- 34.908	- 142.846	2.070.565

1 Indien een instrument niet is gewaardeerd tegen reële waarde is de waarderingmethode opgenomen die is gehanteerd voor de reële waarde toelichting.

(in EUR 1.000)	Level ¹	Totaal 2015	Geamortiseerde kostprijs	Reële waarde, waardemutaties in het totaalresultaat	Reële waarde, waardemutaties in de winst- en verliesrekening	Reële waarde toelichting
Leningen	2	2.096.824	2.096.824	-	-	2.355.537
Leningen	3	34.604	-	-	34.604	-
Financiële leaseverplichtingen	2	53.694	53.694	-	-	53.694
Derivaten verplichtingen	2	654	-	654	-	-
Schulden aan leveranciers	nvt	107.911	-	-	107.911	107.911
Te betalen interest	nvt	37.825	-	-	37.825	37.825
Passiva		2.331.512	2.150.518	654	180.340	2.554.966
Vorderingen op deelnemingen	2	- 66.596	- 66.596	-	-	-70.000
Leningen	2	- 883	- 883	-	-	-883
Derivaten vorderingen	2	- 13.895	-	- 13.895	-	-
Leningen deelnemingen	2	- 8.782	- 8.782	-	-	-8.782
Debiteuren	nvt	- 92.247	-	-	- 92.247	-92.247
Liquide middelen	nvt	- 394.045	-	-	- 394.045	-394.045
Activa		- 576.448	- 76.261	- 13.895	- 486.293	- 565.957
Totaal		1.755.064	2.074.257	- 13.241	- 305.952	1.989.009

¹ Indien een instrument niet is gewaardeerd tegen reële waarde is de waarderingsmethode opgenomen die is gehanteerd voor de reële waarde toelichting.

In bovenstaande overzichten zijn de financiële instrumenten opgenomen die tegen reële waarde gewaardeerd worden, onderverdeeld naar waarderingsmethode (level) en grondslag. Hierbij is er sprake van waarderingsmethoden die iedere rapporteringsperiode plaatsvinden.

- Level 1: Onaangepaste genoteerde prijzen in actieve markten voor identieke activa en verplichtingen;
- Level 2: Genoteerde prijzen voor soortgelijke activa en verplichtingen in actieve markten of gegevens die gebaseerd zijn op of ondersteund worden door waarneembare marktgegevens;
- Level 3: Niet waarneembare gegevens voor het bepalen van de reële waarde van een actief of verplichting.

Er hebben zich geen verschuivingen voorgedaan tussen Level 1- en Level 2-waarderingsmethoden. Level 2-waarderingsmethoden worden bepaald door verschillende methodes en veronderstellingen gebaseerd op de marktomstandigheden per balansdatum. De reële waarde van deze financiële instrumenten wordt bepaald op basis van de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen omgerekend naar euro, op basis van de relevante koersen en de op dat moment door Schiphol Group gehanteerde markttrenten per balansdatum.

De Level 3-waardering ziet op één winstdelende lening gekoppeld aan de periodiek en het eindrendement van een specifieke vastgoedportefeuille. De kasstromen zijn hierbij ingeschat op basis van de verwachte eindwaarde van de portefeuille op aflossingsdatum. Deze waarde is gebaseerd op taxatierapporten van onafhankelijke taxateurs. Voor deze veronderstellingen verwijzen wij naar de paragraaf *Vastgoedbeleggingen*. Als gevolg van de

positieve reële waarde ontwikkelingen op de vastgoedportefeuille vertoont de reële waarde van de lening een soortgelijk (tegenovergesteld) effect.

Met betrekking tot de vordering op deelnemingen, debiteuren, liquide middelen en schulden aan leveranciers wordt verondersteld dat de nominale waarde de reële waarde benadert.

Voor de informatieverschaffing wordt de reële waarde van de financiële activa en passiva geschat door de toekomstige contractuele kasstromen te disconteren tegen de op dat moment gangbare markttrenten die voor Schiphol Group voor vergelijkbare financiële instrumenten geldt.

Kapitaalbeheer

De kapitaalstrategie en het dividendbeleid van Schiphol Group voor de lange termijn zijn gericht op verbetering van de aandeelhouderswaarde, bevordering van duurzame groei en behoud van een passende financiële structuur en gedegen kredietwaardigheid. Gegeven de aandeelhoudersstructuur heeft Schiphol Group in de kapitaalmarkt uitsluitend toegang tot schuldpapier.

Schiphol Group hanteert enkele financieringsratio's, waaronder kasstroomcijfers, om inzicht te houden in de dynamiek van kapitaalstructuur, dividendbeleid en kasstroomgeneratie en om in het toezicht op de kapitaalstructuur aan te sluiten bij ratinginstituten en vergelijkbare best practices. De belangrijke financieringsratio's zijn in dit verband onder meer:

- Funds From Operations (FFO)/totale schuld;
- Leverage, dit betreft rentedragend vreemd vermogen gedeeld door het eigen vermogen plus het rentedragend vreemd vermogen;
- Funds From Operations (FFO) interest dekkingsratio, dit betreft de FFO plus rentelasten gedeeld door de rentelasten.

Funds From Operations

(in EUR 1.000)	2016	2015
Exploitatieresultaat	420.317	504.946
Afschrijvingen	236.520	222.796
Bijzondere waardeveranderingen	1.595	7.510
Resultaat uit verkoop materiële vaste activa	-207	-181
Resultaat uit verkoop joint ventures	-	-49.847
Overige resultaten uit vastgoed	-71.390	-66.687
Niet kasmutaties langlopende vorderingen en verplichtingen	-391	-4.504
Mutatie overige voorzieningen en personeelsbeloningen	1.489	-1.276
Betaalde winstbelasting	-64.966	-79.270
Betaalde interest	-82.435	-78.800
Ontvangen interest	1.580	1.438
Ontvangen dividend	28.472	25.646
Funds From Operations	470.584	481.771

Bovenstaande Funds From Operations wordt berekend specifiek ten behoeve van de financieringsratio's en wijkt af van de kasstroom uit operationele activiteiten zoals berekend, in overeenstemming met onze grondslagen voor verslaggeving, in het *Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2016*. Funds From Operations (FFO) is de operationele kasstroom gecorrigeerd voor het werkkapitaal. De FFO is in 2016 gedaald van 482 miljoen euro naar 471 miljoen euro.

(in EUR 1.000)	2016	2015
Leningen	2.010.773	1.847.520
Leaseverplichtingen	49.223	51.358
Langlopende verplichtingen	2.059.996	1.898.878
Leningen	4.927	283.909
Leaseverplichtingen	2.014	2.336
Kortlopende verplichtingen	6.941	286.245
Totale schuld	2.066.937	2.185.123

Vreemd vermogen bestaat, in het kader van kapitaalbeheer, uit de langlopende en kortlopende verplichtingen zoals opgenomen in de totale schuld. Eigen vermogen is, in het kader van kapitaalbeheer, gelijk aan het eigen vermogen in de geconsolideerde balans. Per 31 december 2016 bedroeg het eigen vermogen 3.860 miljoen euro (3.716 miljoen euro per 31 december 2015).

De FFO/totale schuld en leverage ratio's bedroegen per 31 december:

	2016	2015
FFO/totale schuld	22,8%	22,0%
Leverage	34,9%	37,0%
FFO interest dekkingsratio	6,8x	6,7x

De FFO interest dekkingsratio wordt berekend door de FFO vermeerderd met de rentelasten uit hoofde van leningen en leaseverplichtingen van 80,8 miljoen euro in 2016 (83,9 miljoen euro in 2015) te delen door de rentelasten. Zodoende bedroeg de FFO interest dekkingsratio over 2016 6,8x (over 2015 6,7x). De ratio's per 31 december 2016 passen in het beleid van Schiphol Group om minimaal een single A- credit rating (S&P's) te handhaven.

Gerelateerde partijen

Gerelateerde verbonden partijen

Verbonden partijen	Aard van de relatie en relevante transacties	Relevante toelichting
Directieleden	Bestuurdersbeloningen	Bezoldiging bestuurders
Raad van Commissarissen	Commissarisbeloningen	Bezoldiging Raad van Commissarissen
Schiphol Airport Retail B.V.	Concessievergoeding	Geassocieerde deelnemingen en joint ventures
ABP	Pensioenpremies	Personeelsbeloningen
Groupe ADP	Geassocieerde deelneming/dividenden	Geassocieerde deelnemingen en joint ventures
Brisbane Airport Corporation Holdings	Geassocieerde deelneming/dividenden en opbrengsten uit hoofde van vordering	Geassocieerde deelnemingen en joint ventures en Vorderingen op geassocieerde deelnemingen
Ministerie van Financiën	Aandeelhouder/dividenden	Ingehouden winst

Schiphol Group heeft belangen in diverse deelnemingen en joint ventures, waarin ze ofwel invloed van betekenis heeft, maar geen beslissende zeggenschap, ofwel gezamenlijke zeggenschap uitoefent in bedrijfsvoering en financieel beleid. Op grond hiervan worden deze deelnemingen en joint ventures aangemerkt als verbonden partijen.

In bovenstaande tabel is een overzicht opgenomen van de belangrijkste relaties met verbonden partijen.

Exploitatie van de luchthaven

De overheid (Staat der Nederlanden) is als wetgever verantwoordelijk voor de wetgeving met betrekking tot de exploitatie van de luchthaven Schiphol. Deze exploitatie is voor onbepaalde tijd geregeld bij wet in onder meer Hoofdstuk 8 titel 4 van de Wet luchtvaart.

De Wet luchtvaart beschrijft in de artikelen 8.7 en 8.17 de randvoorwaarden voor de inrichting en het gebruik van de luchthaven Schiphol. In het Luchthavenverkeerbesluit (LVB) zijn regels voor het gebruik en grenswaarden voor de geluidsbelasting, de luchtverontreiniging en de externe risico's vastgelegd. Het Luchthavenindelingbesluit (LIB) beschrijft het luchthavengebied en beperkingen voor het gebruik van de omgeving van de luchthaven. De Regeling Toezicht Luchtvaart beschrijft de regels met betrekking tot de veiligheid van het luchtvaartterrein.

Op de exploitatie van de luchthaven Schiphol wordt langs twee lijnen toezicht gehouden:

Het toezicht langs de ene lijn houdt verband met het voorkomen van misbruik van economische machtspositie door de exploitant. Met dit toezicht is de ACM belast. Het toezicht langs deze lijn heeft betrekking op de tarieven en voorwaarden die de exploitant op grond van artikel 8.25d van de Wet luchtvaart vaststelt voor het eerst komende boekjaar en in rekening brengt aan de gebruikers.

Het toezicht langs de andere lijn wordt uitgevoerd door de minister van Infrastructuur en Milieu en heeft betrekking op de exploitatie van de luchthaven Schiphol waarvoor op grond van artikel 8.25 van de Wet luchtvaart een vergunning is verleend. De exploitant brengt

ten minste eens per drie jaar verslag uit aan de minister over de exploitatie van de luchthaven, in het bijzonder met betrekking tot investeringen die van belang zijn voor de ontwikkeling van de luchthaven. De behartiging van het mainportbelang, voor zover de exploitant daarop invloed heeft, is met name afhankelijk van de ontwikkeling van de infrastructuur op de luchthaven op de middellange en lange termijn.

Bezoldiging Raad van Commissarissen

(x EUR 1)	Remuneratie	Commissies				Totaal 2016
		Audit	Remuneratie	Selectie en benoeming	Public Affairs en CR	
prof. dr. L.J. Gunning-Schepers	37.399	-	-	5.123	5.123	47.645
H.J. Hazewinkel RA	24.591	3.066	5.123	5.123	-	37.903
E. Arkwright ¹	-	-	-	-	-	-
C. Clarke	24.591	-	-	5.123	-	29.714
P. Jeantet ²	-	-	-	-	-	-
R.J. van de Kraats RA	24.591	6.148	-	-	-	30.739
A.B.M. Olsson	24.591	-	5.123	-	5.123	34.837
drs. M.A. Scheltema	24.591	3.082	5.123	-	5.123	37.919
mr. drs. J.G. Wijn	24.591	6.148	-	5.123	-	35.862
Totaal	184.945	18.444	15.369	20.492	15.369	254.619

1 vanaf 25 augustus 2016

2 tot 1 juni 2016

(x EUR 1)	Remuneratie	Commissies				Totaal 2015
		Audit	Remuneratie	Selectie en benoeming	Public Affairs en CR	
prof. dr. L.J. Gunning-Schepers	26.582	-	-	5.000	5.000	36.582
H.J. Hazewinkel RA	30.519	6.000	5.000	3.640	-	45.159
C. Clarke	17.473	-	-	3.640	-	21.113
L. Galzy	-	-	-	-	-	-
R.J. van de Kraats RA	18.000	4.500	-	-	-	22.500
A.B.M. Olsson ¹	17.473	-	3.640	-	3.640	24.753
drs. M.A. Scheltema	24.000	-	5.000	-	5.000	34.000
mr. drs. J.G. Wijn	24.000	4.368	-	5.000	1.360	34.728
Afgetreden per 8 april 2015						-
mr. A. Ruys	9.927	-	-	1.360	-	11.287
dr. F.J.G.M. Cremers	6.527	1.632	-	1.360	-	9.519
drs. J.G.B. Brouwer	6.527	1.632	1.360	-	-	9.519
Totaal	181.028	18.132	15.000	20.000	15.000	249.160

1 vanaf 8 april 2015

Alle leden van de Raad van Commissarissen ontvangen tevens een onkostenvergoeding van 1.639 euro per jaar, die niet is begrepen in bovenstaande bezoldiging van commissarissen. De heren Jeantet, Arkwright en Galzy hebben aangegeven geen beloning en onkostenvergoeding te willen ontvangen terzake van het lidmaatschap van de Raad van Commissarissen en haar commissies. Er zijn en worden geen aandelen, opties, leningen, voorschotten of garanties verstrekt aan leden van de Raad van Commissarissen.

Bezoldiging bestuurders

(x EUR 1)

	Periodiek betaalde beloningen	Variabele beloning (korte termijn)	Variabele beloning (lange termijn)	Pensioenkosten (reguliere premies)	Pensioenkosten (aanvullende stortingen)	Overige vergoedingen	Totaal 2016
J.A. Nijhuis RA	397.120	51.626	263.657	27.686	110.940	11.597	862.626
drs. A. van den Berg ¹	263.225	34.219	-	15.800	29.840	8.698	351.782
drs. M.M. de Groof ²	77.551	27.143	58.126	6.116	22.860	2.899	194.695
drs. E.A. de Groot	350.967	45.626	-	20.662	36.245	11.597	465.097
drs. B.I. Otto	350.967	45.626	-	20.715	38.565	11.597	467.470
Totaal	1.439.830	204.240	321.783	90.979	238.450	46.388	2.341.670

¹ vanaf 1 april 2016² tot 1 april 2016

(x EUR 1)

	Periodiek betaalde beloningen	Variabele beloning (korte termijn)	Variabele beloning (lange termijn)	Pensioenkosten (reguliere premies)	Pensioenkosten (aanvullende stortingen)	Overige vergoedingen	Totaal 2015
J.A. Nijhuis RA	395.461	59.319	203.732	29.707	107.253	13.153	808.625
drs. M.M. de Groof	308.909	101.940	158.141	26.994	88.983	337.725 ¹	1.022.692
drs. E.A. de Groot	349.500	52.425	-	22.593	34.399	13.153	472.070
drs. B.I. Otto	349.500	38.445	-	22.593	36.622	13.153	460.313
Totaal	1.403.370	252.129	361.873	101.887	267.257	377.184	2.763.700

¹ Onderdeel van de overige vergoeding is een contractuele beëindigingsvergoeding die is uitbetaald bij het einde van het dienstverband per april 2016.

De bezoldigingen van bestuurders wordt conform art 2:383c BW toegelicht. De periodiek betaalde beloningen betreft het totaal van het bruto salaris en vakantiegeld.

Op basis van de uitkomsten van de beoordeling door de Raad van Commissarissen van de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd is wat betreft de variabele beloning (korte termijn) over 2016 de bovenstaande beloning ten laste van het resultaat over 2016 gebracht. Mevrouw De Groot, mevrouw Otto en de heer Van den Berg vallen onder het nieuwe beloningsbeleid. De variabele beloning is vastgesteld op 13% van het vaste inkomen voor mevrouw De Groot, mevrouw Otto en de heer Van den Berg. De variabele beloning (korte termijn) voor de heer Nijhuis is eveneens vastgesteld op 13% van het vaste inkomen. De heer Nijhuis heeft, evenals in 2015, vrijwillig afgezien van het verschil in (korte termijn) variabele beloning tussen het oude- en nieuwe beloningsbeleid. Hierdoor is de variabele beloning van De heer Nijhuis in lijn met de overige directieleden.

Voor de heer Nijhuis geldt, tot en met 2016, ook een variabele beloningsregeling die ziet op de bedrijfsresultaten gemeten over een langere termijn (Long Term Incentive, hierna: 'LTI') zoals opgenomen in het oude beloningsbeleid. De LTI wordt gemeten over een referentieperiode van drie jaar en kent een 'on target' uitkeringsniveau van 35% van het vaste inkomen.

Op basis van de beoordeling door de Raad van Commissarissen van de ontwikkeling in de Economic Profit, worden de tot en met 2016 opgebouwde LTI rechten uitgekeerd in 2017 :

- de LTI 2014 (referentieperiode 2014-2016) met een swing factor van 1,5;
- tweederde van de LTI 2015 (referentieperiode 2015-2017) met een swing factor van 1,5;
- eenderde van de LTI 2016 (referentieperiode 2016-2018) met een swing factor van 1,25.

Bovenstaande afrekening zorgt voor een eenmalige verhoging van de LTI in 2016. Vanaf 2017 valt de heer Nijhuis onder het in 2014 vastgestelde beloningsbeleid. Naast het vervallen van de LTI-regeling betekent dit dat ook zijn pensioenbijdrage in lijn gebracht wordt met dit beleid.

Bovenstaande verschuldigde LTI rechten zijn onder de kortlopende verplichtingen opgenomen.

De overige vergoedingen betreffen representatiekosten en het werkgeversdeel van de sociale lasten. Onderdeel van de overige vergoedingen in 2015 bij de heer De Groof is de beëindigingsvergoeding van 324.452 euro.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf *Beloning van de directie over 2016* in het jaarverslag.

Dochterondernemingen

	Plaats van vestiging	Direct / indirect belang in %
Schiphol Nederland B.V. ¹	Schiphol	100,00
Schiphol Australia Pty Ltd	Schiphol	100,00
Schiphol North America Holding Inc.	Delaware	100,00
Eindhoven Airport N.V.	Eindhoven	51,00
N.V. Luchthaven Lelystad ¹	Lelystad	100,00
Luchthaven Lelystad Vastgoed B.V. ¹	Lelystad	100,00
Schiphol USA Inc.	New York	100,00
Rotterdam Airport B.V. ¹	Rotterdam	100,00
Rotterdam Airport Holding B.V. ¹	Rotterdam	100,00
Rotterdam Airport Vastgoed B.V. ¹	Rotterdam	100,00
Schiphol International B.V.	Schiphol	100,00
Schiphol Real Estate B.V. ¹	Schiphol	100,00
Airport Real Estate Management B.V. ¹	Schiphol	100,00
Avioport Srl	Lonate Pozzolo	100,00
Schiphol Telematics B.V. ¹	Schiphol	100,00

¹ Toegepast is artikel 2:403 BW

De hiervoor vermelde belangrijkste dochterondernemingen worden integraal geconsolideerd. De volledige lijst is gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Onderstaand is een verkorte balans en winst- en verliesrekening weergegeven voor het minderheidsbelang in Eindhoven Airport N.V.

(in EUR 1.000)	2016	2015
Activa		
Vaste activa	45.463	38.973
Vlottende activa	5.781	6.046
	51.244	45.019
Passiva		
Eigen vermogen	36.340	31.584
Langlopende verplichtingen	11.231	9.397
Kortlopende verplichtingen	3.673	4.038
	51.244	45.019

Verkorte winst-en-verliesrekening voor deze vennootschap:

(in EUR 1.000)	2016	2015
Netto-omzet	25.525	23.700
Overige resultaten uit hoofde van vastgoed	60	- 86
	25.585	23.614
Totaal bedrijfslasten	18.849	17.577
Exploitatieresultaat	6.736	6.037
Financiële baten en -lasten	- 139	- 453
Resultaat voor belastingen	6.597	5.584
Winstbelasting	1.619	1.391
Resultaat	4.978	4.193

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.